

safejournalists.net

KOSOVË **Treguesit e nivelit të** **lirisë së mediave dhe** **Indeksi i Sigurisë së** **Gazetarëve 2024**

Autor(ë)
Getoarbë Mulliqi

PËRMBAJTA

Rreth projektit

Shpjegim i treguesve

Shpjegim metodologjik

Treguesit kualitativë për nivelin e lirisë së mediave dhe sigurisë së gazetarëve

Indeksi i Sigurisë së Gazetarëve

— LISTA E SHKURTESAVE

I Hyrje

II Liria e mediave dhe siguria e gazetarëve në Kosovë – Treguesit

A. Masat mbrojtëse ligjore dhe zbatimi i tyre

A.1 Garancitë themelore për lirinë e mediave dhe gazetarëve dhe zbatimi i tyre në praktikë

A.2 Pavarësia dhe efikasiteti i autoritetit rregullator

A.3 Pavarësia dhe autonomia e shërbimit publik të mediave

A.4 Mbështetja financiare për gazetarinë cilësore dhe përmbajtjen mediatike me interes publik

A.5 Reklamimi shtetëror në sektorin e mediave private

A.6 Dispozitat ligjore në lidhje me shpifjen dhe zbatimi i tyre nuk krijojnë efekt ftohës për gazetarët dhe mediat

A.7 Ligjet e tjera zbatohen në mënyrë objektive dhe u lejojnë gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave të punojnë lirisht dhe në mënyrë të sigurt.

A.8 Konfidencialiteti i burimeve të gazetarëve është i garantuar në legjislacion dhe respektohet nga autoritetet

A.9 Gazetarët janë të lirë të ushtrojnë profesionin e tyre dhe të krijojnë, anëtarësohen dhe marrin pjesë në shoqatat e tyre

A.10 E drejta për qasje në dokumente dhe informacione zyrtare

B. Masat mbrojtëse ligjore dhe zbatimi i tyre

B.1 Pozitat e punës së gazetarëve janë të qëndrueshme dhe të mbrojtura në vendin e punës

B.2 Pavarësia redaktuese në mediat private

B.3 Pavarësia editoriale në mediat e shërbimit publik

B.4 Pavarësia editoriale në sektorin e mediave jofitimprurëse

2 B.5 Liria e gazetarëve në procesin e prodhimit të lajmeve 26

3 B.6 Pozicioni i punës i gazetarëve gra 27

C. Siguria e gazetarëve 29

4 C.1 Gazetarët dhe aktorët e mediave kanë qasje në masat mbrojtëse të menjëhershme dhe efektive kur kërcënohen 29

7 C.2 Gazetarët dhe aktorët e tjerë të medias (jeta ose integriteti fizik i të cilëve janë në rrezik real dhe të menjëhershëm) kanë qasje në mekanizma të veçantë mbrojtjeje/sigurie 30

9 C.3 Gazetarët gra kanë qasje në masat ligjore dhe mekanizmat mbështetës kur përballen me kërcënime, ngacmime dhe dhunë me bazë gjinore 30

C.4 Është vendosur praktika e dënimit të rregullt publik të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe mediave 32

C.5 Autoritetet policore janë të ndjeshme ndaj çështjeve të mbrojtjes së gazetarëve 34

C.6 Njësitë e specializuara të hetimit dhe/ose oficerët janë të pajisur me ekspertizën përkatëse për hetimin e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve 35

C.7 Hetimet e sulmeve të rënda fizike ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen me efikasitet (në mënyrë të pavarur, tërësisht dhe menjëherë). 35

C.8 Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave mbrohen në mënyrë efikase nga forma të ndryshme të ngacmimeve në internet. 36

C.9 Hetimet për të gjitha llojet e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen në mënyrë transparente 38

C.10 Sistemet e grumbullimit të statistikave cilësore të krijuara nga autoritetet shtetërore për të frenuar mosndëshkimin 39

C.11 Kërcënimet dhe ngacmimet jo-fizike 39

C.12 Kërcënime ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve 41

C.13 Sulmet aktuale 42

C.14 Kërcënime dhe sulme ndaj mediave dhe shoqatave të gazetarëve 43

III Përfundime dhe rekomandime 45

IV Indeksi i Sigurisë së Gazetarëve në Kosovë – 2024 5

Rreth projektit

SHPJEGIM I TREGUESVE

Shoqatat e gazetarëve nga vendet e Ballkanit Perëndimor, të mbështetura nga Komisioni Evropian¹, kanë krijuar platformën Safejournalists.net për të monitoruar së bashku legjislacionin dhe praktikën e mediave në vendet e tyre dhe të angazhohen në avancimin e mjedisit ligjor dhe institucional në të cilin punojnë gazetarët dhe profesionistët e tjerë të mediave. Çdo vit, bazuar në një metodologji të hartuar me kujdes², partnerët e Safejournalists.net kryejnë kërkime avokuese që u kanë ofruar shoqatave të gazetarëve të dhëna të bazuara në prova, të besueshme dhe relevante për problemet dhe pengesat kryesore në zbatimin e standardeve të BE-së në fushën e lirisë dhe sigurisë së mediave dhe gazetarëve në Ballkanin Perëndimor. Rezultatet e hulumtimit të avokimit u japin përmbajtje aktiviteteve të partnerëve, duke u ofruar atyre prova dhe shembuj të rinj që përmirësojnë dhe forcojnë pozicionet e tyre të avokimit.

Mjeti i parë cilësor i kërkimit – *Treguesit mbi nivelin e lirisë së mediave dhe sigurisë së gazetarëve*, u zhvillua për herë të parë në vitin 2016 dhe u akordua gradualisht gjatë viteve. Ai përbëhet nga tre grupe treguesish: (A) Mbrojtja ligjore, (B) Pozicioni i gazetarëve në redaksi dhe (C) siguria e gazetarëve. Bazuar në këtë mjet monitorimi, janë publikuar gjithsej shtatë vlerësime, i fundit për vitin 2022.

Mjeti i kërkimit kuantitativ – *Indeksi i Sigurisë së Gazetarëve*, u zhvillua në vitin 2020 dhe u testua në vitin 2021. Ai është krijuar për të 'matur' ndryshimet në mjedis që kanë ndikim të drejtpërdrejtë

1 Në dhjetor 2022, Komisioni Evropian miratoi një cikël të ri trevjeçar të Projektit Safejournalists.net, i cili është vazhdim i dy fazave të mëparshme: projekti Platforma Rajonale e Ballkanit Perëndimor për mbrojtjen e lirisë së mediave dhe sigurisë së gazetarëve (01.2016- 12.2018) dhe Safejournalist.net (02.2020-03.2023). Objektivi kryesor i Projektit është fuqizimi dhe forcimi i rolit të shoqatave kombëtare të gazetarëve, anëtarë të Platformës Safejournalists.net, të bëhen akterë të pavarur efektivë dhe të përgjegjshëm në avokimin dhe krijimin e politikave përkatëse të mediave në vendet e tyre: Shoqata e Gazetarëve të Pavarur të Serbisë (IJAS), Shoqata e Gazetarëve të BH (BHJ), Shoqata e Gazetarëve Kroatë (CJA), Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës (AJK), Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (AJM) dhe Sindikata e Mediave të Malit të Zi (TUMM). Projekti financohet nga Programi i BE-së për Shoqërinë Civile dhe Media në favor të Ballkanit Perëndimor dhe Turqisë për 2021-2023 (IPA III).

2 Hulumtimi për avokim është dizajnuar dhe koordinuar nga Snežana Trpevska dhe Igor Micevski, bashkëpunëtorë hulumtues të Institutit Kërkimor për Zhvillim Social RESIS, nga Maqedonia e Veriut (www.resis.mk).

ose të tërthortë në atë se sa të sigurt ndihen gazetarët dhe akterët e tjerë të mediave kur ushtrojnë profesionin e tyre. Ai përbëhet nga katër grupe treguesish: (1) Mjedisi ligjor dhe organizativ, (2) parandalimi i duhur, (3) Procesi i duhur dhe (4) Siguria aktuale. Bazuar në këtë mjet, u zbatuan gjithsej tri cikle kërkimore: 2020 (viti pilot), 2021 dhe 2022.

Duke filluar nga viti 2023, [Safejournalists.net](https://www.safejournalists.net) do të kombinojë dy mjetet e kërkimit (kualitativ dhe kuantitativ) në një projekt të vetëm kërkimor të avokimit–*Treguesit mbi nivelin e lirisë së mediave dhe Indeksit të Sigurisë së Gazetarëve*. Platforma monitoron situatën në shtatë vende: Shqipëria, Bosna & Hercegovina, Kroacia, Maqedonia e Veriut, Mali i Zi, Kosova³ dhe Serbia.

SHPJEGIM METODOLOGJIK

I gjithë procesi i kërkimit është ndarë në dy faza: në *fazën e parë*, janë mbledhur të dhëna për të gjithë treguesit kualitativë – si për liritë e mediave ashtu edhe për sigurinë e gazetarëve, ndërsa në *fazën e dytë*, treguesit kualitativë për sigurinë e gazetarëve janë shndërruar në kuantitativë dhe është kryer procedura e pikëzimit dhe përlllogaritjes së Indeksit të Sigurisë së Gazetarëve.

Një sërë metodash të ndryshme kërkimi u aplikuan për të mbledhur dhe analizuar të dhëna në lidhje me secilin tregues kualitativ specifik:

- Rishikimi i studimeve, analizave, raporteve kërkimore, dokumenteve të politikave, strategjive dhe dokumenteve të tjera;
- Analiza kualitative e dokumenteve ligjore;
- Marrja dhe analiza e informacionit të publikuar në faqet e internetit të institucioneve publike dhe organizatave dhe organeve të tjera;
- Marrja dhe analiza e njoftimeve për shtyp, njoftimeve dhe informacioneve të tjera të prodhuara nga organizatat profesionale;
- Të dhënat dytësore të mbledhura nga shoqatat e gazetarëve;
- Intervista të thelluara me ekspertë, gazetarë, politikëbërës etj.;
- Fokus grupet me gazetarë, dhe
- Anketa me gazetarë (në disa prej vendeve).

³ Ky emër është pa paragjykim për statusin dhe në përputhje me Rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe mendimin e Tribunalit për Shpalljen dhe Pavarësinë e Kosovës.

Në nivel kombëtar, hulumtimi i avokimit është kryer nga studiues kombëtarë të cilët kryejnë mbledhjen e të dhënave dhe hartojnë raportet narrative, të cilat më pas u shqyrtuan nga mediat lokale dhe ekspertët ligjorë dhe nga hulumtuesi kryesor. Në Kosovë, Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës emëroi Getoarbë Mulliqin si hulumtuese kombëtare dhe Abit Hoxhën si ekspert të mediave për të rishikuar raportin.

TREGUESIT KUALITATIVË PËR NIVELIN E LIRISË SË MEDIAVE DHE SIGURISË SË GAZETARËVE

Tabela e mëposhtme paraqet të gjithë treguesit kualitativë për nivelin e lirisë së mediave dhe sigurisë së gazetarëve, të ndarë në tri fusha. Këta tregues kualitativë paraqiten në formë përshkruese ose narrative. Një pjesë e treguesve që përdoren në kornizën konceptuale për Indeksin e Sigurisë së Gazetarëve është shënuar me ngjyrë hiri në tabelë.

Pasqyrë e të gjithë treguesve kualitativë (Treguesit kualitativë për nivelin e lirisë së mediave dhe sigurisë së gazetarëve)

A. Masat mbrojtëse ligjore dhe zbatimi i tyre	B. Pozicioni i gazetarëve në redaksi	C. Siguria e gazetarëve
A.1 Garancitë themelore për lirinë e mediave dhe gazetarëve dhe zbatimi i tyre në praktikë	B.1 Pozicioni i punës i gazetarëve është i qëndrueshëm dhe i mbrojtur në vendin e punës	C.1 Gazetarët dhe akterët e mediave kanë qasje në masat mbrojtëse të menjëhershme dhe efektive
A.2 Pavarësia dhe efikasiteti i autoritetit rregullator	B.2 Pavarësia editoriale në mediat private	C.2 Gazetarët dhe akterët e tjerë të mediave kanë qasje në mekanizma të posaçëm mbrojtjeje ose sigurie
A.3 Pavarësia dhe autonomia e shërbimit publik të mediave	B.3 Pavarësia editoriale në mediat e shërbimit publik	C.3 Gazetarët gra kanë qasje në masat ligjore dhe mekanizmat mbështetës kur përballen me kërcënime, ngacmime dhe dhunë me bazë gjinore
A.4 Mbështetja financiare për gazetarinë cilësore dhe përmbajtjen mediatike me interes publik	B.4 Pavarësia editoriale në sektorin e mediave jofitimprurëse	C.4 Është vendosur praktika e dënimit të rregullt publik të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe mediave
A.5 Reklamimi shtetëror në sektorin e mediave private	B.5 Liria e gazetarëve në procesin e prodhimit të lajmeve	C.5 Autoritetet policore janë të ndjeshme ndaj çështjeve të mbrojtjes së gazetarëve
A.6 Dispozitat ligjore në lidhje me shpifjen dhe zbatimi i tyre nuk krijojnë efekt ftohës për gazetarët dhe mediat	B.6 Pozita e punës së grave gazetare	C.6 Njësitë/zyrtarët e specializuar janë të pajisur me ekspertizë për hetimin e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve
A.7 Ligjet e tjera zbatohen në mënyrë objektive dhe u mundësojnë gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave të punojnë lirshëm dhe të sigurt		C.7 Hetimet e sulmeve të rënda fizike ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen me efikasitet (në mënyrë të pavarur, tërësisht dhe menjëherë).
A.8 Konfidencialiteti i burimeve të gazetarëve është i garantuar në legjislacion dhe respektohet nga autoritetet		C.8 Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave mbrohen në mënyrë efikase nga forma të ndryshme të ngacmimeve në internet.
A.9 Gazetarët janë të lirë të ushtrojnë profesionin e tyre dhe të krijojnë, anëtarësohen dhe marrin pjesë në shoqatat e tyre		C.9 Hetimet për të gjitha llojet e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen në mënyrë transparente
A.10 E drejta për qasje në dokumente dhe informacione zyrtare		C.10 Sistemet e grumbullimit të statistikave cilësore të krijuara nga autoritetet shtetërore për të frenuar mosndëshkimin
		C.11 Kërcënimet dhe ngacmimet jo-fizike
		C.12 Kërcënime ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve

— INDEKSI I SIGURISË SË GAZETARËVE

Duke marrë parasysh standardet dhe rekomandimet e vendosura nga Këshilli i Evropës dhe organizata të tjera ndërkombëtare, koncepti i „sigurisë së gazetarëve”⁴ u funksionalizua duke marrë parasysh katër dimensionet e mëposhtme:

- I. **Mjedisi ligjor dhe organizativ** – ekzistenca dhe zbatimi i masave mbrojtëse ligjore të rëndësishme për sigurinë e gazetarëve.
- II. **Parandalimi i duhur** – ekzistenca dhe zbatimi i një sërë masash parandaluese që kanë efekte të drejtpërdrejta në mbrojtjen dhe sigurinë e gazetarëve.
- III. **Procesi i rregullt** – sjellja e institucioneve shtetërore dhe zyrtarëve publikë ndaj gazetarëve dhe efikasiteti i sistemit të drejtësisë penale dhe civile në lidhje me hetimin e kërcënimeve dhe akteve të dhunës ndaj gazetarëve.
- IV. **Siguria aktuale** – incidente dhe raste të formave të ndryshme të kërcënimeve dhe akteve të dhunës ndaj gazetarëve dhe mediave.

Tabela e mëposhtme paraqet katër dimensionet dhe treguesit që përbëjnë modelin teorik të konceptit „siguria e gazetarëve”. Të dhënat për të gjithë këta tregues u mblodhën në fazën e parë të hulumtimit, dhe në fazën e dytë, bazuar në dëshmitë e mbledhura kërkimore, nëntë anëtarë të Panelit Këshillimor nga secili prej vendeve⁵ vlerësuan situatën dhe caktuan pikë për secili nga 19 treguesit:

Përmbledhje e treguesve në lidhje me Indeks të Sigurisë së Gazetarëve

I. Mjedisi ligjor dhe organizativ	II. Parandalimi i duhuri	III. Procesi i rregullt	IV. Siguriareale aktuale
1.1 Dispozitat ligjore në lidhje me shpifjen dhe zbatimi i tyre nuk krijojnë efekt ftohës për gazetarët dhe mediat	2.1 Gazetarët dhe akterët e mediave kanë qasje në masat mbrojtëse të menjëhershme dhe efektive	3.1 Njësitë/zyrtarët e specializuar janë të pajisur me ekspertizë për hetimin e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve	4.1 Kërcënimet dhe ngacmimet jo-fizike
1.2 Konfidencialiteti i burimeve të gazetarëve është i garantuar në legjislacion dhe respektohet nga autoritetet	2.2 Gazetarët dhe akterët e tjerë të mediave kanë qasje në mekanizma të posaçëm mbrojtjeje ose sigurie	3.2 Hetimet e sulmeve të rënda fizike ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen me efikasitet (në mënyrë të pavarur, tërësisht dhe menjëherë).	4.2 Kërcënime ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve

4 Hulumtuesit nga Instituti RESIS (www.resis.mk), Snežana Trpevska, Igor Micevski dhe Ljubinka Popovska Toševa zhvilluan [conceptual and methodological framework](#) për Indeksin dhe modelin për agregimin, peshimin dhe llogaritjen e tij.

5 Anëtarët e Panelit Këshillimor në Kosovë ishin: Bojan Tomić, Feride Zeynulah, Imer Mushkolaj, Jehona Hulaj, Jeton Mehmetaj, Labinot Leposhtica, Latif Mustafa, Leonida Molliqaj, Mexhide Demolli.

I. Mjedisi ligjor dhe organizativ	II. Parandalimi i duhuri	III. Procesi i rregullt	IV. Siguriareale aktuale
1.3 Ligjet e tjera zbatohen në mënyrë objektive dhe u mundësojnë gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave të punojnë lirshëm dhe të sigurt	2.3 Gazetarët gra kanë qasje në masat ligjore dhe mekanizmat mbështetës	3.3 Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave mbrohen në mënyrë efikase nga forma të ndryshme të ngacmimeve në internet.	4.3 Sulmet aktuale
1.4 Gazetarët janë të lirë të ushtrojnë profesionin e tyre dhe të krijojnë, anëtarësohen dhe marrin pjesë në shoqatat e tyre	2.4 Praktika e dënimit të rregullt publik të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe mediave	3.4 Hetimet për të gjitha llojet e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen në mënyrë transparente	4.4 Kërcënime dhe sulme ndaj mediave dhe shoqatave të gazetarëve
1.5 Pozicioni i punës i gazetarëve është i qëndrueshëm dhe i mbrojtur në vendin e punës	2.5 Autoritetet policore janë të ndjeshme ndaj çështjeve të mbrojtjes së gazetarëve	3.5 Sistemet e grumbullimit të statistikave cilësore të krijuara nga autoritetet shtetërore për të frenuar mosndëshkimin	

Shënim: Kur në këtë raport përdoret gjinia mashkullore, ajo gjithmonë i referohet njëkohësisht grave, meshkujve dhe individëve të ndryshëm. Emërtimet e shumta nuk janë përfshirë për hir të lexueshmërisë më të mirë.

— — LISTA E SHKURTESAVE

AGK – Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës

KE – Komisioni Evropian

KEDNJ – Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

ANJF – Agjencia për Ndihmë Juridike Falas

KPM – Komisioni i Pavarur i Medieve

KGJK – Këshilli Gjyqësor i Kosovës

IKD – Instituti i Kosovës për Drejtësi

PK – Policia e Kosovës

KPK – Këshilli Prokurorial i Kosovës

NDI – Instituti Kombëtar i Demokracisë

OSBE – Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë

KMSHK – Këshilli i Mediave të Shkruara të Kosovës

TSHP – Transmetues i Shërbimit Publik

RTK – Radio Televizioni i Kosovës

SLAPP – Padi Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike

VIBE – Barometri i Informacionit Vibrant (Raporti i IREX)

Hyrje

Kosova është një republikë demokratike parlamentare, me një ndarje të qartë të pushteteve midis legjislativit, ekzekutivit dhe gjyqësorit. Presidenti shërben si kreu i shtetit, ndërsa kryeministri udhëheq qeverinë. Kuvendi i Kosovës ka 120 vende, me 20 të rezervuara për komunitetet jo-shumicë, duke përfshirë 10 për komunitetin serb dhe pjesën tjetër për boshnjakët, turqit, romët, ashkalinjtë, egjiptianët dhe goranët. Kosova mbetet etnikisht e larmishme, me shqiptarët që përbëjnë shumicën dhe komunitetet minoritare që gëzojnë njohje kulturore, gjuhësore dhe politike, veçanërisht në nivel komunal.

Marrëdhënia ndërmjet mediave dhe qeverisë në Kosovë mbetet e tensionuar dhe armiqësore. Disa incidente gjatë vitit zbuluan një trend në rritje të presionit institucional mbi mediat, duke përfshirë sulme verbale nga zyrtarë publikë, referime në ndjekje penale të mediave dhe dorëheqje të motivuara politikisht nga transmetuesi publik RTK. Mungesa e vazhdueshme e dënimit publik nga qeveria të sulmeve ndaj gazetarëve, e kombinuar me përdorimin e retorikës armiqësore ndaj mediave kritike, e përkeqësoi më tej mjedisin mediatik. Ekonomia e Kosovës u përball me një rritje modeste mes presioneve inflacioniste dhe investimeve të kufizuara publike, me sektorin e mediave që nuk mori asnjë mbështetje të drejtpërdrejtë financiare shtetërore, përveç RTK-së. Shumica e mediave të pavarura mbetën shumë të varura nga reklamat digjitale, kryesisht nga platforma globale si Meta dhe Google, pa krijuar asnjë fond kombëtar për mbështetjen e mediave. Kjo brishtësi financiare ka kontribuar në kushte të këqija pune për gazetarët, duke përfshirë vonesa në pagesa, kontrata afatshkurtra dhe qasje të kufizuara në mbrojtje sociale, veçanërisht në mediat lokale dhe në gjuhën e pakicave. Presioni ekonomik ka intensifikuar gjithashtu autocensurën dhe ka zvogëluar kapacitetet e redaksisë për të zhvilluar gazetari hulumtuese të thelluar, pasi pronarët e mediave shpesh i japin përparësi mbijetesës ndaj pavarësisë editoriale.

Kosova ka një mjedis mediatik pluralist, megjithatë, shqetësimet në lidhje me pavarësinë editoriale, politizimin e organit rregullator

dhe presionin mbi transmetuesit publikë vazhdojnë. Në vitin 2024, sulmet dhe frikësimet ndaj gazetarëve mbetën të shpeshta, me 53 raste të raportuara nga Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, disa prej të cilave përfshinin zyrtarë publikë. Mungesa e një sindikate gazetarësh, mungesa e vazhdueshme e mekanizmave të mbështetjes financiare dhe paditë SLAPP në rritje mbeten një sfidë me të cilën përballen gazetarët, si dhe kërcënim për lirinë e mediave.

Komisioni i Pavarur i Mediave (KPM) dhe Këshilli i Mediave të Shkruara të Kosovës (KMSHK) janë dy organet kryesore rregullatore të mediave, pra organe vetërregulluese në rastin e KMSHK-së. Ndërsa media e shkruar pushoi së botuari fizikisht në vitin 2020, media online është rritur, duke kontribuar në një peizazh digjital shumë dinamik, por të paqëndrueshëm. Pavarësisht garancive ligjore për lirinë e shprehjes dhe qasjen në informacion, zbatimi i tyre mbetet i paqëndrueshëm. Për më tepër, ngacmimi me bazë gjinore, mungesa e mekanizmave të specializuara të mbrojtjes dhe boshllëqet në reagimin institucional vazhdojnë të dëmtojnë sigurinë e gazetarëve, veçanërisht për gratë dhe punonjësit e mediave në gjuhët e pakicave.

Liria e mediave dhe siguria e gazetarëve në Kosovë – Treguesit

A. MASAT MBROJTËSE LIGJORE DHE ZBATIMI I TYRE

— A.1 GARANCITË THEMELORE PËR LIRINË E MEDIAVE DHE GAZETARËVE DHE ZBATIMI I TYRE NË PRAKTIKË

Korniza ligjore në Kosovë ofron një bazë të fortë për mbrojtjen e lirisë së shprehjes dhe lirisë së mediave. Neni 22 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës siguron zbatueshmërinë e drejtpërdrejtë dhe përparësinë e marrëveshjeve ndërkombëtare, përfshirë Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, neni 10 i së cilës garanton lirinë e shprehjes. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut e interpreton këtë të drejtë gjerësisht, duke mbuluar jo vetëm lirinë e publikimit, por edhe lirinë hetimore, e cila është thelbësore për gazetarinë. Kushtetuta mbron më tej lirinë e informacionit, të shtypit dhe, në mënyrë implicite, të qasjes në internet. Për më tepër, ligje të tilla si Ligji për Komisionin e Pavarur të Mediave, Ligji për Qasjen në Dokumente Publike dhe Ligji për Mbrojtjen e Burimeve të Gazetarëve, së bashku me dispozitat e Kodit Penal kundër nxitjes së urrejtjes, i përforcojnë këto të drejta. Megjithatë, pavarësisht mbrojtjeve të forta ligjore, boshllëqet në zbatim mbeten sfidë.⁶

Megjithatë, në praktikë, zbatimi i këtyre garancive vazhdon të përballet me sfida, veçanërisht në fushën e ndikimit të qeverisë mbi institucionet rregullatore. Gjatë vitit 2024, nuk ka pasur shkelje të njohura të këtyre garancive dhe as ndonjë përpjekje nga autoritetet shtetërore për të kufizuar qasjen në internet përmes masave si bllokimi ose filtrimi i përmbajtjes. Përveç përpjekjeve të saj për të ndikuar në media, qeveria u përpoq të zgjeronte kontrollin e saj mbi vetë Komisionin e Pavarur të Mediave. Në vitin 2024, Kuvendi i Kosovës miratoi Ligjin për Komisionin e Pavarur të Mediave, i cili, për herë të parë, kërkon që mediat online që publikojnë video t'i nënshtrohen licencimit nga KPM-ja. Ky ndryshim

6 [Kushtetuta e Republikës së Kosovës](#)

synonte harmonizimin me Direktivën e BE-së për Shërbimet e Mediave Audiovizuale (AVMSD). Megjithatë, procesi legjislativ u kritikua për mungesë transparence dhe përfshirjeje.⁷

Procesit legjislativ që çoi në miratimin e ligjit të ndryshuar i mungonte transparencja dhe angazhimi domethënës i palëve të interesuara. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës dhe organizata të tjera shprehën shqetësime se rekomandimet e tyre nuk u morën në konsideratë gjatë fazave të hartimit dhe miratimit. Për më tepër, Bashkimi Evropian dhe Misioni i OSBE-së në Kosovë shprehën keqardhje që rekomandimet e tyre kryesore nuk u pasqyruan në versionin përfundimtar të ligjit, duke ngritur shqetësime në lidhje me ndikimin e tij të mundshëm në pavarësinë dhe funksionimin e KPM-së.⁸ Në përgjithësi, ndërsa pati nisma për të ndryshuar legjislacionin për mediat në vitin 2024, procesi u kritikua për mungesë transparence dhe angazhimi kuptimplotë me palët e interesuara përkatëse. Për më tepër, ky akt u konsiderua nga shumë organizata vendore dhe ndërkombëtare si sulm i drejtpërdrejtë ndaj pluralizmit dhe lirisë së shtypit në Kosovë.

Kërkesa për licencim është perceptuar gjerësisht si masë kufizuese dhe aktualisht po sfidohet në nivel kushtetues. AGK-ja paraqiti zyrtarisht komente në Gjykatën Kushtetuese, duke sfiduar kushtetutshmërinë e Ligjit për Komisionin e Pavarur të Mediave.⁹ Ligji i ndryshuar i Kosovës për Komisionin e Pavarur të Mediave futi kërkesa për licencim për mediat online që publikojnë përmbajtje në video, duke imponuar në mënyrë efektive mbikëqyrjen shtetërore mbi platforma të caktuara digjitale. Edhe pse kjo nuk u shtri në mediat online, rregullorja ndryshoi ndjeshëm drejt një kontrolli më të rreptë mbi gazetarinë me bazë në internet. Ligji u kritikua për mungesë transparence në procesin e hartimit të tij dhe për ngritjen e shqetësimeve në lidhje me kufizimet e mundshme të lirisë së mediave në sferën digjitale.¹⁰ Përveç kësaj, nuk pati iniciativa të reja për të ndryshuar legjislacionin e mediave, përveç Ligjit për KPM-në. Ligji për transmetuesin publik është në agjendën legjislative për shqyrtim, por deri më tani nuk është ndërmarrë asnjë iniciativë për ta ndryshuar atë.¹¹

— A.2 PAVARËSIA DHE EFIKASITETI I AUTORITETIT RREGULLATOR

Procedurat formale për emërimin e anëtarëve të Komisionit të Pavarur të Mediave (KPM) në Kosovë janë demokratike në parim, por zbatimi i tyre është i dëmtuar nga ndërhyrjet politike dhe mungesa e transparencës. Procedura e përzgjedhjes për anëtarët e Komisionit të Pavarur të Mediave (KPM) në Kosovë është përcaktuar në Ligjin nr. 04/L-44 mbi Komisionin e Pavarur të Mediave¹², i miratuar në vitin 2012.¹³ Sipas këtij ligji, anëtarët e KPM-së emërohen nga Kuvendi i Kosovës

7 [IREX, Informacion i barometrit vibrant 2024.](#)

8 AGK, [Qeveria duhet të tërhiqet nga përpjekjet për kontroll shtetëror të mediave online](#), 01.02.2024.

9 AGK-ja i dërgon komente Gjykatës Kushtetuese mbi ligjin shumë të diskutuar për KPM-në, 20.8.2024.

10 AGK, [Qeveria duhet të tërhiqet nga përpjekjet për kontroll shtetëror të mediave online](#), 01.02.2024.

11 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025.

12 [LIGJI Nr. 04/L-044 PËR KOMISIONIN E PAVARUR TË MEDIAVE.](#)

13 [MENDIM LIGJOR mbi Projektligjin për Komisionin e Pavarur të Mediave të Kosovës.](#) Divizioni për Bashkëpunim mbi Lirinë e Shprehjes i Këshillit të Evropës. 2024.

përmes një procesi të hapur dhe transparent. Megjithatë, kjo nuk garanton mjaftueshëm pavarësinë nga ndikimi politik. Proceset e përzgjedhjes shpesh janë kritikuar nga shoqëria civile dhe organizatat ndërkombëtare për mungesë transparence dhe ndërhyrje politike.¹⁴ Gjatë vitit 2024, Kuvendi i Republikës së Kosovës nuk zgjodhi anëtarë të rinj. Gjatë gjithë këtij viti, katër (4) procese rekrutimi që synonin përzgjedhjen e anëtarëve të KPM-së dështuan.¹⁵ Në kontestet ku mund të ndërmerreshin veprime procedurale, Kuvendi lejoi monitorimin e këtyre proceseve, dhe IKD-ja i monitoroi këto procese në faza të ndryshme procedurale. Dështimi i Kuvendit për të zgjedhur anëtarët e rinj të KPM-së e ka lënë vazhdimisht KPM-në pa një përbërje të plotë.¹⁶ Nga ana tjetër, përmes Ligjit për KPM-në, kushtetutshmëria e të cilit po shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese, Kuvendi ka rritur numrin e anëtarëve të KPM-së nga 7 në 11. Dispozitat e këtij ligji në lidhje me përzgjedhjen dhe, veçanërisht, shkarkimin e anëtarëve të KPM-së, e politizojnë në thelb KPM-në.¹⁷

Në praktikë, pavarësia e KPM-së është e brishtë, me funksionalitetin dhe paanshmërinë e saj të lidhura ngushtë me përkatësitë politike të anëtarëve të tij. KPM-ja është një organ i pavarur, por në praktikë, ka pasur raste të vendimmarrjes selektive ose ngurrimit për të reaguar ndaj shkeljeve nga mediat e lidhura me interesa politike.¹⁸ Në letër, procesi i emërimit të anëtarëve të KPM-së është në përputhje me standardet demokratike – ata zgjidhen nga Kuvendi dhe, në parim, pritet të jenë të pavarur.¹⁹

Pavarësia e tij mbetet e brishtë dhe varet kryesisht nga përbërja e komisionit. Sipas mendimit ligjor të Këshillit të Evropës mbi Projektligjin për KPM-në, ligji është në përputhje me Direktivën e Shërbimeve të Mediave Audiovizuale, duke sugjeruar një kornizë të favorshme për funksionimin e pavarur.²⁰ Megjithatë, i njëjti mendim thekson fushat që kërkojnë vëmendje për të forcuar pavarësinë dhe paanshmërinë e KPM-së. Veçanërisht, ai rekomandon rivendosjen e ndalimeve mbi pronësinë politike të mediave për të parandaluar politizimin dhe për të siguruar pavarësinë e mediave.

Procedurat e licencimit të KPM-së janë përcaktuar zyrtarisht, por mbeten shqetësime në lidhje me transparencën dhe zbatimin e qëndrueshëm. Në përgjithësi në praktikë, përbërja e KPM-së perceptohet si e brishtë. Vetëm disa anëtarë perceptohen si të pavarur.²¹ Ekziston shqetësimi se sapo të përfundojë mandati i kryetarit aktual, KPM-ja mund të bëhet jofunksionale. Tre anëtarët e mbetur janë publikisht të lidhur me partinë në pushtet, duke ngritur shqetësime serioze në lidhje me ndikimin politik dhe mungesën e

14 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në organizatën Lëvizja FOL, 26.02.2025.

15 Intervistë me Ehat Miftari, Drejtor Ekzekutiv i Institutit të Kosovës për Drejtësi – IKD, 24.02.2025

16 Po aty.

17 [IKD - Politizimi i KPM-së.](#)

18 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në organizatën Lëvizja FOL, 26.02.2025.

19 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025

20 [MENDIM LIGJOR mbi Projektligjin për Komisionin e Pavarur të Mediave të Kosovës.](#) Divizioni për Bashkëpunim mbi Lirinë e Shprehjes i Këshillit të Evropës. 2024.

21 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025

pavarësisë së vërtetë.²² Për më tepër, theksohet se është e nevojshme që KPM-ja të administrojë çdo fond për mbështetjen e mediave në mënyrë transparente dhe pa diskriminim, duke iu përmbajtur standardeve të qarta të qeverisjes. Pavarësisht sfidave, KPM-ja tregoi përkushtim për të përmbushur rolin e saj gjatë gjithë vitit 2024.²³

KPM-ja ka një proces të formalizuar licencimi, por nuk publikon rregullisht vendime të arsyetuara dhe shpesh i mungon komunikimi me publikun në lidhje me kriteret për vendimmarrjen e tij. Kjo kufizon perceptimin e neutralitetit të plotë.²⁴

— A.3 PAVARËSIA DHE AUTONOMIA E SHËRBIMIT PUBLIK TË MEDIAVE

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe depolitizuar RTK-në mbetet një nga pengesat më të mëdha për transformimin e saj në një transmetues publik të pavarur dhe profesional. Autonomia dhe pavarësia e transmetuesit publik të Kosovës – RTK, mbeti zyrtarisht e garantuar sipas Ligjit nr. 04/L-046²⁵, i cili përcakton pavarësinë editoriale, financiare dhe institucionale të RTK-së. Megjithatë, shqetësimet vazhdojnë në lidhje me zbatimin e tij në praktikë. Në teori, perceptohet se transmetuesi publik është një institucion i pavarur. Megjithatë, në praktikë, ka shqetësime serioze, pasi financimi i tij është ende i varur drejtpërdrejt nga Kuvendi, gjë që dëmton pavarësinë e tij financiare dhe institucionale.²⁶ Raporti i Komisionit Evropian për Kosovën për vitin 2024 nxori në pah shqetësimet në lidhje me RTK-në. Gjithashtu është vënë re se RTK-ja ka përjetuar paqëndrueshmëri për shkak të disa dorëheqjeve nga radhët e menaxhmentit të lartë dhe anëtarëve të bordit. Ai theksoi nevojën që RTK-ja të adresojë menjëherë çështjet që lidhen me llogaridhënien dhe pavarësinë redaktuese. Ndërsa korniza ligjore e Kosovës garanton lirinë dhe shprehjen e mediave, raporti tregoi se mbeten sfida në sigurimin që këto parime të mbështeten në mënyrë efektive në praktikë.²⁷

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe depolitizuar RTK-në mbetet një nga pengesat më të mëdha për transformimin e saj në një transmetues publik të pavarur dhe profesional. Vlerësohet se korniza e financimit të RTK-së vazhdon të sfidojë pavarësinë dhe stabilitetin e saj, kryesisht për shkak të varësisë së saj nga alokimet vjetore shtetërore. Një nga shqetësimet e theksuara të vazhdueshme në lidhje me RTK-në është veçanërisht varësia e saj financiare nga financimi shtetëror. Është vënë re se buxheti i RTK-së vazhdon të përcaktohet çdo vit nga Kuvendi, gjë që paraqet sfida për pavarësinë editoriale dhe stabilitetin financiar afatgjatë.²⁸ Ky mekanizëm financimi është identifikuar si pengesë e rëndësishme për autonominë e RTK-së, pasi mund të çojë në ndikime politike dhe biznesi që ndikojnë në operacionet e saj.

22 Po aty.

23 Intervistë me Ehat Miftari, Drejtor Ekzekutiv i Institutit të Kosovës për Drejtësi – IKD, 24.02.2025

24 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në organizatën Lëvizja FOL, 26.02.2025.

25 [LIGJI NR.04/L-046 PËR RADIO-TELEVIZIONIN E KOSOVËS](#).

26 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025

27 [Raporti i vitit 2024 për Kosovën* - Komisioni Evropian](#).

28 Po aty.

Në mënyrë të ngjashme, raporti i Barometrit të Informacionit Vibrant të IREX (VIBE) 2024 vuri në dukje se mbështetja e RTK-së në financimin shtetëror dëmton pavarësinë e saj. Raporti theksoi se struktura aktuale e financimit kompromenton autonominë editoriale dhe qëndrueshmërinë financiare të RTK-së, duke e bërë atë të ndjeshëm ndaj presioneve të jashtme²⁹.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe depolitizuar RTK-në mbetet një nga pengesat më të mëdha për transformimin e saj në një transmetues publik të pavarur dhe profesional. Gjatë vitit 2024, shqetësimet vazhduan si në lidhje me përfaqësimin e organit mbikëqyrës të RTK-së, ashtu edhe me angazhimin e tij me shoqërinë civile në çështjet e programimit. Bordi i RTK-së emërohet nga Kuvendi përmes një procesi votimi, i cili vazhdon të dominohet nga interesat politike në vend që të pasqyrojë përfaqësimin më të gjerë shoqëror. Si rezultat, shoqëria civile, komunitetet minoritare dhe grupet e tjera të interesit përkatës mbeten të nën-përfaqësuar. Përveç kësaj, RTK-së i mungojnë praktikrat e konsoliduara për konsultime të rregullta publike dhe rrallë përfshin shoqërinë civile ose publikun e gjerë në vendimmarrjen editoriale ose në zhvillimin e strategjive programore, duke e kufizuar më tej llogaridhënien e saj si media në shërbim të publikut.³⁰

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe depolitizuar RTK-në mbetet një nga pengesat më të mëdha për transformimin e saj në një transmetues publik të pavarur dhe profesional. Bordi i RTK-së emërohet nga Kuvendi përmes votimit, dhe përfaqësimi politik shpesh dominon mbi përfaqësimin shoqëror. Si rezultat, ka mungesë përfaqësimi të shoqërisë civile, komuniteteve dhe grupeve të tjera relevante të interesit. Jo. Nuk ka praktika të konsoliduara të konsultimeve publike në lidhje me përmbajtjen e programeve. RTK-ja rrallë angazhon shoqërinë civile ose publikun në vendimmarrjen editoriale ose në zhvillimin e strategjive programore.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe depolitizuar RTK-në mbetet një nga pengesat më të mëdha për transformimin e saj në një transmetues publik të pavarur dhe profesional. Për më tepër, vitin e kaluar, transmetuesi u përfshi në një skandal të lidhur me përhapjen e dezinformative, i cili u konfirmua nga KMSHK-ja se raportimi mbi një rast specifik shkelte standardet etike. Askush nuk u mbajt përgjegjës dhe ata që ishin të përfshirë mbetën në pozicionet e tyre. Kjo situatë çoi në dorëheqjen e disa anëtarëve të bordit. Aktualisht, bordi i transmetuesit publik është jofunksional për shkak të mungesës së kuorumit. Për më tepër, drejtori i përgjithshëm në detyrë u emërua përmes një procesi të konsideruar jo transparent dhe të ndikuar politikisht, gjë që rezultoi në ndryshime të rëndësishme të politikave.³¹

29 [Barometri i Informacionit Vibrant i IREX-it të Kosovës \(VIBE\) 2024](#).

30 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në Lëvizja FOL, 26.02.2025.

31 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025.

— A.4 MBËSHTETJA FINANCIARE PËR GAZETARINË CILËSORE DHE PËRMBAJTJEN MEDIATIKE ME INTERES PUBLIK

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Kosova ende nuk ka gazeta të shtypura, duke vazhduar ndryshimin që filloi në mars të vitit 2020, kur media e shtypur ndaloi prodhimin për shkak të pandemisë COVID-19. Ndërsa justifikimi fillestar për ndalimin e botimeve të shtypura ishte kufizimi i transmetimit të virusit, dihet gjerësisht se arsyeja kryesore ishin problemet e gjata financiare të sektorit të mediave të shtypura në Kosovë. Këto sfida, duke përfshirë rënien e lexueshmërisë, të ardhurat e ulëta nga reklamat dhe kostot e larta të shtypjes, e bënë të paqëndrueshme për gazetatat rifillimin e shpërndarjes fizike. Si pasojë, të gjitha gazetatat e mëparshme të shtypura, përfshirë Koha Ditore, Zëri, Kosova Sot, Epoka e Re dhe Bota Sot, tani operojnë ekskluzivisht në versionet e tyre online, duke shënuar një kalim të përhershëm në mediat digjitale në vend. Për më tepër, Kosova vazhdon të mos ketë një fond publik të dedikuar për të mbështetur pluralizmin mediatik dhe prodhimin e përmbajtjes në interes të publikut. Mediat mbetën shumë të varura nga sponsorizimet dhe reklamat, kryesisht nga Meta dhe Google.³² Raporti i Komisionit Evropian për Kosovën për vitin 2024 theksoi se peizazhi mediatik mbetet pluralist, por i mungon transparenca dhe qëndrueshmëria financiare, duke përkeqësuar më tej sfidat për gazetarinë e pavarur.³³

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Ndërsa disa nisma ndërkombëtare, të tilla si grantet e financuara nga BE-ja³⁴ dhe Programi i Mediave të Pavarura i Ambasadës së SHBA-së³⁵, ofruan mbështetje financiare, mungesa e një mekanizmi financimi të administruar në nivel kombëtar nënkuptonte që sektori mediatik i Kosovës mbeti i fragmentuar dhe financiarisht i paqëndrueshëm. Për më tepër, ligji i ri për KPM-në nuk arriti të përfshijë shumicën e rekomandimeve të BE-së dhe ndërkombëtare, duke ngritur shqetësime në lidhje me ndikimin e qeverisë mbi rregullimin e mediave. Mungesa e qëndrueshmërisë financiare dhe transparenca e pamjaftueshme në pronësinë dhe financimin e mediave vazhduan të pengonin pavarësinë e sektorit, duke e bërë të vështirë për mediat që të prodhonin vazhdimisht gazetari me cilësi të lartë dhe në interes të publikut.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe

32 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

33 [Raporti i vitit 2024 për Kosovën* - Komisioni Evropian](#).

34 Komisioni Evropian. (2024). [Programi i BE-së për Ndërmjetësimin e Shqetësive Civile dhe Mediat për Kosovën](#) – 2023.

35 Ambasada e Shteteve të Bashkuar të Amerikës në Kosovë. (2024). Programi i Mediave të Pavarura <https://xk.usembassy.gov/education-culture/grants-programs/>

gjithëpërfshirës në Kosovë. Mediat që u shërbejnë komuniteteve kombëtare jo-shumicë të Kosovës vazhdojnë të përballen me sfida të konsiderueshme financiare për shkak të mungesës së mekanizmave të dedikuar të financimit. Shumë media serbe, rome, boshnjake, turke dhe të komuniteteve të tjera jo-shumicë mbetën të regjistruara si subjekte jofitimprurëse, duke u mbështetur shumë në ndihmën e donatorëve ndërkombëtarë dhe vendas për operacionet e tyre. Mungesa e një mekanizmi të dedikuar financimi dëmtoi më tej qëndrueshmërinë afatgjatë të mediave të komuniteteve jo-shumicë dhe rolin e tyre në promovimin e qasjes gjithëpërfshirëse në informacion në të gjitha komunitetet.³⁶ Kjo varësi nënvizon luftën e vazhdueshme për qëndrueshmëri financiare dhe nevojën për zgjidhje të strukturuar financiare për të mbështetur diversitetin mediatik dhe ruajtjen e gjuhëve të pakicave në Kosovë.

— A.5 REKLAMIMI SHETËROR NË SEKTORIN E MEDIAVE PRIVATE

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Për gati pesë vjet, nuk ka pasur financim zyrtar shtetëror për mediat private në Kosovë. Qeveria nuk ndan fonde për reklama në mediat private, duke u mbështetur në mediat sociale dhe faqet zyrtare të internetit për komunikim. E vetma media që vazhdon të marrë fonde shtetërore është RTK, i cili mbetet i financuar publikisht.³⁷

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Edhe gjatë vitit raportues, Kosova nuk kishte një kornizë formale për reklamat shtetërore, ku subjektet qeveritare promovonin aktivitetet e tyre kryesisht përmes platformave të mediave sociale dhe faqeve zyrtare të internetit. Ky ndryshim ka ndikuar ndjeshëm te mediat lokale, pasi ato përballen me sfida financiare për shkak të mungesës së të ardhurave nga reklamat qeveritare. Në VIBE për vitin 2024, është theksuar se subjektet private mediale varen kryesisht nga të ardhurat nga reklamat, dhe struktura aktuale monetare sjell sfida për përmbajtjen dhe pavarësinë e mediave.³⁸

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Për më tepër, situata në lidhje me shpenzimet qeveritare për reklamat në media mbetet e pandryshuar që nga viti 2023. Shuma e shpenzuar nga institucionet qeveritare për reklama për vende të lira pune, thirrje tenderësh ose fushata vetëdijesimi publik mbetet e pazbuluar, njësoj si vitin e kaluar. Nuk ka të dhëna të disponueshme publikisht se si institucionet qeveritare ndajnë buxhetet për shpenzimet që lidhen me mediat, duke

36 [Barometri i Informacionit Vibrant i IREX-it të Kosovës \(VIBE\) 2024](#).

37 Po aty.

38 Po aty

kufizuar transparencën dhe mbikëqyrjen publike në këtë fushë. Për më tepër, vlerësohet se institucionet shtetërore nuk publikojnë rregullisht të dhëna mbi fondet e ndara për media të ndryshme, duke vazhduar me mungesën e transparencës së identifikuar në vitet e mëparshme. Raportet nga AGK-ja në vitin 2017³⁹ dhe Demokracia Plus në vitin 2019⁴⁰ janë të vetmet raporte që nxjerrin në pah mungesën e informacionit të qasshëm publikisht mbi shpenzimet qeveritare për reklamat në media, si dhe ngrenë shqetësime në lidhje me ndikimin e mundshëm politik dhe presionin financiar mbi mediat.

— A.6 DISPOZITAT LIGJORE NË LIDHJE ME SHPIFJEN DHE ZBATIMI I TYRE NUK KRIJOJNË EFEKT FTOHËS PËR GAZETARËT DHE MEDIAT

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Kodi Civil i Kosovës kundër Shpifjes dhe Fyerjes⁴¹, i miratuar në vitin 2007, është në parim në përputhje me standardet e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, duke theksuar lirinë e shprehjes dhe duke i dhënë përparësi Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në rastet e konfliktit ligjor. Nuk u lejon institucioneve ose zyrtarëve publikë në cilësinë e tyre zyrtare të padisin gazetarët, gjë që është një dispozitë progresive.⁴² Pavarësisht kësaj kornize ligjore, vazhdojnë shqetësimet në lidhje me përdorimin e padive për shpifje për të frikësuar gazetarët dhe aktivistët. Veçanërisht, AGK-ja raportoi një Padi Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike (SLAPP) të ngritur nga reperi Trim Ademi kundër gazetarit Robert Bojaj⁴³, e cila u perceptua si përpjekje për të heshtur hetimin gazetaresk. Ndërsa ligjet e Kosovës për shpifjen janë hartuar për të mbrojtur lirinë e shprehjes, vazhdimësia e shkeljeve të ligjit kundër shpifjes dhe kërcënimeve ndaj gazetarëve tregojnë nevojën për mbrojtje të shtuara ligjore për të parandaluar keqpërdorimin e ligjeve për shpifjen kundër profesionistëve të mediave.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Për më tepër, Strategjia e re e Këshillit Gjyqësor të Kosovës (KGJK)⁴⁴ u jep përparësi rasteve të shpifjes që përfshijnë grupe të cënueshme – duke përfshirë gazetarët, individët LGBTQ+ dhe personat me aftësi të kufizuara – duke synuar trajtimin dhe zgjidhjen e shpejtë të rasteve të tilla. Megjithatë, gjyqtarët kanë shprehur nevojën për të rishikuar ligjin për të përfshirë mbrojtje më të forta procedurale, por ende nuk është ndërmarrë asnjë veprim legjislativ.

39 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës. Raporti i Përgjithshëm i lirisë së shtypit në Kosovë, Dhjetor 2017. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, dhjetor 2017, <https://agk-ks.org/site/assets/files/2589/treguesit-e-nivelit-te-lirise-se-mediave-dhe-sigurise-se-gazetareve-kosova-2017-1.pdf>

40 Demokracia Plus. Mediat dhe tenderët: Sa kanë ndikuar fondet qeveritare në politikën redaktuese të mediave? Demokracia Plus, shkurt 2019, https://dplus.org/wp-content/uploads/2019/02/SHQ_Mediat-dhe-Tenderet.pdf

41 LIGJI NR. 02/L-65 E DREJTA CIVILE KUNDËR SHPIFJES DHE FYERJES.

42 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025.

43 AGK, Padi SLAPP kundër gazetarit Robert Bojaj, 20.11.2024.

44 Këshilli Gjyqësor i Kosovës. Strategjia e Këshillit Gjyqësor të Kosovës 2024–2026. Këshilli Gjyqësor i Kosovës, 2024, https://www.coe.int/en/web/implementation/-/constitutional-court-of-kosovo*-charts-new-strategic-course

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Sipas Këshillit Gjyqësor të Kosovës, vitin e kaluar u ngritën 132 padi për shpifje.⁴⁵ Megjithatë, të dhënat nuk specifikojnë se sa prej paditësve ishin politikanë. Përpyekjet janë duke vazhduar për të arritur këtë ndarje.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Gazetarët në Kosovë në përgjithësi nuk e perceptojnë vetë ligjin për shpifjen si pengesë të drejtpërdrejtë për raportimin hetimor ose kritik, pasi korniza ligjore përputhet zyrtarisht me standardet evropiane mbi lirinë e shprehjes dhe mbrojtjen e burimeve. Megjithatë, gjatë diskutimeve në grupin e fokusit, disa gazetarë shprehën shqetësimin se numri në rritje i padive për shpifje, veçanërisht ato të ngritura nga individë me ndikim, krijon një efekt frenues në raportimin kritik.⁴⁶

— A.7 LIGJET E TJERA ZBATOHEN NË MËNYRË OBJEKTIVE DHE U LEJOJNË GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE TË PUNOJNË LIRISHT DHE NË MËNYRË TË SIGURT.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Aktualisht nuk ka një kornizë specifike ligjore që ofron mbrojtje kundër SLAPP-ve (Padi Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike) në Kosovë. Megjithatë, një analizë bazë e ligjeve të Kosovës u krye nga Flutura Kusari, ku u theksua Kodi i Procedurës Civile⁴⁷ e si një mundësi kyçe për përfshirjen e mbrojtjeve anti-SLAPP⁴⁸. Kjo ofron një mundësi të rëndësishme për të përfshirë mbrojtjet anti-SLAPP në legjislacionin e ri.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Gjatë raportimit nuk janë identifikuar ose raportuar raste që përfshijnë zbatimin diskriminues ose arbitrar të ligjeve të tjera që synojnë frikësimin ose heshtjen e gazetarëve duke i ngarkuar ata me koston e mbrojtjes ligjore.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Në vitin 2024 ka pasur raste të vazhdueshme të padive të shumta për shpifje të ngritura kundër gazetarëve, të perceptuara gjerësisht si përpyekje

45 Bazuar në një kërkesë për qasje në informacion, më 1 prill 2025.

46 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

47 Vlerësimi Bazë Rajonal i Nevojave Legjislative dhe Politike për Zbatimin e Standardeve të Këshillit të Evropës dhe Bashkimit Evropian për Kundërshtimin e Përdorimit të SLAPP-ve. Portali i Këshillit të Evropës.

48 Drafti i parë i Kodit të Procedurës Civile është përfunduar, 13.05.2024, <https://md.rks-gov.net/en/legislation/civil-code/>

për të heshtur raportimin hulumtues mbi korrupsionin ose abuzimin me pushtetin. Edhe pse mungojnë të dhëna të sakta, shumica e rasteve të njohura janë raportuar drejtpërdrejt në AGK, shpesh kur gazetarët kërkojnë mbështetje ligjore. Diskutimet në grupe fokusi me profesionistë të mediave konfirmuan se shumë prej tyre hezitojnë të flasin publikisht, veçanërisht kur paditë ngrihen personalisht kundër tyre, për shkak të frikës së dëmtimit të reputacionit⁴⁹. Rastet që përfshijnë Ardiana Thaçin, Robert Bojajn, Betim Musliun, Ehat Miftarajn dhe Leonida Molliqajn u regjistruan në bazën e të dhënave të AGK-së si shembuj të SLAPP-ve, veprime ligjore që shihen si mjete për të frikësuar dhe ngarkuar financiarisht gazetarët (dhe aktivistët), duke dekurajuar në fund të fundit gazetarinë kritike. Një analizë e veçantë mbi SLAPP-të ndaj Ardiana Thaçit dhe Robert Bojaj është kryer nga Flutura Kusari,⁵⁰ dhe u referohet 8 rekomandimeve nga Këshilli i Evropës që synojnë luftimin e SLAPP-ve.

— A.8 KONFIDENCIALITETI I BURIMEVE TË GAZETARËVE ËSHTË I GARANTUAR NË LEGJISLACION DHE RESPEKTOHET NGA AUTORITETET

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Në Kosovë, konfidencialiteti i burimeve të gazetarëve mbrohet në mënyrë të qartë me ligj, përkatësisht nëpërmjet Nenit 4 të Ligjit Nr. 04/L-137 për Mbrojtjen e Burimeve të Gazetarisë⁵¹. Kjo dispozitë u jep gazetarëve dhe profesionistëve të mediave të drejtën për të mbajtur sekret identitetin e burimeve të tyre, si dhe çdo material që mund të çojë në ekspozimin e tyre. Zbulimi lejohet vetëm me urdhër gjykate dhe vetëm kur konsiderohet i nevojshëm për të parandaluar një kërcënim serioz për jetën ose integritetin fizik. Në vitin 2024, këto mbrojtje ligjore mbeten në fuqi dhe në përgjithësi respektohen në praktikë,

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Ashtu si në vitet e kaluara, nuk pati raste të njohura publikisht të gazetarëve në Kosovë që janë detyruar të zbulojnë burimet e tyre, dhe nuk u raportuan sanksione kundër atyre që refuzuan ta bënin këtë. AGK-ja vazhdon të avokojë për mbrojtjen e burimeve gazetareske dhe thekson se ndërhyrja institucionale në punën e gazetarëve duhet të shmanget. Ndërkohë që ligji lejon zbulimin e burimit vetëm në rrethana të jashtëzakonshme, siç janë kërcënimet ndaj jetës ose sigurisë shtetërore, asnjë rast i tillë nuk u raportua ose dokumentua në praktikë gjatë vitit 2024.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të

49 Po aty.

50 Intervistë me Flutura Kusarin, Juriste për Media, 07.02.2025.

51 Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. Ligji Nr. 04/L-137 për Mbrojtjen e Burimeve të Gazetarisë. <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=8864>

mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Gjatë vitit raportues, gazetarët në Kosovë raportuan se në përgjithësi ndihen të lirë të kërkojnë qasje në burime informacioni, veçanërisht në rastet që lidhen me korrupsionin dhe krimin. Ata theksuan se korniza ligjore vazhdon të garantojë konfidencialitetin e burimeve gazetareske, duke u lejuar atyre të mbajnë kontakte pa frikën se do të detyrohen të zbulojnë informacion.⁵² Edhe pse gazetarët shpesh nuk e kanë të lehtë të ndjekin procedurat ligjore kur sulmohen ose kërcënohen – për shkak të frikës nga hakmarrja, proceseve të gjata ose mungesës së besimit në rezultate – ata nuk e perceptojnë ligjin ose institucionet si diskriminuese ndaj tyre në këto situata.

— A.9 GAZETARËT JANË TË LIRË TË USHTROJNË PROFESIONIN E TYRE DHE TË KRIJOJNË, ANËTARËSOHEN DHE MARRIN PJESË NË SHOQATAT E TYRE

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Gazetarët në Kosovë nuk janë të detyruar të marrin licenca shtetërore dhe nuk ka kufizime ligjore për të drejtën e tyre për të punuar. Ndërkohë që në përgjithësi këshillohet që të kenë me vete një dokument identifikimi të lëshuar nga media kur mbulojnë ngjarje, vitet e fundit nuk është bërë asnjë përpjekje për të futur licencimin shtetëror për gazetarët.

Gjatë vitit 2024, gazetarët në Kosovë në përgjithësi nuk hasën vështirësi për t'u njohur si gazetarë në ndërveprimet me autoritetet publike, dhe nuk pati raste të raportuara të gazetarëve që u është mohuar qasja për të mbuluar ngjarje të caktuara.⁵³ Gjatë ngjarjeve të mëdha, siç janë protestat, tubimet publike ose fushatat zgjedhore, AGK-ja i ka nxitur rregullisht gazetarët dhe punonjësit e tjerë të mediave të mbanin kartat e tyre të identifikimit për shtyp dhe, kur ishte e mundur, të vishnin jelekë PRESS qartë të dukshëm për të siguruar identifikim më të lehtë dhe kushte më të sigurt pune.

Mungesa e vullnetit të vërtetë politik për të reformuar dhe mbështetur mediat e pavarura mbetet një nga pengesat më të mëdha për ndërtimin e një mjedisi mediatik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës në Kosovë. Gjatë vitit raportues, nuk u raportuan presione apo pengesa nga autoritetet, pronarët e mediave apo individë të tjerë të fuqishëm që përpiqeshin të ndikonin gazetarët që të bashkoheshin me shoqata të caktuara. AGK-ja mbetet e vetmja organizatë përfaqësuese dhe e njohur gjerësisht që bashkon gazetarët në të gjithë vendin. Nuk kishte indikacione për organizata mediatike paralele ose të rreme, aktivitetet e të cilave mund të minonin besueshmërinë ose rolin mbrojtës të organeve legjitime

52 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025
53 Po aty.

gazetareske si AGK-ja.⁵⁴ Për më tepër, nën ombrellën e AGK-së, u krijua Rrjeti i Gazetareve Gra të Kosovës, dhe të gjitha anëtarët gra të AGK-së i janë bashkuar unanimitisht rrjetit.⁵⁵

— A.10 E DREJTA PËR QASJE NË DOKUMENTE DHE INFORMACIONE ZYRTARE

Qasja në dokumente publike është e garantuar, por kapaciteti institucional mbetet i kufizuar. Ligji nr. 06/L-081 për Qasjen në Dokumentet Publike në Kosovë⁵⁶ vazhdon të garantojë për çdo person, pa diskriminim, të drejtën për të pasur qasje në dokumentet zyrtare të prodhuara, të pranuar ose të mbajtura nga institucionet publike, duke përfshirë të drejtën për të ripërdorur dokumente të tilla. Megjithatë, sipas Raportit të Shoqërisë Civile për të Drejtat e Njeriut në Kosovë⁵⁷, shumë institucione publike ende nuk kanë kapacitetin profesional dhe personelin e mjaftueshëm për të trajtuar në mënyrë efikase kërkesat për qasje në informacion. Kjo rezulton në vonesa të konsiderueshme dhe, në disa raste, rezulton në dështimin për të ofruar justifikime ligjore për refuzimin ose kufizimin e qasjes në dokumente publike të kërkuara nga gazetarët.

Shqetësime mbi marrëdhëniet e qeverisë me mediat dhe ndikimin politik. Shqetësime në lidhje me praktikën e marrëdhënieve me mediat të qeverisë së Kosovës u ngritën nga komuniteti i gazetarëve dhe punonjësve të mediave në Kosovë. Veçanërisht, konsorciumi i Media Freedom Rapid Response⁵⁸ shprehu alarm në lidhje me miratimin e një ligji të ri për mediat nga Parlamenti i Kosovës, duke sugjeruar se ai mund të mundësojë kapjen nga politika të organit rregullator të mediave. Për më tepër, në qershor 2023, qeveria pezulloi (përkohësisht) certifikatën e biznesit të Klan Kosovës, kanalit televiziv privat më të madh në vend, duke përmendur parregullsi të dyshuara. Ky veprim u perceptua nga shumë si i motivuar politikisht dhe ngriti shqetësime në lidhje me lirinë e mediave. Gazetarët shprehën shqetësime në lidhje me mungesën e transparencës në praktikën e komunikimit të qeverisë dhe ministrive dhe e përshkruan komunikimin institucional si të kontrolluar, jokonsistent dhe të ndikuar politikisht, në vend që të ishte i hapur dhe i arritshëm në mënyrë të barabartë për të gjitha mediat.⁵⁹ Këto zhvillime sugjerojnë që, në vitin 2024, qeveria dhe ministrinë e saj mund të mos kenë përdorur vazhdimisht marrëdhënie të hapura, jodiskriminuese dhe të drejta me mediat.

Qasje e Përgjithshme e Pakufizuar në Procedurat Gjyqësore me Përrjashtime për Individët e Cenueshëm. Gjatë vitit të kaluar, gazetarët në Kosovë në përgjithësi kishin qasje të pakufizuar në procedurat gjyqësore, përveç rasteve kur gjyqtarët vendosën masa mbrojtëse për të mbrojtur individët e cenueshëm.⁶⁰ Për shembull, gjatë një gjyqi që përfshinte trafikimin e qenieve njerëzore me të mitur, gjykata urdhëroi

54 Po aty.

55 AGK, [AGK Themelon Rrjetin e Grave Gazetare të Kosovës](#), 21.10.2024.

56 Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. [Ligji Nr.06/L-081 për Qasje në dokumente publike.](#)

57 [RAPORTI I SHOQËRISË CIVILE PËR TË DREJTAT E NJERIUT NË KOSOVË NË VITIN 2023.](#)

58 Media Freedom Rapid Response. [Ligji i mediave në Kosovë mundëson kapjen politike të organit rregullator të mediave.](#)

59 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

60 Po aty.

që seancat të mbaheshin me dyer të mbyllura për të mbrojtur identitetin dhe mirëqenien e viktimave të mitura. Vendime të tilla janë në përputhje me standardet ligjore ndërkombëtare, duke synuar të balancojnë transparencën gjyqësore me mbrojtjen e individëve të ndjeshëm ose në rrezik.

Transparenca Parlamentare u Ruajt Pavarësisht Kufizimeve Fizike. Kuvendi i Republikës së Kosovës e ruajti angazhimin e tij për transparencë duke siguruar qasje publike në seancat parlamentare. Këto seanca u njoftuan paraprakisht dhe u bënë të arritshme për publikun përmes faqes zyrtare të internetit të Kuvendit. Gazetarët e akredituar vazhduan të kenë qasje të pakufizuar për të ndjekur punimet parlamentare, duke përfshirë seancat plenare dhe mbledhjet e komisioneve.⁶¹ Ndërkohë që Kuvendi lehtësoi mbulimin mediatic, disa gazetarë ngritën shqetësime në lidhje me hapësirën e kufizuar fizike brenda ambienteve parlamentare, e cila herë pas here pengonte kushtet optimale të raportimit. Pavarësisht këtyre kufizimeve hapësinore, nuk kishte kufizime formale të vendosura mbi aftësinë e gazetarëve për të mbuluar aktivitetet parlamentare.⁶² Për të rritur angazhimin dhe transparencën publike, Kuvendi transmetoi seancat drejtpërdrejt, duke u mundësuar qytetarëve dhe mediave të ndjekin punimet nga distanca. Për më tepër, zbatimi i një sistemi të Votimit Elektronik synonte të përmirësonte menaxhimin e seancave dhe të siguronte qasje publik në kohë reale në të dhënat e votimit, duke rritur kështu llogaridhënien institucionale.⁶³

61 Kuvendi i Republikës së Kosovës. [Rregullore për Rendin dhe Qasjen e Mediave dhe të Publikut në Punën e Kuvendit të Kosovës](#). Kuvendi i Republikës së Kosovës, 23.06.2020.

62 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

63 KOSOË – Rritja e transparencës: Parlamenti përqafton sistemin e votimit elektronik [https://www.facebook.com/LuxDevHQ/posts/pfbid0FDpRUw6LV4yBtHzXUE7LwCpHZb6A5mNiisPGCL34WDER53SSU1hw3jtzW96koTzXl?_cft__\[0\]=AZU9LoWq3tultkYTCitE3Ehzi3sL1uexfGeMPjHz_G2RgYetowpQNqGodEYYq2hGHH0vixjBvnyhI3fOpub4BueB6SdrAvkwmfnAcOE4LNq_tSqt2it65KDdCpEzWjJA6lWOyA4yB5fXKL1_AfISTynsNQZ5K_42ZVo-l7CG3NMm3eyF1Cmx60eKwJU5tLhtCY&__tn__=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/LuxDevHQ/posts/pfbid0FDpRUw6LV4yBtHzXUE7LwCpHZb6A5mNiisPGCL34WDER53SSU1hw3jtzW96koTzXl?_cft__[0]=AZU9LoWq3tultkYTCitE3Ehzi3sL1uexfGeMPjHz_G2RgYetowpQNqGodEYYq2hGHH0vixjBvnyhI3fOpub4BueB6SdrAvkwmfnAcOE4LNq_tSqt2it65KDdCpEzWjJA6lWOyA4yB5fXKL1_AfISTynsNQZ5K_42ZVo-l7CG3NMm3eyF1Cmx60eKwJU5tLhtCY&__tn__=%2CO%2CP-R)

B. MASAT MBROJTËSE LIGJORE DHE ZBATIMI I TYRE

— B.1 POZITAT E PUNËS SË GAZETARËVE JANË TË QËNDRUESHME DHE TË MBROJTURA NË VENDIN E PUNËS

Kontratat e punësimit për gazetarët mbeten kryesisht të pandryshuara në vitin 2024. Lidhur me vitin 2024, gjetjet e konfirmuara përmes diskutimeve në grupe fokusi tregojnë se situata në lidhje me kontratat e punësimit të gazetarëve mbetet kryesisht e pandryshuar nga viti 2023. Rreth 25% e gazetarëve vazhdojnë të punojnë me kontrata me afat të caktuar, ndërsa shumica janë ende të angazhuar me marrëveshje të përkohshme njëvjeçare. Një numër i vogël gazetarësh konfirmojnë se vazhdojnë të kenë marrëveshje alternative, të tilla si kontrata afatshkurtra tremujore ose kontrata të bazuara në shërbim. Gazetarët e punësuar në transmetuesin publik RTK vazhdojnë të punojnë pa mbulim të sigurimeve shoqërore, dhe ndërsa kushtet në sektorin privat mbeten të ngjashme me ato të vitit të kaluar, ato janë dukshëm më të mira krahasuar me vitet e mëparshme.⁶⁴

Stagnim në paga dhe përkeqësim i kushteve për gazetarët e pavarur. Pagat për gazetarët në Kosovë mbetën të pandryshuara gjatë vitit të kaluar, pavarësisht inflacionit në rritje, me rritje të pagave që ndodhën rrallë dhe vetëm në bazë të kontratave individuale. Gazetarët e pavarur vazhduan të përballen me një rënie të mundësive, duke raportuar përkeqësim të kushteve në terren.⁶⁵ Redaksitë monitorojnë gjithnjë e më shumë orarin e punës së gazetarëve, me zbritje që zbatohen për orët e paplotësuara, megjithatë orët shtesë mbeten të pakompensuara pavarësisht kërkesave ligjore. Ndërsa shumica e gazetarëve marrin paga të rregullta, ata që punojnë në mediat lokale dhe portalet e sapokrijuara përballen me vonesa në pagesa dhe paqëndrueshmëri financiare, duke reflektuar pabarazitë e vazhdueshme në sektorin e mediave. Krahasuar me vitin 2023, kur pagat patën një rritje prej 28%⁶⁶, mungesa e përmirësimit të mëtejshëm në vitin 2024 tregon ngecje, duke përforcuar pasigurinë financiare, veçanërisht për gazetarët e pavarur të cilët vazhdojnë të mos marrin kompensim për pensionet dhe orët shtesë të punës.⁶⁷

Mungesa e kulturës sindikale i lë gazetarët pa përfaqësim formal. Sektorit të mediave në Kosovë vazhdon t'i mungojë një kulturë sindikale, duke i lënë gazetarët pa përfaqësim formal apo fuqi negociuese kolektive. Ende është e pasigurt nëse mungesa e një sindikate gazetarësh në Kosovë rrjedh nga mungesa e iniciativës në mesin e vetë gazetarëve apo nga rezistenca delikate e pronarëve të mediave private.⁶⁸ Megjithatë, rezultati është se Kosova mbetet i vetmi vend në rajon pa një sindikatë zyrtare për punonjësit e mediave. Në mungesë të një strukture të tillë, AGK-ja vazhdon të përfaqësojë jo vetëm

64 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

65 Po aty.

66 Anketë e brendshme e AGK-së me 212 të anketuar në vitin 2023.

67 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

68 Po aty.

shqetësimet editoriale dhe të sigurisë, por edhe kushtet e punës dhe problemet që lidhen me punën me të cilat përballen gazetarët, veçanërisht ata të punësuar në sektorin privat.⁶⁹ Brenda transmetuesit publik ka tre sindikata dhe marrëveshja kolektive në Kosovë mbetet e zbatueshme vetëm për punonjësit e transmetuesit publik, duke i lënë gazetarët e sektorit privat pa mbrojtje formale të punës ose standarde në të gjithë industrinë.

— B.2 PAVARËSIA REDAKTUESE NË MEDIAT PRIVATE

Varësia e mediave private nga sponsorizimi nuk ndikon drejtpërdrejt në redaksinë e lajmeve. Pavarësisht se mediat private në Kosovë varen tërësisht nga sponsorizimi, gazetarët pothuajse unanimisht pohojnë se redaksia nuk ndikohet drejtpërdrejt.⁷⁰ Ndërkohë që nuk janë të familjarizuar me ndonjë rregullore të brendshme që ndan ekipet editoriale nga departamentet e marketingut, mediat vazhdojnë të gjejnë metoda alternative financimi për të mbështetur operacionet. Një trend në rritje në vitin 2024 është krijimi i mediave paralele të drejtuara nga OJQ-të për të pasur qasje në grante ndërkombëtare nga organizatat dhe ambasadat.⁷¹ Këto bashkëpunime nuk ndërhyjnë në të drejtën e qytetarëve për informacion, por kërkojnë respektimin e parimeve dhe standardeve specifike. Gazetarët mbeten të vetëdijsëm për sponsorët kryesorë dhe shpesh zgjedhin të shmangin disa histori në vend që t'i trajtojnë ato në mënyrë të favorshme, duke ruajtur pavarësinë e tyre editoriale brenda kufizimeve financiare.⁷²

Kodet e Etikës së Mediave ndryshojnë sipas Llojit dhe Madhësisë së Organizatës. Në parim, të gjitha mediat në Kosovë i përmbahen kodit të përgjithshëm të etikës. Megjithatë, organizatat mediatike që veprojnë si OJQ, të nxitura nga kërkesat e donatorëve, kanë miratuar kode të brendshme etike. Gjatë vitit 2024, AGK-ja ka nisur zhvillimin e një Udhëzuesi për Politikën e Brendshme për mediat, në përputhje me kodet ekzistuese etike dhe standardet ndërkombëtare.⁷³ Kjo iniciativë përfshin bashkëpunim në mesin e përfaqësuesve të mediave, organizatave të shoqërisë civile dhe agjencive përkatëse. Megjithatë, korniza të tilla të brendshme etike mungojnë kryesisht në mediat më të vogla, duke përfshirë portalet online, mediat lokale dhe mediat e komunitetit jo-shumicë, veçanërisht ato të regjistruara si biznese private në këtë sektor.⁷⁴

Ngarkesat e rritura të punës kufizojnë mundësitë e gazetarisë hulumtuese. Gazetarët në Kosovë vazhdojnë të përjetojnë ngarkesa të intensifikuara pune, kryesisht për shkak të kufizimeve kohore dhe kërkesave për prodhim përmbajtjeje. Edhe pse nuk e perceptojnë këtë si presion të drejtpërdrejtë, shumë prej tyre pranojnë se natyra e punës së tyre kërkon që ata të prodhojnë shumë kronika çdo ditë, duke lënë pak

69 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

70 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

71 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

72 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

73 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, [AGK dhe UNMIK organizojnë takim të parë të projektit 'Nga media, për median'](#), 16.12.2024.

74 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

kohë për raportim hulumtues.⁷⁵ Ky trend, që më parë ishte i zakonshëm në mesin e gazetarëve të mediave online, tani është bërë praktikë standarde në televizion dhe radio, ku gazetarët pritet të prodhojnë raporte të shumta, ndërkohë që i përshtatin ato edhe për platformat online dhe mediat sociale. Si rezultat, mjedisi me ritëm të shpejtë formëson zgjedhjet editoriale, duke i dhënë shpesh përparësi shpejtësisë mbi thellësinë, duke e bërë gazetarinë hulumtuese gjithnjë e më të vështirë për t'u ndjekur.

— B.3 PAVARËSIA EDITORIALE NË MEDIAT E SHËRBIMIT PUBLIK

Rregulloret e Brendshme Rregullojnë Parimet Etike dhe Standardet Profesionale në RTK. Parimet etike dhe standardet profesionale të gazetarisë brenda Shërbimit Publik të Medias RTK të Kosovës rregullohen nga rregulloret e brendshme. Ligji nr. 04/L-046 për Radiotelevizionin e Kosovës përcakton se politika editoriale e RTK-së duhet të jetë e pavarur, e drejtë, profesionale, objektive, e balancuar dhe e paanshme.⁷⁶ Këto detyrime janë elaboruar më tej përmes dokumenteve dhe kodeve të brendshme të miratuara nga RTK-ja. Njëzëri, gazetarët që ishin pjesë e grupeve të fokusit argumentojnë se kodi i etikës respektohet dhe se stafi redaktues sigurohet që këto parime dhe standarde të përmbushen.⁷⁷

Komiteti Disiplinor trajton Etikën, por Masat Mbrojtëse të Pavarësisë Editoriale janë të Kufizuara. Komisioni disiplinor brenda RTK-së vazhdon të trajtojë shqetësimet etike, por gazetarët vërejnë se nuk janë të njohur me asnjë rregull tjetër të brendshëm organizativ që siguron posaçërisht pavarësinë e redaksisë nga menaxhmenti.⁷⁸ Ndërkohë që komiteti i trajton rastet ndërsa ato linden, përgjithësisht perceptohet se nuk ka mbrojtje të forta kundër ndikimit editorial nga nivelet e larta, duke lënë shqetësime në lidhje me presionet mbi raportimin dhe vendimmarrjen brenda redaksisë.

Presioni qeveritar mbi RTK-në dëshmohet nga shkurtimeve e buxhetit dhe dorëheqja e drejtuesve. Qeveria e Kosovës ka ushtruar forma të ndryshme presioni mbi transmetuesin publik, ndërsa një nga metodat më të rëndësishme ishte përmes shkurtimeve të buxhetit, të cilat kërcënuan stabilitetin financiar dhe kapacitetin operativ të RTK-së.⁷⁹ Për më tepër, në korrik 2024, Shkumbin Ahmetxhekaj, Drejtori i Përgjithshëm i RTK-së, dha dorëheqjen, duke përmendur „shtatë muaj presion politik” dhe mosmarrëveshje të konsiderueshme me Bordin e RTK-së mbi çështje themelore që kanë të bëjnë me të ardhmen e transmetuesit.⁸⁰

Shqetësime mbi ndikimin politik në menaxhimin e RTK-së dhe shkurtimeve e buxhetit. Më 4 shkurt 2023, AGK-ja, në bashkëpunim me partnerë vendas dhe ndërkombëtarë,

75 Po aty.

76 Republika e Kosovës. Ligji nr. 04/L-046 për Radiotelevizionin e Kosovës. Republika e Kosovës, shtator 2020, https://cps.rks-gov.net/wp-content/uploads/2020/09/LAW_NO_04_L-046_ON_RADIO_TELEVISION_OF_KOSOVO.pdf

77 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

78 Po aty.

79 AGK, [Presioni politik ndaj RTK-së](#), 07.07.2024.

80 AGK: [Qeveria ka treguar tendencën për kontroll partiak të RTK-së](#), Koha, 07.07.2024.

shprehën shqetësimin për emërimin e Rilind Gërvallës në postin e drejtorit të televizionit publik.⁸¹ Sipas AGK-së, zgjedhja e Gërvallës, duke pasur parasysh lidhjen e tij me Vetëvendosjen, përbën konflikt interesi dhe cenon rëndë pavarësinë e televizionit publik. Disa gazetarë argumentojnë se trysnia e qeverisë po prek drejtpërdrejt organet menaxheriale dhe jo gazetarët. Kjo është e evidente përmes një reduktimi tjetër buxhetor që i është bërë RTK-së nga qeveria. Në vitin 2021, RTK mori një buxhet prej 11.2 milionë, por për vitin 2024, u vendos që ky buxhet të reduktohej në 8.96 milionë për 3 vitet e fundit, përfshirë vitin pasues.⁸² Në këtë rast, RTK-ja bëhet më e prirur ndaj presioneve politike për shkak të varësisë së saj nga fondet publike. Aktivistët dhe organizatat mediale kanë vënë re se ky është buxheti më i ulët që RTK ka marrë në dekadën e fundit.⁸³

— B.4 PAVARËSIA EDITORIALE NË SEKTORIN E MEDIAVE JOFITIMPRURËSE

Sektori i mediave jofitimprurëse në Kosovë është në rritje, por më i vogël se sektori privat. Sektori i mediave jofitimprurëse në Kosovë ka përjetuar një zgjerim, por, në krahasim, nuk është aq i madh sa sektori privat. Ndërkohë që nuk ekziston një regjistër zyrtar, në vend operojnë disa organizata mediale jofitimprurëse të mirënjohura. Në mesin e tyre, K2.0⁸⁴, BIRN⁸⁵ dhe Kallxo⁸⁶, Betimi për Drejtësi⁸⁷ dhe Prishtina Insight⁸⁸ përqendrohen kryesisht në raportime hetimore dhe të thelluara, ndërsa Sbunker⁸⁹ dhe Reporterit⁹⁰ kryejnë analiza dhe japin opinione. Për më tepër, portali KoSsev⁹¹, Romano Avazo⁹² dhe Radio Gorazdevac⁹³ u shërbejnë komuniteteve jo-shumicë, duke siguruar përfaqësim të larmishëm medial. Ky ndryshim drejt modeleve mediale të bazuara në OJQ pasqyron sfidat financiare me të cilat përballen mediat private, pasi grantet dhe mbështetja institucionale mbeten më të arritshme për organizatat jofitimprurëse.

Mediat kryesore jofitimprurëse ndjekin kodet e brendshme të sjelljes për të siguruar pavarësinë editoriale. Krahasuar me sektorin privat, mediat kryesore jofitimprurëse në Kosovë ndjekin kode të brendshme të sjelljes për të ruajtur pavarësinë editoriale. BIRN dhe K2.0, në veçanti, veprojnë sipas statuteve të tyre organizative, duke siguruar standarde të qarta etike dhe profesionale brenda strukturave të tyre.⁹⁴

Gazetaria hulumtuese lulëzon kryesisht brenda mediave jofitimprurëse pavarësisht sfidave. Gazetaria hulumtuese në Kosovë vazhdon të operojë kryesisht përmes organizatave mediale jofitimprurëse, pasi ato janë në një pozicion më

81 AGK, [Proces i ri për zgjedhjen e drejtorit të televizionit të RTK-së](#), 04.02.2023.

82 RTK Live, [RTK – Projektbuxheti për vitin 2025 \(NB: budget i njëjtë si vitet e fundit\)](#). Facebook, 2024.

83 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

84 [Kosova 2.0](#)

85 [BIRN Kosovo](#)

86 [KALLXO.com](#)

87 [BETIMI PER DREJTESI](#)

88 [PRISHTINA INSIGHT](#)

89 [SBUNKER](#)

90 [REPORTERI](#)

91 [KOSSEV](#)

92 [Radio Romano Avazo](#)

93 [Radio Gorazdevac](#)

94 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

të mirë për të siguruar fonde dhe për të ndërtuar ekipe të dedikuara për hetime afatgjata dhe të thelluara. Edhe brenda mediave televizive tradicionale, programet hulumtuese shpesh funksionojnë në mënyrë të pavarur sipas një modeli të OJQ-së për të pasur qasje në grante ndërkombëtare dhe për të ruajtur autonominë editoriale.⁹⁵ Pavarësisht sfidave specifike me të cilat përballen, siç janë numri më i lartë i padive dhe sulmet dhe fushatat më të shpeshta të shpifjes nga zyrtarët dhe palët e tjera të përfshira, mediat hulumtuese mbeten një nga shtyllat më të forta të gazetarisë së pavarur në Kosovë.⁹⁶ Megjithatë, ato kërkojnë më shumë burime financiare (të qëndrueshme) dhe staf të specializuar për të mbështetur raportimin me cilësi të lartë.

— B.5 LIRIA E GAZETARËVE NË PROCESIN E PRODHIMIT TË LAJMEVE

Liria editoriale në Kosovë mbetet e kufizuar nga autocensura dhe interesat tregtare. Niveli i lirisë editoriale për gazetarët në Kosovë mbetet kryesisht i pandryshuar nga viti paraprak. Ndërkohë që gazetarët ndihen të lirë të propozojnë kronika, ata janë shumë të kujdesshëm kur formësojnë rrëfimin e tyre, veçanërisht kur ai përfshin perspektiva kritike.⁹⁷ Autocensura vazhdon të jetë shqetësuese, veçanërisht në mesin e gazetarëve që punojnë për media të lidhura me interesa biznesi, ku linjat editoriale mund të ndikohen nga prioritetet financiare dhe komerciale. Ky model hezitimi dhe presioni indirekt sugjeron që, pavarësisht mungesës së kufizimeve të hapura, mjedisit mediatik ende i mungon pavarësia e plotë editoriale, veçanërisht në mediat private.

Interesat financiare dhe politike të pronarëve të mediave ndikojnë në mënyrë delikate në prioritetet e redaksisë. Gjatë diskutimeve në fokus grup, pjesëmarrësit vunë re se, ndërsa gazetarët nuk përballen me presion të drejtpërdrejtë editorial, interesat financiare dhe politike të pronarëve të mediave mund të ndikojnë ende në prioritetet e redaksisë në mënyra delikate.⁹⁸ Gazetarët janë të vetëdijshëm për këto ndikime, por përpiqen t'i përballojnë ato duke ruajtur integritetin profesional. Shumë zgjedhin të lënë punën e tyre në vend që të bëjnë kompromis me etikën e tyre, duke treguar se i japin përparësi raportimit të pavarur pavarësisht sfidave.

Mungesa e mbrojtjes së punës dhe klimës mediale çon në raportim të kujdesshëm pavarësisht presionit të rrallë të drejtpërdrejtë. Fakti që gazetarët në Kosovë nuk identifikohen hapur si të vetëcensuruar, por shumë prej tyre pranojnë se ndonjëherë i shmangin tema të caktuara, veçanërisht për shkak të shqetësimeve për sigurinë në punë ose pasigurisë në lidhje me të drejtat e tyre në vendin e punës, mbetet një nga sfidat kryesore të AGK-së.⁹⁹ Ndërsa presioni i drejtpërdrejtë editorial raportohet rrallë, mungesa

95 [Programi televiziv KIKS](#)

96 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

97 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

98 Po aty.

99 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

e mbrojtjeve të qarta të punës dhe klima e përgjithshme mediale mund të çojë në raportim të kujdesshëm, edhe nëse gazetarët nuk e shohin atë si vetëcensurë.

— B.6 POZICIONI I PUNËS I GAZETAREVE GRA

Gazetarët në Kosovë përballen me sfida të shumta që ndikojnë në mjedisin e tyre profesional dhe në përparimin në karrierë. Sipas raportit „Pozicioni dhe Siguria e Gazetareve Gra në Kosovë”, gazetarët gra në Kosovë përballen me sfida të konsiderueshme në mjedisin e tyre profesional.¹⁰⁰ Gjetjet nga diskutimet me Rrjetin e Gazetareve Gra të Kosovës tregojnë se, ndërsa gratë dhe burrat marrin paga fillestare të barabarta, hendeku shfaqet në avancimin në karrierë.¹⁰¹ Ndërsa pozicionet rriten në gradë dhe paga, burrat ngrihen më shpesh në role të larta editoriale dhe udhëheqëse, duke i lënë gratë të nën-përfaqësuar në pozicionet kryesore të redaksisë.¹⁰²

Pavarësisht njëfarë progresi, pabarazitë gjinore vazhdojnë të ekzistojnë në rolet drejtuese të redaksisë së lajmeve dhe në rolet vendimmarrëse, duke kufizuar ndikimin dhe dukshmërinë e grave. Gjatë periudhës së raportimit, përfaqësimi i grave në role drejtuese editoriale në redaksitë e Kosovës pasqyron vetëm një përparim modest krahasuar me vitin e kaluar. Ndërsa ka më shumë gra të pranishme në role drejtuese të nivelit të mesëm dhe koordinuese të redaksisë, pabarazitë gjinore mbeten të dukshme në nivelet e larta editoriale dhe ekzekutive. Shumë gazetare vazhdojnë të përballen me pengesa strukturore që kufizojnë përparimin e tyre, duke përfshirë stereotipet gjinore, mungesën e mbështetjes institucionale dhe mungesën e mekanizmave transparentë të promovimit.¹⁰³ Për më tepër, gratë shpesh janë të nën-përfaqësuar në proceset e vendimmarrjes dhe rrallë zënë pozicione si kryeredaktore ose pronare të mediave, veçanërisht në mediat e mëdha private. Ky nën-përfaqësim kontribuon në mungesën e politikave editoriale të ndjeshme ndaj gjinisë dhe kufizon dukshmërinë e çështjeve që prekin gratë në mbulimin e lajmeve. Edhe pse ekzistojnë histori individuale suksesi, ato ende nuk pasqyrojnë ndryshime sistemike. Vazhdimësia e këtyre pabarazive nxjerr në pah nevojën për reforma institucionale të synuara dhe masa më të forta për barazinë gjinore brenda organizatave mediatike.¹⁰⁴ Ndryshe nga perceptimet e mëparshme se barazia gjinore në udhëheqje po përmirësohej, gjetjet e vitit 2024 sugjerojnë se „tavani i qelqtë” mbetet sfida, veçanërisht për shkak të mungesës së të dhënave statistikore që ndjekin shpërndarjen gjinore në pozicionet e larta të redaksisë.¹⁰⁵ Megjithatë, gratë mbeten shumë të dukshme në raportimet në terren, por jo në emisionet në kohën më të shikuar.

100 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës. Pozicioni dhe Siguria e Gazetareve Gra në Kosovë. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, 2025, <https://agk-ks.org/publikime/pozita-dhe-siguria-e-grave-gazetare-ne-kosove/>.

101 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025 dhe një diskutim me gazetarët gra.

Po aty.

103 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës. Pozicioni dhe Siguria e Gazetareve Gra në Kosovë. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, 2025, <https://agk-ks.org/publikime/pozita-dhe-siguria-e-grave-gazetare-ne-kosove/>.

104 Po aty. & Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025 dhe një diskutim me gazetarët gra.

105 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës. Pozicioni dhe Siguria e Gazetareve Gra në Kosovë. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, 2025, <https://agk-ks.org/publikime/pozita-dhe-siguria-e-grave-gazetare-ne-kosove/>.

Ngacmimi me bazë gjinore vazhdon të kërcënojë sigurinë dhe mirëqenien e gazetareve gra, duke ndikuar në jetën e tyre profesionale dhe zhvillimin e karrierës. Një nga shqetësimet më urgjente të identifikuara në raportin e vlerësimit të nevojave për gazetaret gra në Kosovë është ngacmimi në bazë të gjinisë, si në redaksi ashtu edhe në hapësirat online. Shumë gazetarë raportojnë se kanë përjetuar fyerje dhe kërcënime seksiste në mediat sociale, të cilat jo vetëm ndikojnë në mirëqenien e tyre personale, por ndikojnë edhe në statusin e tyre profesional. ¹⁰⁶Përveç kësaj, ngacmimi në vendin e punës mbetet një problem i rëndësishëm, duke krijuar një mjedis ku gratë ndihen të nënvlerësuara dhe të pambështetura. Avancimi në karrierë paraqet gjithashtu sfida, pasi rolet udhëheqëse në media vazhdojnë të dominohen nga burrat, duke kufizuar mundësitë për gratë për të kaluar në pozicione vendimmarrëse. Gjetjet nxjerrin më tej në pah vështirësitë e balancimit të përgjegjësive profesionale dhe personale, veçanërisht për nënat, për shkak të mungesës së mbështetjes institucionale dhe pritjeve të vazhdueshme gjinore në industri.¹⁰⁷

106 Po aty.
107 Po aty.

C. SIGURIA E GAZETARËVE

— C.1 GAZETARËT DHE AKTORËT E MEDIAVE KANË QASJE NË MASAT MBROJTËSE TË MENJËHERSHME DHE EFEKTIVE KUR KËRCËNOHEN

Policia e Kosovës vazhdon të jetë organi kryesor zyrtar për gazetaret që raportojnë gjuhën e urrejtjes dhe kërcënimet serioze, megjithëse ende mungojnë mekanizmat e specializuar të mbështetjes. Deri këtë vit, Policia e Kosovës mbetet institucioni kryesor shtetëror ku gazetaret mund të raportojnë gjuhën e urrejtjes dhe kërcënimet serioze me jetë. Megjithatë, Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës shërben si pika kryesore e kontaktit për raportimin e rasteve të tilla. Megjithatë, nuk janë krijuar mekanizma të specializuar si linja telefonike të dedikuara për emergjencat për gazetaret. Mungesa e kanaleve të raportimit të përshtatura dhe koordinimi i dobët ndërmjet institucioneve ka çuar në mospërputhje në regjistrimin e rasteve dhe reagimin, duke i lënë gazetaret të ndihen të pambrojtur¹⁰⁸ ndaj kërcënimeve dhe gjuhës së urrejtjes në internet.

Vazhdon të ketë boshllëqe të konsiderueshme në raportimin dhe koordinimin e të dhënave ndërmjet Policisë së Kosovës dhe Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, të cilat ndikojnë në menaxhimin e rasteve dhe sigurinë e gazetarëve. Gjatë vitit 2024, mospërputhjet ndërmjet bazave të të dhënave të Policisë së Kosovës dhe Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës mbetën të dukshme, pasi gazetaret nuk i raportuan incidentet në mënyrë të vazhdueshme të dyja institucioneve. Ndërsa 53 raste¹⁰⁹ u raportuan në AJK, vetëm 12 u regjistruan¹¹⁰ zyrtarisht nga Policia e Kosovës. Nga këto, disa janë ende nën hetim, ndërsa të tjerë i janë dërguar prokurorisë. (Duke pritur të dhënat nga Prokuroria për vitin 2024 – do të jenë të disponueshme për draftin e ardhshëm). Pavarësisht hendekut në raportim, PK vazhdon të konsiderohet si një nga institucionet më të përgjegjshme¹¹¹ kur bëhet fjalë për trajtimin e rasteve që përfshijnë gazetarë.

Edhe pse autoritetet nuk kanë refuzuar të përpunojnë ankesat e gazetarëve, dobësitë sistemike dhe përgjigjet jokonsistente dëmtojnë mbrojtjet dhe zgjidhjet në kohë. Nuk ka pasur raste të njohura të autoriteteve që kanë refuzuar të përpunojnë raportet nga gazetaret mbi shkeljet e të drejtave gjatë vitit 2024. Megjithatë, reagimi institucional mbetet i paqëndrueshëm, me vonesa në adresimin e kërcënimeve dhe shkeljeve të kushteve në vendin e punës. Inspektorati Shtetëror i Punës, me kërkesë¹¹² të këshilltarit ligjor të AGK-së, ka trajtuar disa ankesa anonime nga gazetaret, por mbrojtjet sistemike mbeten të dobëta, duke lënë shumë raste të pazgjidhura.

108 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

109 Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, baza e të dhënave.

110 Policia e Kosovës, baza e të dhënave.

111 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

112 Intervistë me Yll Zekajn, përfaqësues ligjor i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

— C.2 GAZETARËT DHE AKTORËT E TJERË TË MEDIAS (JETA OSE INTEGRITETI FIZIK I TË CILËVE JANË NË RREZIK REAL DHE TË MENJËHERSHËM) KANË QASJE NË MEKANIZMA TË VEÇANTË MBROJTJEJE/SIGURIE

Mungesa e një mekanizmi mbrojtës në nivel kombëtar intensifikon rreziqet me të cilat përballen gazetarët në Kosovë, sipas Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës. Sipas Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, mungesa e një mekanizmi në nivel kombëtar të dedikuar për të siguruar mbrojtjen dhe sigurinë e gazetarëve në Kosovë e bën punën e gazetarëve në kushte më të vështira.¹¹³ Aktualisht nuk ka një sistem formal për të ofruar mbrojtje fizike për gazetarët në rrezik, duke i lënë profesionistët e mediave të prekshëm ndaj kërcënimeve, sulmeve dhe frikësimit. Nëpërmjet avokimit të vazhdueshëm, AGK-ja theksoi nevojën urgjente për masa institucionale që adresojnë rreziqet specifike me të cilat përballen gazetarët, duke siguruar një mjedis pune më të sigurt për shtypin.

Kosova nuk ka një proces formal të vlerësimit të rrezikut për të identifikuar dhe zbutur sistematikisht kërcënimet ndaj sigurisë së gazetarëve. Kosova ende nuk ka një procedurë të strukturuar të vlerësimit të rrezikut për të identifikuar dhe adresuar nevojat specifike të mbrojtjes së gazetarëve dhe qytetarëve të tjerë që përballen me kërcënime. Mungesa e një mekanizmi të tillë vazhdon të krijojë boshllëqe të konsiderueshme në masat e sigurisë, duke e bërë të vështirë vlerësimin e rreziqeve dhe zbatimin e veprimeve parandaluese. Vendosja e një qasje sistematike ndaj vlerësimit të rrezikut mbetet thelbësore për përmirësimin e mbrojtjes së gazetarëve dhe zbutjen e rreziqeve të mundshme.

Mbrojtjet ligjore të specializuara dhe sistemet mbështetëse për gazetarët mungojnë, duke i lënë ata të cenueshëm pavarësisht ligjeve të përgjithshme ekzistuese. Gazetarëve në Kosovë ende u mungon mbrojtje ligjore e specializuar e përshtatur për rreziqet me të cilat përballen. Ndërsa Kodi Penal i Kosovës ofron mbrojtje të përgjithshme ligjore të zbatueshme për të gjithë individët,¹¹⁴ përfshirë gazetarët, nuk është vendosur asnjë mekanizëm specifik shtetëror për të garantuar sigurinë e tyre ose për të ofruar shërbime të specializuara mbështetëse në raste kërcënimesh ose sulmesh. Përveç Policisë së Kosovës, nuk ka institucione të dedikuara që ofrojnë mbrojtje të synuar për gazetarët, duke i lënë ata të ekspozuar ndaj rreziqeve pa një përgjigje të strukturuar nga autoritetet.

— C.3 GAZETARËT GRA KANË QASJE NË MASAT LIGJORE DHE MEKANIZMAT MBËSHTETËS KUR PËRBALLEN ME KËRCËNIME, NGACMIME DHE DHUNË ME BAZË GJINORE

Kosova e ka përfshirë zyrtarisht Konventën e Stambollit në kornizën e saj ligjore, duke krijuar një bazë të fortë për adresimin

113 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

114 Republika e Kosovës. Kodi Penal Republikës së Kosovës, Kodi Nr. 06/L-074. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, GZK, 2020, <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18413&langid=2>.

e dhunës me bazë gjinore. Konventa e Stambollit është përfshirë në legjislacionin kombëtar të Kosovës dhe është drejtpërdrejt e zbatueshme¹¹⁵, siç theksohet në nenin 22 të Kushtetutës. Kuvendi i Kosovës e miratoi zyrtarisht atë më 25 shtator 2020,¹¹⁶ nëpërmjet Amendamentit Kushtetues Nr. 26,¹¹⁷ duke i dhënë përparësi mbi ligjet kombëtare në raste konflikti. Sipas Nenit 5 të Konventës, Kosova është e detyruar të parandalojë, hetojë, ndëshkojë dhe ofrojë dëmshpërblim për aktet e dhunës me bazë gjinore, duke përfshirë ato të kryera nga aktorë shtetërorë dhe jo-shtetërorë. Në nivel lokal, Neni 7 i Kushtetutës¹¹⁸ garanton barazinë gjinore, dhe dhuna me bazë gjinore klasifikohet si diskriminim sipas Ligjit për Barazinë Gjinore. Për më tepër, dhuna në familje është kriminalizuar sipas Kodit Penal të Kosovës (06/L-074, 2019)¹¹⁹. Megjithatë, pavarësisht këtyre dispozitave ligjore, sfidat e zbatimit vazhdojnë dhe mekanizmat e specializuar të mbrojtjes mbeten të kufizuara.

Ndërkohë që institucionet shtetërore ofrojnë ndihmë të përgjithshme ligjore për gratë, gazetaret gra nuk kanë qasje në mbështetje ligjore të përshtatur që adreson rreziqet e tyre unike. Institucionet shtetërore në Kosovë ofrojnë ndihmë dhe mbështetje të përgjithshme ligjore për gratë që përballen me kërcënime, ngacmime ose dhunë me bazë gjinore, por nuk ka asnjë ndihmë të specializuar në dispozicion për gazetaret gra. Zyra për Mbrojtjen e Viktimave brenda Zyrës së Prokurorit të Shtetit¹²⁰ përfaqëson viktimat e dhunës me bazë gjinore, ndërsa Agjencia për Ndihmë Juridike Falas (ANJF) ofron ndihmë ligjore falas për ata që nuk kanë mundësi ta sigurojnë atë.¹²¹ Institucioni i Avokatit të Popullit shërben gjithashtu si një mekanizëm raportimi për shkeljet e të drejtave. Megjithatë, nuk ka shërbime të përshtatura për mbështetje ligjore të hartuara posaçërisht për gazetaret gra, duke i lënë ato të mbështeten në mekanizmat ekzistues të përgjithshëm në dispozicion të të gjithë qytetarëve. I themeluar në tetor 2024, Rrjeti i Gazetareve Gra të Kosovës, nga Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, nisi një iniciativë për të ofruar ndihmë dhe mbështetje ligjore falas posaçërisht për gazetaret gra, duke adresuar kërcënimet me bazë gjinore dhe ngacmimin në vendin e punës në sektorin e mediave.¹²²

Pavarësisht qasjes në mbrojtje të përgjithshme ligjore, gazetaret në Kosovë përballen me kërcënime të dallueshme që pasqyrojnë shënjestrim si personal ashtu edhe profesional. Bazuar në gjetjet e Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës për vitin 2024, gazetaret kanë qasje në të njëjtat masa ligjore dhe mekanizma mbështetës si gratë e tjera jo-gazetare, pa asnjë përparësi. Megjithatë gazetaret gra besojnë se dallimet në bazë gjinore nuk ekzistojnë në mënyrën se si institucionet i trajtojnë rastet e tyre, natyra e kërcënimeve me të cilat përballen sugjeron se ato kanë më shumë gjasa të synohen në një nivel personal dhe jo vetëm profesional,

115 Instituti i Kosovës për Drejtësi. Konventa e Stambollit në Vendimet e Gjykatave në Kosovë. Instituti i Kosovës për Drejtësi, mars 2023, https://kli-ks.org/wp-content/uploads/2023/03/The-Istanbul-Convention-in-the-verdicts-of-courts-in-Kosovo_ENG.pdf

116 Konventa e Stambollit përfshihet në Kushtetutën e Kosovës, Radio Evropa e Lirë, 25.09.2020.

117 Memorandum pas misionit të Komisionerit në Kosovë*, Këshilli i Evropës, Strasburg: 18.10. 2022.

118 Kushtetuta e Republikës së Kosovës Kuvendi i Republikës së Kosovës, 9.04.2008.

119 Kushtetuta e Republikës së Kosovës Kuvendi i Republikës së Kosovës, 9.04.2008.

120 Zyra për Mbrojtjen dhe Ndihmën e Viktimave. Ministria e Punëve të Brendshme, Qeveria e Republikës së Kosovës.

121 Agjencia për Ndihmë Juridike Falas. Ministria e Drejtësisë, Qeveria e Republikës së Kosovës.

122 AGK-ja themelon Rrjetin e Gazetareve Gra të Kosovës, Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës, 25.03. 2025.

siç shihet në rastet që përfshijnë gazetarët meshkuj.¹²³ AGK-ja ka dokumentuar 13 raste që përfshinin gazetarë gra, një rritje nga 11 në vitin 2023. Nga këto, pesë incidente përfshinin sulme në grup, duke nxjerrë në pah sfidat e vazhdueshme me të cilat përballen gratë në gazetari. Vlen të përmendet se dy gazetarë kërkuan anonimitet të plotë për shkak të përfshirjes së tyre në fushata shpifjesh online me nuanca seksiste; këto raste u raportuan direkt në polici pa u bërë publike. Një rast i rëndësishëm përfshinte gazetaren Ardiana Thaçi-Mehmeti, e cila, pasi hetoi grupin në Telegram „Albkings”, i njohur për ndarjen e përmbajtjes eksplicite pa pëlqim, numri i saj i telefonit u zbulua brenda grupit.¹²⁴ Ky akt çoi në thirrje dhe mesazhe të shumta ngacmuese, duke kompromentuar sigurinë e saj dhe duke u përpjekur ta heshtnin. AGK-ja e dënoi këtë shkelje dhe u kërkoi autoriteteve të ndërmarrin veprime të menjëhershme. Në përgjigje të kësaj, Njësia Kundër Krimet Kibernetik e Policisë së Kosovës nisi një hetim, i cili rezultoi në arrestimin e E.N., njërit prej administratorëve të grupit, me akuzën e vjedhjes së identitetit dhe shpërndarjes së materialeve eksplicite pa pëlqim. Ai mbetet në paraburgim ndërsa hetimi vazhdon.¹²⁵

— C.4 ËSHTË VENDOSUR PRAKTIKA E DËNIMIT TË RREGULLT PUBLIK TË KËRCËNIMEVE DHE SULMEVE NDAJ GAZETARËVE DHE MEDIAVE

Institucionet e Kosovës zyrtarisht i njohin sulmet ndaj gazetarëve si shkelje të lirisë së shprehjes, por përgjigjet e tyre nuk kanë konsistencë dhe efektivitet. Institucionet e Kosovës vazhduan t’i njihnin sulmet ndaj gazetarëve si shkelje të lirisë së shprehjes dhe të drejtave të njeriut, por reagimet e tyre mbetën të paqëndrueshme. Ndërkohë që disa raste u pranuan, nuk u bë asnjë përpjekje sistematike për të dënuar rregullisht kërcënimet ose dhunën ndaj gazetarëve. Udhëheqësit dhe zyrtarët politikë shpesh heshtën dhe, në disa raste, u përfshinë drejtpërdrejt në fushata shpifjeje ose presion kundër mediave.¹²⁶ Një shqetësim në rritje është se mbi gjysma e rasteve të raportuara përfshinin zyrtarë publikë ose përfaqësues shtetërorë, duke kontribuar në një mjedis gjithnjë e më armiqësor për gazetarët. Mungesa e përgjegjësisë për këto sulme nxiti një kulturë të pandëshkueshmërisë, ku gazetarët u përballën me ngacmime verbale, online dhe institucionale pa pasoja për autorët. Ndërkohë që institucionet nuk kanë ndërmarrë hapa për të frenuar retorikën antigazetare, narrativat e motivuara politikisht që synojnë diskreditimin e mediave të pavarura janë intensifikuar. Ky mosveprim, i kombinuar me armiqësinë në rritje nga figurat publike, e ka dobësuar më tej lirinë e shtypit në Kosovë.¹²⁷

Pavarësisht kërcënimeve të vazhdueshme, zyrtarët publikë rrallë i dënojnë sulmet ndaj gazetarëve dhe opozita politike ka sfiduar në mënyrë aktive kornizat rregullatore të mediave. Zyrtarët publikë nuk lëshuan dënime publike për sulmet ndaj

123 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025 dhe një diskutim me gazetarët gra.

124 [AGK reagon ndaj shpërndarjes së numrit të gazetarit nga grupi 'Albkings'](#), KALLXO.com, 11.06.2025.

125 [I vazhdohet paraburgimi edhe për dy muaj të dyshuarit si një nga administratorët e grupit 'Albkings'](#), KALLXO.com, 11.06.2025.

126 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

127 Po aty.

gazetarëve; megjithatë, në një veprim të pazakontë, një parti politike sfidoi zyrtarisht një ligj që lidhet me mediat në Kosovë. Partia më e madhe opozitare, PDK, e kundërshtoi Ligjin për Komisionin e Pavarur të Mediave në Gjykatën Kushtetuese.¹²⁸ Ndërsa zyrtarët zakonisht reagojnë ndaj sulmeve fizike ndaj gazetarëve, këtë vit edhe këto incidente mbetën të patrajtuara. Pavarësisht thirrjeve të përsëritura nga Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës (AGK) që u kërkonin politikanëve të përmbahen nga retorika që rrezikon profesionistët e mediave, zyrtarët shtetërorë dhe figurat me ndikim jo vetëm që i injoruan këto thirrje, por përshkallëzuan më tej gjuhën e tyre armiqësore. Në vend që të promovojnë një mjedis më të sigurt për gazetarët, deklaratat e tyre kanë kontribuar në një atmosferë frike dhe kërcënimi.¹²⁹

Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës dokumentoi raste të shumta që përfshinin kërcënime dhe sulme, shumë prej të cilave të lidhura me figura publike dhe politike, duke sinjalizuar një mjedis të përkeqësuar për lirinë e mediave. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës dokumentoi 53 raste që përfshinin kërcënime ose sulme ndaj gazetarëve. Nga këto, 12 incidente iu atribuuan zyrtarëve publikë, 3 zyrtarëve shtetërorë dhe 14 figurave publike. Në gusht 2024, AGK-ja dënoi thirrjen publike të Presidentes Vjosa Osmani për hetime ndaj medias Nationale dhe drejtorit të saj, Berat Buzhala, pas mbulimit të tyre të një incidenti në Ferizaj. AGK-ja e konsideroi këtë si precedent të rrezikshëm dhe të papranueshëm, që pasqyron sfidat me të cilat përballen profesionistët e mediave kur raportojnë për çështje të ndjeshme që përfshijnë figura publike. Drejtori i Përgjithshëm i RTK-së, Shkumbin Ahmetxhekaj, dha dorëheqjen, duke përmendur muaj presioni politik, duke ngritur shqetësime në lidhje me ndërhyrjen e qeverisë në transmetuesin publik. Në korrik 2024, Ministria e Drejtësisë e Kosovës, Albulena Haxhiu, ia referoi Prokurorisë për hetim një artikull nga transmetuesi publik RTK. Artikulli, i botuar fillimisht nga media boshnjake Slobodna Bosna dhe i ribotuar nga RTK-ja, pretendonte se dy media me bazë në Kosovë, pronarë të Nationale dhe Periskopi, Berat Buzhala dhe Ilir Mirena, kishin marrë fonde problematike nga autoritetet serbe.¹³⁰ Ky veprim i ministres Haxhiu u perceptua nga AGK-ja si sulm ndaj lirisë së medias dhe ndërhyrje në sistemin e drejtësisë. AGK-ja kritikoi publikisht veprimet e ministrit, duke theksuar shqetësimet rreth kërcënimit të mundshëm të gazetarëve dhe mediave.¹³¹ Veprime të tilla dhe artikuj të pabazuar kundër mediave nxjerrin në pah shqetësimet mbi lirinë e medias dhe ndikimin politik në Kosovë. Kryeministri Albin Kurti akuzoi gjithashtu median për përhapjen e lajmeve të rreme dhe për „pagimin nga regjimet e kaluara“, duke nxitur më tej armiqtësinë ndaj gazetarisë së pavarur.¹³²

128 [PDK i dërgon ligjet për KPM-në, KPK-në dhe statutin për UP-në në Gjykatën Kushtetuese](#), Radio Evropa e Lirë, 18.07.2024.

129 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

130 [Partia në pushtet dhe transmetuesi i Kosovës akuzohen për 'njollosje' të dy mediave](#), Balkan Insight, 24.07.2024.

131 [AGK reagon: Deklarata e Ministres Haxhiu për "çështjen" në Prokurori kundër medias është skandaloze](#), Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës.

132 [AGK dënon gjuhën e rrezikshme të Kryeministrit Kurti kundër mediave](#), 18.12.2024.

— C.5 AUTORITETET POLICORE JANË TË NDJESHME NDAJ ÇËSHTJEVE TË MBROJTJES SË GAZETARËVE

Përpyekjet për të përmirësuar marrëdhënien dhe bashkëpunimin midis Policisë së Kosovës dhe mediave kanë qenë të vazhdueshme, duke u përqendruar në rritjen e sigurisë së gazetarëve dhe promovimin e sjelljes profesionale gjatë raportimit. Në prill të vitit 2024, Misioni i OSBE-së në Kosovë organizoi një trajnim pesëditor mbi raportimin e krizave për gazetarë, punonjës të medias dhe zyrtarë të Policisë së Kosovës. Kjo iniciativë synonte të rriste aftësitë e pjesëmarrësve në raportim të saktë dhe të sigurt gjatë situatave të krizës. Trajnimi përfshinte seanca interaktive dhe ushtrime praktike, me kontribute nga trajnerët e Njësisë Speciale të Policisë së Kosovës. Kjo përpjekje pasqyron nismat e vazhdueshme për të përmirësuar marrëdhëniet me mediat dhe bashkëpunimin midis Policisë së Kosovës dhe gazetarëve.¹³³ Për më tepër, Departamenti për Siguri Publike në kuadër të Misionit të OSBE-së në Kosovë ka organizuar, mbështetur dhe financuar disa programe trajnimi për policët në të gjitha rajonet e Kosovës.¹³⁴ Në përgjithësi, ndërsa këto përpjekje kanë kontribuar në përmirësimin e marrëdhënieve me media në PK, ekziston ende nevoja për trajnime të mëtejshme për të siguruar që policët të jenë të arsimuar dhe të njohur me standardet bazë ndërkombëtare të të drejtave të njeriut dhe rolin e gazetarëve në një shoqëri demokratike.

Policia e Kosovës e mbajti angazhimin e saj për sigurinë e gazetarëve përmes protokolleve që ndalojnë ngacmimin, kërcënimet ose dhunën, dhe duke caktuar një oficer të caktuar për të monitoruar rastet e lidhura. PK-ja gjithashtu vazhdoi të koordinohet me mediat dhe grupet e shoqërisë civile për t'iu përgjigjur incidenteve dhe për të forcuar përpjekjet parandaluese.

Gjatë vitit 2024, nuk pati raste të raportuara të ndalimit të pabazuar të gazetarëve nga PK-ja. Megjithatë, një incident në Viti përfshinte një zyrtar të PK-së që kërcënoi gazetarin Irfan Maliqi gjatë mbulimit të një ngjarjeje publike, duke ngritur shqetësime në lidhje me sjelljen e zyrtarëve individualë.¹³⁵ Edhe pse kjo nuk përfshinte ndalim, ajo nxori në pah nevojën për ndjeshmëri më të madhe të policisë ndaj gazetarëve. Në përgjithësi, PK-ja nuk u përfshi në arrestime të jashtëligjshme, por raste të tilla theksojnë rëndësinë e trajnimit¹³⁶ të vazhdueshëm dhe llogaridhënies për të mbrojtur sigurinë e gazetarëve. Sipas AGK-së, Policia e Kosovës (PK) veçohet si institucioni më bashkëpunues. Përveç pikës së caktuar të kontaktit në kuadër të PK-së, AGK-ja ka lirinë të kontaktojë edhe zyrën për informim dhe marrëdhënie me publikun e këtij institucioni për rastet që kanë të bëjnë me gazetarët.¹³⁷ AGK-ja monitoron vazhdimisht rastet e gazetarëve çdo gjashtë muaj dhe sipas nevojës.

133 [Misioni i OSBE-së në Kosovë trajnon gazetarë dhe zyrtarë policie për raportimin e krizave](#), 30.04.2024.

134 [POLCON mbajti një seri trajnimesh për mbi 100 zyrtarë të lartë të Policisë së Kosovës në zbatim të projektit të Misionit të OSBE-së në Kosovë](#).

135 AGK, [Kërcënime ndaj gazetarit Irfan Maliqi](#), 01.10.2024.

136 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

137 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

— C.6 NJËSITË E SPECIALIZUARA TË HETIMIT DHE/ OSE OFICERËT JANË TË PAJISUR ME EKSPERTIZËN PËRKATËSE PËR HETIMIN E SULMEVE DHE DHUNËS NDAJ GAZETARËVE

Janë krijuar mekanizma koordinimi midis institucioneve kryesore për të adresuar kërcënimet dhe sulmet ndaj gazetarëve, me qëllim përmirësimin e përpjekjeve të monitorimit dhe reagimit. Koordinatorët e caktuar brenda PK-së dhe prokurorisë vazhduan të trajtonin rastet që përfshinin gazetarë, veçanërisht kur ata ishin viktimë të kërcënimeve ose sulmeve, ndërsa AGK-ja monitoroi zhvillimet çdo dy vjet dhe u koordinua me PK-në, prokurorinë dhe KGJK-në për të harmonizuar të dhënat. Megjithatë, sistemi të drejtësisë ende i mungon një njësi e dedikuar e fokusuar vetëm në sigurinë e gazetarëve, dhe ndërsa koordinatorët luajnë një rol kyç, sfidat vazhdojnë në aspektin e burimeve, trajnimit dhe koordinimit.

Hetimi dhe ndjekja penale efektive e krimeve kundër gazetarëve kërkon procedura të formalizuara dhe vetëdijesim më të lartë brenda agjencive të zbatimit të ligjit. Ndërkohë që është bërë përparim në bashkëpunimin institucional, mbeten boshllëqe në kuptimin dhe trajtimin e veprave penale që lidhen me dhunën ndaj gazetarëve. Nuk ka udhëzime formale ose protokolle të dedikuara për të mbështetur hetimin dhe ndjekjen penale efektive të rasteve të tilla. Mungesa e një mekanizmi të strukturuar reagimi dhe vetëdijesimi i kufizuar midis zbatuesve të ligjit vazhdojnë të dëmtojnë sigurinë e gazetarëve.¹³⁸ Përpjekjet për ta përmirësuar këtë, duke përfshirë koordinimin ndër-institucional, janë duke vazhduar, por ende mungon një kornizë e qartë dhe e zbatueshme.

Bashkëpunimi midis Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës (AGK), Policisë së Kosovës dhe Këshillit Gjyqësor të Kosovës po forcohet, megjithëse sfidat në identifikimin e rasteve dhe menaxhimin e të dhënave vazhdojnë. Bashkëpunimi ndërmjet AGK-së, KPK-së dhe KGJK-së vazhdoi përmes komunikimit të rregullt dhe të strukturuar. Ndërsa KGJK-ja ende ka vështirësi në identifikimin e të gjitha rasteve relevante që përfshijnë gazetarët, ajo ka filluar të përdorë bazën e të dhënave të brendshme të zhvilluar nga zyrtari ligjor i AGK-së si mjet referimi për të përafuar të dhënat zyrtare për vitin raportues¹³⁹. Kjo ka përmirësuar ndjekjen e rasteve, edhe nëse ende mungon një mekanizëm formal.

— C.7 HETIMET E SULMEVE TË RËNDA FIZIKE NDAJ GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE KRYHEN ME EFIKASITET (NË MËNYRË TË PAVARUR, TËRËSISHT DHE MENJËHERË).

Korniza ligjore e Kosovës kërkon hetime të plota dhe të paanshme për sulmet ndaj gazetarëve, megjithatë mangësitë praktike i dëmtojnë këto kërkesa. Ndërsa korniza ligjore e Kosovës kërkon që hetimet për sulmet ndaj gazetarëve

138 Po aty.

139 Takim me përfaqësues të KGJK-së, 18.03.2024, Prishtina – ngjarje e mbyllur.

të jenë të pavarura dhe gjithëpërfshirëse, në praktikë shqetësimet vazhdojnë. Hetimeve shpesh u mungon thellësia dhe profesionalizmi, me gjykatat që zakonisht vendosin dënime të lehta si gjoba ose lirim me kusht. Prokurorët kanë tendencë të përqendrohen vetëm te shkelësi, pa shqyrtuar plotësisht motivet politike ose lidhjet me punën profesionale të gazetarit.¹⁴⁰ Monitorimi i brendshëm i AGK-së sugjeron më tej se rrethanat përkatëse të sfondit shpesh anashkalohen, duke dobësuar llogaridhënien dhe duke kontribuar në një klimë pandëshkueshmërie.

Pavarësisht direktivave formale që i japin përparësi veprave penale që lidhen me gazetarët, praktikat jokonsistente të ndjekjes penale vazhdojnë të dobësojnë rezultatet e rasteve. Pavarësisht direktivave të Kryeprokurorit të Shtetit në detyrë për të përcaktuar përparësitë e veprave penale kundër gazetarëve, zbatimi praktik nga prokuroritë mbeti i paqëndrueshëm. Perceptohet se, ndërsa sulmet kundër gazetarëve morën vëmendjen e organeve të zbatimit të ligjit dhe gjyqësorit, një nivel i caktuar i pandëshkueshmërisë vazhdoi, pjesërisht për shkak të sfidave në hetimin e rasteve komplekse, veçanërisht në rajonet veriore.¹⁴¹

Vonesat procedurale dhe klasifikimi i gabuar i veprave penale kontribuojnë në llogaridhënie të pamjaftueshme dhe dekurajojnë mjetet ligjore në mesin e gazetarëve. Edhe pse Kodi i Procedurës Penale në Kosovë¹⁴² parashikon afate të qarta për trajtimin e rasteve, vonesat procedurale mbeten të zakonshme, veçanërisht në rastet që përfshijnë gazetarë. Është vlerësuar se sulmet nuk kualifikohen gjithmonë ligjërisht sipas ashpërsisë së veprës penale, duke rezultuar shpesh në akuza më të lehta dhe llogaridhënie të pamjaftueshme.¹⁴³ Hetimet janë shpesh të ngadalta dhe jo të plota, duke dekurajuar veprimet ligjore nga gazetarët e prekur.¹⁴⁴ Megjithatë, pavarësisht vëmendjes institucionale, një shkallë e pandëshkueshmërisë vazhdon për shkak të hetimeve të dobëta dhe klasifikimit të gabuar të rasteve – veçanërisht në kontekste të ndjeshme ose të ekspozuara politikisht.¹⁴⁵

— C.8 GAZETARËT DHE AKTORËT E TJERË TË MEDIAVE MBROHEN NË MËNYRË EFIKASE NGA FORMA TË NDRYSHME TË NGACMIMEVE NË INTERNET.

Korniza ligjore e Kosovës ofron disa mekanizma për të luftuar ngacmimin online që synon gazetarët, megjithëse zbatimi praktik ndryshon. Në Kosovë, disa dispozita ligjore mund të zbatohen për të adresuar ngacmimin online kundër gazetarëve. Kodi Penal (Nr. 06/L-074) përfshin dispozita të përgjithshme mbi ngacmimin, si dhe nene specifike mbi ngacmimin seksual (nenet 182 dhe 183).¹⁴⁶ Në rastet që përfshijnë shpifje, fyerje ose kërcënime ndaj reputacionit

140 Intervistë me Yll Zekajn, përfaqësues ligjor i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

141 [DOKUMENTI I PUNËS SË STAFIT TË KOMISIONIT – Raporti për Kosovën * 2024.](#)

142 [KODI I PROCEDURËS PENALE Nr. 04/L-123.](#)

143 Intervistë me Yll Zekajn, përfaqësues ligjor i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës.

144 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18.01 dhe 22.02.2025

145 [DOKUMENTI I PUNËS SË STAFIT TË KOMISIONIT – Raporti për Kosovën * 2024.](#)

146 [Kodi Penal Nr. 06/L-074.](#)

dhe sigurisë së një gazetari, Kodi Penal ofron gjithashtu një bazë ligjore për ndjekje penale. Kur ngacmimi online përfshin përdorim ose përpunim të paautorizuar të të dhënave personale, ai bie nën fushëveprimin e Ligjit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale (Nr. 03/L-172)¹⁴⁷. Për më tepër, nëse ngacmimi bazohet në racë, etni, gjini, fe ose karakteristika të tjera të mbrojtura, mund të zbatohet Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹⁴⁸. Së bashku, këto instrumente ligjore përbëjnë një kornizë për adresimin e formave të ndryshme të ngacmimit online kundër profesionistëve të mediave.

Përhapja e ngacmimit online kundër gazetarëve në Kosovë në vitin 2024 pasqyron rreziqet e vazhdueshme brenda hapësirave digjitale. Gjatë vitit 2024, AGK-ja dokumentoi mbi dhjetë incidente ngacmimi dhe kërcënimesh online kundër gazetarëve. Këto incidente ndodhën kryesisht në platformat e mediave sociale, ku gazetarët iu nënshtruan postimeve publike dhe mesazheve private që përmbanin kërcënime dhe frikësime. Autorët e krimit përfshinin qytetarë, aktivistë politikë dhe zyrtarë publikë. Një rast i rëndësishëm përfshinte gazetarin Ilir Mirena, i cili mori një kërcënim me vdekje nëpërmjet një komenti në Facebook ku shkruhej: „Ai duhet të marrë një plumb, e meriton”.¹⁴⁹ Një gazetar tjetër, Berat Buzhala, u kërcënua nëpërmjet një mesazhi në Facebook ku deklaronte: „Po të jap besën e shqiptarit se do të të vras ty dhe dikë të llojit tënd; duhet ta dish se ditët e tua janë të numëruara”.¹⁵⁰ Këto incidente nënvizojnë sfidat e vazhdueshme me të cilat përballen gazetarët në Kosovë në lidhje me ngacmimet dhe kërcënimet në internet, duke theksuar nevojën për masa¹⁵¹ të përforcuara mbrojtëse dhe veprime ligjore për të mbrojtur profesionistët e mediave.

Pavarësisht avokimit ndërkombëtar për sigurinë e gazetarëve në internet, përgjigjja institucionale e Kosovës ndaj kërcënimeve digjitale mbetet e pamjaftueshme. Ndërsa nismat ndërkombëtare si fushata „Gazetarët kanë rëndësi”¹⁵² e Këshillit të Evropës synojnë të promovojnë lirinë e shtypit dhe të mbrojnë gazetarët nga dhuna dhe ngacmimi, zbatimi i masave gjithëpërfshirëse mbrojtëse brenda Kosovës mbetet i kufizuar.¹⁵³ Një bashkëpunim i shtuar midis autoriteteve lokale, organizatave mediatike dhe shoqërisë civile është thelbësor për të zhvilluar dhe zbatuar strategji efektive që sigurojnë sigurinë dhe lirinë e gazetarëve që operojnë në peizazhin digjital. Një çështje që lind është mungesa e masave të mjaftueshme të ndërmarra nga institucionet për të adresuar kërcënimet online ndaj gazetarëve.¹⁵⁴

147 [LIGJI NR. 03/L – 172 PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE](#).

148 [LIGJI NR. 05/L-021 PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI](#).

149 AGK, [Kërcënim me vdekje kundër Ilir Mirenës](#), 18.12.2024.

150 AGK, [Kërcënim me vdekje kundër gazetarit Berat Buzhala](#), 02.12.2024.

151 Intervistë me Yll Zekajn, përfaqësues ligjor i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

152 [Gazetarët kanë rëndësi: Fushata e Këshillit të Evropës për Sigurinë e Gazetarëve](#).

153 Intervistë me Xhemajl Rexhën, Kryetar i Asociacionit të Gazetarëve të Kosovës, 12.01.2025.

154 Tre grupe fokusi me gazetarë nga mediat publike, private dhe OJQ-të në Kosovë, 17-18 janar dhe 22 shkurt 2025

— C.9 HETIMET PËR TË GJITHA LLOJET E SULMEVE DHE DHUNËS NDAJ GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE KRYHEN NË MËNYRË TRANSPARENTE

Korniza ligjore e Kosovës siguron zyrtarisht që viktimat, përfshirë gazetarët, kanë të drejtë për informacion dhe mbështetje në kohë gjatë gjithë hetimeve penale. Korniza ligjore e Kosovës vazhdoi të garantojë qasjen e viktimave në procedurat hetimore përmes Kodit të Procedurës Penale Nr. 08/L-032, veçanërisht Nenit 63¹⁵⁵, i cili i detyron autoritetet, përfshirë policinë dhe prokurorinë, t'u japin viktimave informacion në kohë dhe të saktë. Gazetarët që janë viktimat të veprave penale kanë gjithashtu të drejtë të kërkojnë ndihmë nga Zyra për Mbrojtje dhe Ndihmë ndaj Viktimave, e cila vepron në kuadër të Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit, e cila ka mandatin të mbështesë viktimat dhe të sigurojë që të drejtat e tyre të mbrohen gjatë procedurave ligjore. Pavarësisht këtyre garancive, zbatimi praktik mbetet i kufizuar. Ligjërisht, viktimat kanë të drejtë të informohen për progresin e çështjes së tyre, por shumë gazetarë raportojnë mungesë të përditësimeve të rregullta dhe një mungesë të përgjithshme besimi në mënyrën se si trajtohen çështjet e tyre.¹⁵⁶ Në rastet që përfshijnë gazetarë, gjykatat dhe prokuroritë shpesh dështojnë të ofrojnë përditësime ose qasje të mjaftueshme në shkresat e lëndëve, dhe niveli i transparencës në procedura të tilla është ende i pamjaftueshëm. Ndërkohë që ekziston dialogu institucional me KGJK-në dhe KPK-në për përmirësimin e mbledhjes së të dhënave dhe prioritizimin e rasteve për sigurinë e gazetarëve, qasja sistematike në informacion për gazetarët-viktima mbetet e paqëndrueshme në praktikë.

Pavarësisht mekanizmave zyrtarë të transparencës, komunikimi në lidhje me rastet që përfshijnë gazetarët mbetet i parregullt dhe jo sistematik në institucionet gjyqësore të Kosovës. Detyrimi për të dhënë informacion mbi statusin e procedurave penale rregullohet sipas Kodit të Procedurës Penale Nr. 08/L-032,¹⁵⁷ dhe komunikimi me publikun në përgjithësi menaxhohet nga zëdhënësit e prokurorive dhe gjykatave, bazuar në udhëzimet e prokurorit ose gjyqtarit të caktuar. Ligji nr. 06/L-086 për Këshillin Prokurorial të Kosovës dhe Ligji nr. 06/L-057 për Këshillin Gjyqësor të Kosovës parashikojnë gjithashtu mekanizma për qasje të publikut dhe transparencë në institucionet gjyqësore. Megjithatë, në praktikë, përditësimet e rregullta dhe të hollësishme për mediat në lidhje me rastet aktuale ose të kaluara që përfshijnë gazetarë nuk janë të kënaqshme. Qasja në informacion shpesh varet nga gjykimi individual, dhe seksionet e shtypit nuk publikojnë sistematikisht përditësime ose nuk japin qasje në shkresat e lëndëve, përveç nëse kërkohet posaçërisht. Nuk ka prova që gazetarët kanë marrë mbështetje nga Zyra e Avokimit dhe Ndihmës për Viktimat në raste të tilla. Ndërkohë që ekzistojnë zëdhënës të mediave, nuk ka transparencë

155 [Kodi Nr. 08/L-032 i Procedurës Penale](#). Kuvendi i Republikës së Kosovës, 23.11.2023.

156 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në organizatën Lëvizja FOL, 26.02.2025.

157 [Kodi Nr. 08/L-032 i Procedurës Penale](#). Kuvendi i Republikës së Kosovës, 23.11.2023.

të mjaftueshme në lidhje me rastet që përfshijnë gazetarë, veçanërisht në rastet e vjetra që mbeten të pazgjidhura.¹⁵⁸

— C.10 SISTEMET E GRUMBULLIMIT TË STATISTIKAVE CILËSORE TË KRIJUARA NGA AUTORITETET SHTETËRORE PËR TË FRENUAR MOSNDËSHKIMIN

Në vitin 2024, mbetën sfida të konsiderueshme në marrjen e të dhënave të besueshme dhe gjithëpërfshirëse mbi kërcënimet dhe sulmet ndaj gazetarëve nga institucionet shtetërore të Kosovës. Në vitin 2024, autoritetet shtetërore ende nuk mirëmbanin të dhëna statistikore të besueshme dhe gjithëpërfshirëse mbi kërcënimet dhe sulmet ndaj gazetarëve. Institucione të tilla si policia, prokuroria dhe gjyqësori vazhdojnë të operojnë me të dhëna të fragmentuara dhe të pakoordinuara, duke e bërë të vështirë vlerësimin e plotë të rasteve që përfshijnë gazetarët. Megjithatë, viti 2025 paraqet një mundësi për përmirësim, pasi AGK-ja në bashkëpunim me KGJK-në po punon drejt zhvillimit të një baze të dhënash referuese që mund të përafrojë statistikat zyrtare dhe ato në kohë reale, duke synuar të mbyllë boshllëkun aktual të të dhënave.¹⁵⁹

Edhe pse janë mbledhur disa të dhëna mbi rastet që përfshijnë gazetarët, atyre u mungojnë detajet e nevojshme për të pasqyruar me saktësi natyrën dhe ashpërsinë e kërcënimeve me të cilat përballen punonjësit e mediave. Institucionet shtetërore vazhduan të ofrojnë vetëm të dhëna pjesërisht të ndara mbi rastet që përfshinin gazetarët. Të dhënat përfshijnë detaje mbi procedurat gjyqësore në lidhje me gazetarët, si numri i ankesave të raportuara, hetimet e hapura, ndjekjet penale dhe dënimet. Megjithatë, nuk ka një klasifikim specifik që dallon nëse këto raste përfshijnë kërcënime, sulme kundër ose vrasje të gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave.

Për më tepër, praktikat e kaluara tregojnë mungesë të ndarjes së të dhënave sipas faktorëve kryesorë demografikë, duke kufizuar më tej kapacitetin për ndërhyrje të synuara. Bazuar në praktikat e mëparshme në lidhje me rastet që përfshijnë gazetarë dhe procedurat e tyre, zbulohet se të dhënat nuk janë zbërthyer në bazë të gjinisë, etnisë dhe kritereve të tjera socio-demografike.

— C.11 KËRCËNIMET DHE NGACMIMET JO-FIZIKE

Gjatë vitit 2024, në Kosovë u regjistruan gjithsej 18 raste kërcënimesh jo-fizike ndaj gazetarëve. Ky numër paraqet një rënie të lehtë krahasuar me vitin 2023, kur u regjistruan 20 raste. Situata është përkeqësuar, pavarësisht rënies së lehtë të numrave krahasuar me vitin 2023. Ashpërsia dhe ndikimi i këtyre kërcënimeve janë rritur, me më shumë raste që përfshijnë frikësim, ngacmim ligjor dhe fushata shpifjeje në internet. Për më tepër, një numër i konsiderueshëm rastesh të pazgjidhura nga vitet e kaluara vazhdojnë të kontribuojnë në një ndjenjë të përgjithshme pasigurie në mesin e gazetarëve. Në krahasim, në vitin 2023, numri i rasteve (20) mbeti pothuajse i njëjtë, por

158 Intervistë me Mexhide Demolli – Nimani, Drejtoreshë Ekzekutive në organizatën Lëvizja FOL, 26.02.2025.

159 Takim me përfaqësues të KGJK-së, 18.03.2024, Prishtina – ngjarje e mbyllur.

ashpërsia e kërcënimeve kishte filluar të rritej. Të dhënat e vitit 2024 sugjerojnë një përkeqësim të vazhdueshëm të sigurisë së gazetarëve, me disa raste që arrijnë nivele të papara.

Ndryshe nga viti 2023, kur nuk u raportuan raste vëzhgimi apo ndjekjeje, viti 2024 pa një rast alarmant dhe të pashembullt vëzhgimi. Më 31 tetor 2024, në automjetin e gazetarit Vehbi Kajtazi u zbulua një pajisje gjurmuese. Ky incident ngriti shqetësime serioze në lidhje me shkeljet e privatësisë dhe kërcënimet ndaj sigurisë së gazetarëve. Rasti është aktualisht nën hetim, por ka pasur tashmë një efekt tronditës në komunitetin gazetaresk.

Kategoria	Numri	Përshkrim i shkurtër i rastit
<p>Kërcënimet dhe ngacmimet jofizike</p> <p>Kërcënimet dhe ngacmimet jofizike përfshijnë:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vëzhgim ose përcjellje. - thirrje telefonike ngacmuese - ngacmimi arbitrar gjyqësor ose administrativ. - deklarata agresive të zyrtarëve publikë. - forma të tjera presioni që mund të rrezikojnë sigurinë e gazetarëve në ndjekjen e punës së tyre. <p>Këto lloj kërcënimesh nuk përfshijnë ngacmimin dhe bullizmin në mjedisin e punës</p>	18	<ul style="list-style-type: none"> - Fushatë e iniciuar nga udhëheqja e Komunës së Prishtinës kundër gazetares Saranda Ramaj dhe televizionit KTV - Gazetari Lirim Mehmetaj i Postës Shqiptare (Albanian Post) u thirr nga Prokuroria Themelore në Prishtinë si i pandehur për dyshimin e „nxitje të përçarjes dhe mos durimit” sipas nenit 141 të Kodit Penal. - Gazetarët nga QIKA raportuan se ishin nënshtruar mesazheve shqetësuese dhe vizitave të paftuara nga një mësimdhënës në përgjigje të raportimit të tyre mbi një rast të dyshuar të ngacmimit seksual në një shkollë lokale. - Gazetarët e Lajmi.net u kërcënuan dhe u penguan fizikisht brenda sallës së gjyqit nga një i pandehur i cili u përpoq të kapte dhe fshinte pamjet e tyre. - Kërcënime ndaj Lorik Gashit: Gazetari i Kanal10, Lorik Gashi, mori kërcënime dhe fyerje të dhunshme nga një president i një klubi futbolli për shkak të mbulimit të ngjarjeve të klubit. - Gazetarja e RTK-së, Blerta Foniqi Kabashi, u frikësua nga deputeti Dimal Basha, i cili e krahasoi RTK-në me median shtetërore serbe në një deklaratë me ngarkesë politike. - Deputeti Dimal Basha bëri postime publike duke sulmuar AGK-në dhe RTK-në, duke ndërhyrë në përmbajtjen editoriale dhe duke u përpjekur të minonte pavarësinë e tyre. - Gazetarja sportive e RTK-së, Qendresa Krelani, u shënjestrua nga një fushatë shpifjesh online që tallte përfshirjen e saj në mbulimin e futbollit kombëtar. - Pengimi i medias në veri të qytetit të Mitrovicës: Gazetarëve nga mediat në gjuhën shqipe dhe serbe iu mohua qasja për të mbuluar një mbledhje të kuvendit komunal, duke shkelur standardet e transparencës. - Gazetarja Hateme Smajli u kërcënua dhe u fye nga drejtori i një qendre shëndetësore komunale, ndërsa po raportonte për gjendjen e shëndetit publik. - Gazetari Rid Berisha u përball me gjuhë urrejtjeje dhe komente nxitëse nga një punonjës i Bashkësisë Islame të Kosovës, të lidhura me postimet e tij në rrjetet sociale. - Shumë gazetarë, përfshirë Ermal Pandurin dhe Vehbi Kajtazin, u vunë në shënjestër të videove kërcënuese në TikTok të lidhura me raportimin e një rasti të arratisjes. - Fotomontazhe të fabrikua qarkulluan në internet duke i lidhur në mënyrë të rreme gazetarët me lajme të rreme dhe dezinformim mediatik, duke synuar disa gazetarë. - Gazetari Berat Buzhala u akuzua publikisht në Facebook se ishte i përfshirë në një rast vrasjeje, një pretendim që ngriti shqetësime serioze në lidhje me shpifjen dhe sigurinë e gazetarëve. - Gazetarët Florinda Kelmendi dhe Blinera Mehmeti u penguan nga shefi i stafit të kryetarit të komunës së Mitrovicës së Veriut gjatë xhirimeve, duke shkelur të drejtën e tyre për të raportuar lirisht. - U nisën hetimet ndaj gazetarëve Vehbi Kajtazi dhe Lirim Mehmetaj. - Sipas gazetarit Vehbi Kajtazi, në automjetin e tij u zbulua një pajisje gjurmuese, duke ngritur shqetësime serioze në lidhje me vëzhgimin dhe sigurinë e gazetarëve në Kosovë. - Gazetari Robert Bojaj u padit për abuzim seksual nga reperi Trim Ademi (Capital T) për një pyetje të bërë gjatë një interviste për median.

— C.12 KËRCËNIME NDAJ JETËS DHE SIGURISË FIZIKE TË GAZETARËVE

Në vitin 2023, në Kosovë janë raportuar 11 raste të kërcënimit ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve. Në vitin 2024, ky numër u ul pak në 9 raste. Megjithatë, ashpërsia e kërcënimeve dhe mjedisi armiqësor për gazetarët mbeten shumë shqetësuese. Nga 9 rastet në vitin 2024, 8 prej tyre përfshinin kërcënime me vdekje, shumica e të cilave u bënë përmes platformave online, kryesisht Facebook dhe X (më parë Twitter). Natyra eksplicite e këtyre kërcënimeve, që shpesh synojnë personalisht gazetarët me detaje rreth familjeve ose vendndodhjeve të tyre, ka rritur frikën për sigurinë e gazetarëve.

Në shumë raste gjatë vitit 2024, gazetarët në Kosovë u përballën me kërcënime serioze me vdekje, kryesisht përmes platformave online, por edhe përmes kërcënimeve të drejtpërdrejta fizike. Ndër rastet më alarmante, gazetarët Ilir Mirena (Periskopi), Berat Buzhala (Nacionale) dhe Vehbi Kajtazi (Paparaci) morën kërcënime të qarta me vdekje përmes mesazheve në mediat sociale, duke synuar si ata personalisht ashtu edhe punën e tyre. Ekipet editoriale të Sbunker dhe Insajderi u përballën gjithashtu me kërcënime kolektive me vdekje, me mesazhe që nxisnin dhunë kundër tyre.

Për më tepër, gazetari Vullnet Krasniqi u kërcënua drejtpërdrejt në TikTok, ku një përdorues postoi paralajmërimet grafike, duke iu referuar adresës së tij dhe duke nënkuptuar lëndim të menjëhershëm. Përtej kërcënimeve digjitale, ekipi i Kallxo.com hasi një kërcënim fizik gjatë raportimit në terren, duke ngritur shqetësime në lidhje me sigurinë në terren për gazetarët hulumtues. Për më tepër, Korab Rexhepi nga DTV Online u shënjestrua në një incident të veçantë, duke nënvizuar më tej rreziqet e vazhdueshme me të cilat përballen gazetarët e Kosovës kur mbulojnë tema të ndjeshme.

Kategoria	Numri	Përshkrim i shkurtër i rastit
<p>Kërcënime ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve</p> <p>Kjo kategori mund të përfshijë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – referenca për vrasjen e gazetarëve, miqve të gazetarëve, familjes ose burimeve. – referenca për dëmtimin fizik ndaj gazetarëve, miqve të gazetarëve, familjes ose burimeve. <p>Këto kërcënime mund të:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bëhen drejtpërdrejt ose nëpërmjet palëve të treta. – përçohen nëpërmjet komunikimeve elektronike ose ballë për ballë. – mund të jenë të nënkuptuara dhe të qarta. 	9	<ul style="list-style-type: none"> – Gazetari Ilir Mirena mori një kërcënim me vdekje nëpërmjet një komenti në Facebook ku shkruhej: „Ai duhet të marrë një plumb, e meriton“. – Gazetari Berat Buzhala u kërcënua përmes një mesazhi shqetësues në Facebook, ku zotohej se do ta vraste. – Vehbi Kajtazi mori një kërcënim me vdekje përmes një mesazhi në Facebook. – Redaksia e lajmeve të Sbunker u shënjestrua me kërcënime ekstreme në internet pas një editoriali kontrovers, përfshirë një postim që bënte thirrje për vrasjen e të gjithë anëtarëve të stafit. – Gazetari Vullnet Krasniqi u kërcënua me dhunë grafike përmes një videoje në TikTok nga një individ që pretendonte se dinte adresën dhe vendndodhjen e tij. – Ekipi editorial në Insajderi mori kërcënime të shumta me vdekje nga individë të lidhur me të dyshuar në një hetim për pastrim parash të raportuar nga media. – Gazetari sportiv Arlind Sadiku nga Klan Kosova dhe Art Motion u përball me një valë mesazhesh kërcënuese për jetën, që dyshohet se vinin nga Serbia, për shkak të punës së tij. – Gazetarja e Kallxo.com Adelina Ahmeti dhe kameramani Jetmir Hoxha janë kërcënuar dhe penguar verbalisht nga një qytetar teksa raportonin në Skënderaj. – Gazetari i DTV-së, Korab Rexhepi, mori mesazhe kërcënuese nga një shikues i cili e paralajmëroi se do të „zhdukej me të gjithë familjen e tij“ pas një telefonate të ndërprerë në emisionin e tij.

— C.13 SULMET AKTUALE

Ashpërsia e sulmeve mbetet alarmante pavarësisht një rënieje të lehtë të numrit. Krahasuar me vitin 2023, numri i sulmeve aktuale është ulur, por ashpërsia e tyre mbetet alarmante. Ndryshe nga viti 2023, ku rastet ishin të përqendruara në veri, viti 2024 pati sulme të synuara në kushte jo krize, duke e bërë atë po aq shqetësuese. Vlen të përmendet se gazetarja Ardiana Thaçi Mehmeti u përball me një linçim në shkallë të gjerë online në Telegram, ndërsa makina e Nevenka Mediq u dogj në një akt të drejtpërdrejtë frikësimi. Për më tepër, dy sulme ndaj gazetareve mbeten të paregjistruara në bazën e të dhënave të AGK-së. Pavarësisht një numri të ngjashëm rastesh me vitin 2022, rritja e ngacmimit dhe frikësimit të dhunshëm në internet jashtë zonave të konfliktit nxjerr në pah rreziqet e vazhdueshme me të cilat përballen gazetarët, të përkeqësuar nga mungesa e zgjidhjes në rastet e kaluara.

Sulmet fizike dhe ngacmimet vazhdojnë të kërcënojnë gazetarët, veçanërisht gratë, në kontekste të ndryshme raportimi. Gazetarët Fjolla Hyseni dhe Lindita Berisha nga Lajmi.net u sulmuan fizikisht nga dy individë ndërsa raportonin në Prishtinë. Në një rast tjetër, një prokuror ka sulmuar kameramanin e Betimi për Drejtësinë, në prani të gazetares Alberta Hashani. Gjatë një transmetimi të drejtpërdrejtë, ekipet e Klan Kosova, TeVe1 dhe Top Channel u përballën me një sulm agresiv nga anëtarët e familjes së një viktime, duke përfshirë pengim fizik dhe kërcënim, ku në shënjestër të drejtpërdrejtë u vunë gazetarët Gresa Nitaj, Leonita Bajrami dhe Venhar Isufi. Për më tepër, gazetarja lokale Qlirisa Hasani u sulmua verbalisht me shprehje seksiste nga një zyrtar i KEDS-it, duke theksuar ngacmimin me bazë gjinore në media. Ndërkohë, gazetari i Kanal10, Naim Kryeziu, u sulmua fizikisht nga një drejtor shkolle gjatë një transmetimi të drejtpërdrejtë, në përpjekje për të parandaluar raportimin. Këto raste pasqyrojnë një mjedis armiqësor të vazhdueshëm për gazetarët, veçanërisht gratë, pasi dhuna fizike, agresioni institucional dhe ngacmimi gjinor vazhdojnë në kontekste të ndryshme raportimi.

Kategoria	Numri	Përshkrim i shkurtër i rastit
Sulmet ndaj gazetarëve Llojet e sulmeve aktuale mund të përfshijnë dëmtim aktual fizik ose mendor, rrëmbim, pushtim të shtëpisë/ zyrës, pajisje të sekuestruara, ndalim arbitrar, tentativa të dështuara për atentat, etj.	7	<ul style="list-style-type: none"> – Gazetaret e Lajmi.net, Fjolla Hyseni dhe Lindita Berisha, u sulmuan fizikisht në Rrugën C në Prishtinë nga një çift që u përpoq t'i pengonte të filmenin, pas një konfrontimi me një shofer taksie. – Gazetarja Ardiana Thaçi Mehmeti u përball me ngacmime pasi numri i saj personal i telefonit u publikua në grupin e Telegram AlbKings si hakmarrje për raportimet e saj të mëparshme, duke çuar në një valë telefonatash dhe mesazhesh kërcënuese. – Kameramani Arianit Tahiri nga Betimi për Drejtësi u arrestua dhe u shoqërua nga policia në Prizren ndërsa po filmonte një hetim për shpërdorim detyre, pasi një prokuror që ishte i pranishëm në vendngjarje i kërkoi të ndalonte xhirimet. – Gazetarët Gresa Nitaj (Klan Kosova), Leonita Bajrami (Top Channel) dhe Venhar Isufi (Tëvë1), së bashku me ekipet e tyre të kameramanëve dhe gazetarë të tjerë, u penguan dhe u përballën fizikisht ndërsa mbulonin drejtpërdrejt një rast vrasjeje në Prishtinë. – Drejtoresha e KoSSev, Nevenka Mediq, përjetoi një akt vandalizmi kur makina e saj u dëmtua në Mitrovicën e Veriut, një incident që ajo dyshon se lidhet me punën e saj gazetareske. – Gazetarja Qlirisa Hasani nga TV Festina në Ferizaj u pengua gjatë raportimit dhe u nënshtrua një gjuhe seksiste nga zyrtarët e KEDS, ndërsa po mbulonte një protestë jashtë selisë së korporatës. – Gazetari i Kanal10, Naim Kryeziu, dhe kameramani Fatos Rakovica u penguan fizikisht dhe verbalisht nga drejtori i shkollës „Bajram Curri” në Fushë Kosovë, ndërsa raportoni për mungesën e ngrohjes në institucion.

— C.14 KËRCËNIME DHE SULME NDAJ MEDIAVE DHE SHOQATAVE TË GAZETARËVE

Në vitin 2024, kërcënimet dhe sulmet kundër institucioneve mediatike dhe shoqatave të gazetarëve u intensifikuan, të shoqëruara me ndërhyrje politike dhe presion shtetëror. Gjatë vitit 2024, në Kosovë u raportuan 19 kërcënime dhe sulme që synonin institucionet mediatike, mediat dhe shoqatat e gazetarëve, duke treguar një rënie të lehtë numerike nga 20 raste në vitin 2023, por një rritje shqetësuese në ashpërsi, përfshirje politike dhe ndërhyrje shtetërore. Disa nga rastet më serioze përfshinin presion të drejtpërdrejtë nga zyrtarë publikë dhe institucione, duke synuar veçanërisht mediat e pavarura. Kryeministri Albin Kurti, në disa raste, akuzoi median se mban anën e Serbisë dhe se „paguhet nga regjimet e kaluara”, duke përforcuar një narrativë armiqësore kundër gazetarëve. Presidentja Vjosa Osmani bëri thirrje publikisht për një hetim ndaj medias *Nacionale* dhe redaktorese së saj, ndërsa Ministria e Drejtësisë Albulena Haxhiu ia referoi transmetimin e RTK-së prokurorisë për përfshirjen e pretendimeve rreth *Nacionale* dhe *Periskopi*. Deputetët e Vetëvendosjes, Dimal Basha dhe Sali Zyba, së bashku me zyrtarë si Dejona Mihali, u angazhuan gjithashtu në fushata shpifjesh dhe sulme publike kundër medias, duke u mbështetur në narrativa të huaja dhe pretendime të paverifikuara. Platformat online u përdorën nga anëtarë të tjerë të partisë për të fyer dhe etiketuar gazetarët si agjentë të interesave të huaja.

Mediat u përballën me sulme kibernetike, kërcënime me vdekje dhe pengesa operationale, ndërsa presioni politik çoi në dorëheqje të profilit të lartë dhe vandalizëm të synuar. Faqja e internetit e *Sbunker* pësoi një sulm kibernetik që fshiu përmbajtje prej katër muajsh, duke ndërprerë rëndë operationet e saj. *Periskopi* mori kërcënime me vdekje përmes email-it pas një raporti hetimor, ndërsa transmetuesi rajonal

TV Syri në Gjakovë u pengua nga një drejtor i një kompanie publike. Veçmas, dorëheqja e Drejtorit të Përgjithshëm të RTK-së, Shkumbin Ahmetxhekaj, iu atribuua muajve të presionit politik. Përveç kësaj, zyra e QIKA-s u vandalizua pasi shfaqti një flamur LGBTIQ+, duke nënvizuar shënjestrimin e organizatave që promovojnë diversitetin bazuar në urrejtje.

Kategoria	Numri	Përshkrim i shkurtër i rastit
<p>Kërcënime dhe sulme ndaj mediave dhe shoqatave të gazetarëve</p> <p>Sulmet aktuale mbi pronën e organeve dhe organizatave të mediave, personelit të tyre, pajisjet e sekuestruara, deklaratat agresive nga zyrtarët publikë etj. Gjithashtu, kërcënimet dhe sulmet mund të përfshijnë disa nga kategoritë e renditura më sipër.</p>	19	<ul style="list-style-type: none"> - Zyra e QIKA-s u vandalizua pas shfaqjes së flamurit LGBTIQ+ në ballkonin e saj pas transmetimit të një emisioni, duke sinjalizuar një përgjigje të motivuar nga urrejtja ndaj dukshmërisë dhe programimit të tyre. - Deputeti Dimal Basha akuzoi median dhe shoqërinë civile për korrupsion financiar - Faqja e internetit e Sbunker u shënjestrua në një sulm kibernetik të koordinuar që fshiu katër muaj përmbajtje të publikuar, duke kompromentuar arkivin e tij digjital dhe punën editoriale. - Gazetari i PlusTV, Irfan Maliqi, u kërcënua nga një zyrtar policie gjatë mbulimit të një aktiviteti vetëdijesues publik në Viti, i cili e kërcënoi verbalisht para kamerave. - Federata e Futbollit e Kosovës dërgoi një letër publike duke akuzuar emisionet sportive për zhvillimin e një fushate kundër saj, e parë si një përpjekje për të frikësuar dhe ushtruar presion mbi gazetarët që mbulojnë aktivitetet e ekipit kombëtar. - Mitropol, një media online nga Mitrovica, mori dy kërcënime, njëra e lidhur me raportimet lokale. - Drejtori i Përgjithshëm i RTK-së, Shkumbin Ahmetxhekaj, dha dorëheqje për shkak të presionit të vazhdueshëm politik dhe mosmarrëveshjeve të brendshme të bordit, duke sinjalizuar ndërhyrje serioze institucionale në autonominë editoriale të transmetuesit publik. - Ekipi i TV Syri në Gjakovë u pengua nga drejtori i Kompanisë Rajonale të Ujësjellësit ndërsa mbulonte një çështje lokale të përmytjeve, duke theksuar pengesat e përsëritura për mediat lokale që mbulonin llogaridhënien në shërbimin publik. - Periskopi mori një email të dhunshëm që kërcënonte gazetarët dhe familjet e tyre pas një raporti hetimor në lidhje me keqpërdorimin e pagave publike në kujdesin shëndetësor. - Deputetët e Vetëvendosjes, Dimal Basha dhe Sali Zyba, akuzuan mediat Periskopi dhe Nacionale se ishin nën ndikimin serb, duke ndarë pretendime nga një media boshnjake si pjesë e një fushate më të gjerë shpifjesh. - Zyrtarja e Vetëvendosjes, Dejana Mihali, sulmoi publikisht gazetarët, AGK-në dhe media të ndryshme, duke kërkuar hetime bazuar në pretendime të paverifikuara të mediave të huaja. - Ministria e Drejtësisë Albulena Haxhiu njoftoi se ia referoi Prokurorisë raportin e RTK-së në lidhje me pretendimet për financim kundër Nacionale dhe Periskopi, duke ngritur shqetësime për ndërhyrjen e shtetit. - Anëtarët e Vetëvendosjes, Selman Sokoli dhe Fahri Beqa, përdorën platformat online për të fyer gazetarët e Nacionale dhe Periskopi, duke i akuzuar ata si „qenë endacakë” dhe agjentë të interesave serbe. - Anëtari i KQZ-së, Sami Kurteshi, akuzoi RTK-në, Klan Kosova-n dhe Express-in për dezinformim dhe propagandë. - Presidentja Vjosa Osmani bëri thirrje publikisht që institucionet e sigurisë të hetojnë median Nacionale dhe drejtorin e saj Berat Buzhala për raportimin e një çështjeje të ndjeshme penale. - Kryeministri Albin Kurti akuzoi mediat se po mbështesin Serbinë në raportimet e tyre në vend të qeverisë, duke pretenduar se janë „paguar nga regjimet e kaluara” dhe duke përhapur lajme të rreme. - Federata e Futbollit të Kosovës lëshoi një deklaratë shpifëse kundër Postës Shqiptare (Albanian Post), duke e akuzuar atë për lidhje me „struktura kriminale” në përgjigje të raportimit hulumtues. - Drejtori ekzekutiv i Ibër Lepencit, Faruk Mujka, sulmoi publikisht gazetaren e KTV-së, Mimoza Koprani Muçaj, duke e quajtur punën e saj editoriale të ndyrë dhe manipuluese pas intervistës së saj kritike me një ministër të qeverisë. - Në një tubim të partisë Vetëvendosje, kryeministri Albin Kurti akuzoi mediat e Kosovës se po minojnë shtetin në favor të Serbisë.

Përfundime dhe rekomandime

PËRFUNDIM

MASAT MBROJTËSE LIGJORE DHE ZBATIMI I TYRE

Një nga çështjet më urgjente në Kosovë mbetet hendeku ndërmjet masave mbrojtëse ligjore në letër dhe zbatimit të tyre në praktikë. Ndërkohë që korniza ligjore është kryesisht në përputhje me standardet evropiane, gazetarët vazhdojnë të operojnë në një sistem ku zbatimi është i dobët dhe jo konsistent. Mungesa e dispozitave anti-SLAPP i ekspozon gazetarët ndaj padive abuzive nga aktorë të fuqishëm, gjë që kërcënon gazetarinë hulumtuese dhe dobëson raportimin në interes të publikut. Ligjet ekzistuese që adresojnë ngacmimin në internet, dhunën me bazë gjinore dhe frikësimin janë të fragmentuara në të gjitha dokumentet ligjore dhe zbatohen dobët. Gazetarët pengohen më tej nga klasifikimi i gabuar i rasteve dhe komunikimi i pamjaftueshëm nga autoritetet gjyqësore. Pavarësisht njëfarë dialogu ndërinstitucional, nuk ekziston asnjë mekanizëm i specializuar për të siguruar mbrojtje të vazhdueshme të gazetarëve, dhe mungesa e trajnimit të synuar për gjyqtarët dhe prokurorët kontribuon në dështim sistemik në adresimin e shkeljeve që lidhen me median. Heshtja institucionale në rastet politikisht të ndjeshme përkeqëson mosbesimin në sundimin e ligjit. Për më tepër, mungesa e të dhënave zyrtare të ndara dëmton politikëbërjen dhe llogaridhënien e informuar. Ndërsa shoqëria civile, veçanërisht AGK, është përpjekur ta kapërcejë këtë hendek përmes mbledhjes së pavarur të të dhënave dhe avokimit, mungesa e përvetësimit institucional i lë dobësitë strukturore të paadresuara. Si përfundim, pa reforma sistemike të zbatimit të ligjit dhe mbrojtje të specializuara ligjore, gazetarët do të mbeten në rrezik.

POZICIONI I GAZETARËVE NË REDAKSINË E LAJMEVE

Kushtet e pasigurta të punës së gazetarëve në Kosovë vazhdojnë të kërcënojnë jo vetëm mirëqenien e tyre ekonomike, por edhe pavarësinë e tyre editoriale. Kontratat afatshkurtra dominojnë sektorin, me gazetarët

e pavarur veçanërisht të prekshëm nga pagesat e parregullta, mungesa e kontributeve për pensione dhe pa qasje në mbrojtje sociale. Edhe gazetarët e punësuar publikisht në RTK nuk kanë sigurim shëndetësor, duke nxjerrë në pah neglizhencën e thellë institucionale të të drejtave të punonjësve të mediave. Këto kushte dekurajojnë gazetarinë hulumtuese dhe i detyrojnë shumë njerëz të vetëcensurohen ose të kërkojnë karriera alternative. Mungesa e një sindikate formale të gazetarëve i lë punëtorët pa fuqi negociuese kolektive, duke u mbështetur vetëm te AGK-ja për avokim dhe mbështetje. Pabarazitë gjinore mbeten gjithashtu të mprehta: gazetaret gra janë të nën-përfaqësuara në role drejtuese dhe përballen me nivele joproporcionale të ngacmimit, veçanërisht në internet. Kjo jo vetëm që pengon avancimin në karrierë, por edhe hesht zërat kritikë femërorë në media. Ndjekja e shkeljeve të të drejtave të punës është përmirësuar pak, por reformat konkrete strukturore mbeten të pakapshme. Pa mbrojtje të qarta të punës, pagë të drejtë dhe mjedise të sigurt pune, gazetarët do të vazhdojnë të operojnë nën presion. Kjo dëmton qëndrueshmërinë e ekosistemit më të gjerë mediatik. Adresimi i shkaqeve rrënjësore të pasigurisë ekonomike dhe pabarazisë në vendin e punës duhet të jetë përparësi për të siguruar një shtyp profesional dhe të pavarur, të aftë për të përmbushur rolin e tij demokratik.

SIGURIA E GAZETARËVE

Kërcënimet fizike dhe digjitale ndaj gazetarëve në Kosovë mbeten të përhapura dhe synohen gjithnjë e më shumë, veçanërisht kundër grave dhe atyre që raportojnë për çështje të ndjeshme. Ndërsa numri i sulmeve fizike ra pak në vitin 2024, natyra e kërcënimeve u bë më e rëndë, me një rritje të dukshme të kërcënimeve me vdekje dhe ngacmimeve specifike gjinore. Abuzimi online, duke përfshirë fushatat e koordinuara të shpifjes, mbetet kryesisht i paadresuar nga autoritetet, duke kontribuar në një ndjenjë indiference institucionale dhe duke nxitur një klimë pandëshkueshmërie. Agjencitë e zbatimit të ligjit dhe gjyqësori nuk kanë zhvilluar mekanizma të përshtatur për rreziqet me të cilat përballen gazetarët, dhe as nuk kryejnë vlerësime të duhura të rrezikut. Një pjesë e konsiderueshme e kërcënimeve vjen nga aktorët politikë, të cilët rrallë përballen me pasoja, duke përforcuar një kulturë ku armiqtë ndaj gazetarëve është normalizuar. Shërbimet e mbrojtjes së viktimave mbeten të pashfrytëzuara sa duhet, me gazetarët që ngurrojnë të angazhohen për shkak të mosbesimit dhe mungesës së mbështetjes së personalizuar. Ndërsa shoqëria civile dhe partnerët ndërkombëtarë kanë ofruar trajnime për sigurinë, këto përpjekje mbeten të fragmentuara dhe të pamjaftueshme pa mbështetje institucionale. Mungesa e një mekanizmi të koordinuar kombëtar të sigurisë do të thotë që gazetarët shpesh lihen të kujdesen për veten e tyre. Sigurimi i mirëqenies së tyre fizike dhe psikologjike kërkon investime urgjente institucionale, struktura të qarta llogaridhënieje dhe masa të menjëhershme mbrojtëse për ata që janë në rrezik të menjëhershëm.

PËRFUNDIM I PËRGJITHSHËM

Ndikimi i përmbledhur i zbatimit të dobët ligjor, kushteve të pasigurta të punës dhe kërcënimeve të vazhdueshme krijon

një mjedis armiqësor dhe të paqëndrueshëm për gazetarët në Kosovë. Edhe pse arkitektura ligjore ekziston, mungesa e mekanizmave zbatues, së bashku me inercinë institucionale, vazhdon t'i ekspozojë gazetarët ndaj kërcënimeve ligjore dhe fizike pa mjete të mjaftueshme juridike. Brishtësia ekonomike e sektorit të medias, e karakterizuar nga kontrata afatshkurtra dhe mungesa e mbrojtjes sociale, dobëson si pavarësinë ashtu edhe diversitetin e shtypit. Dhuna me bazë gjinore, ngacmimi sistematik dhe përjashtimi nga rolet udhëheqëse i marginalizojnë më tej gazetarët gra, duke i përkeqësuar sfidat e sektorit. Mungesa e një mekanizmi të unifikuar sigurie i lë gazetarët të cenueshëm si ndaj aktorëve shtetërorë ashtu edhe ndaj atyre jo-shtetërorë, ndërsa ndërhyrjet politike dhe fushatat e shpifjes mbeten të pakontrolluara. Duke menduar për të ardhmen, Kosova duhet t'i japë përparësi disa reformave urgjente: (1) të miratohet legjislacioni anti-SLAPP dhe të përmirësohet zbatimi i mbrojtjeve ligjore ekzistuese, (2) të prezantohen reforma të punës për të siguruar kontrata të drejta, mbrojtje sociale dhe përfaqësim sindikal, (3) të krijohet një mekanizëm kombëtar sigurie për gazetarët me kapacitet reagimi në kohë reale dhe (4) të sigurohet llogaridhënie për kërcënimet dhe dhunën, veçanërisht ato që përfshijnë zyrtarë publikë. Pa një veprim sistematik dhe të koordinuar, Kosova rrezikon një erozion të mëtejshëm të lirisë së medias, me pasoja serioze për qeverisjen demokratike dhe të drejtën e publikut për informacion.

REKOMANDIME

A. MASAT MBROJTËSE LIGJORE DHE ZBATIMI I TYRE

Çfarë duhet bërë:

- Të sigurohet pavarësia financiare dhe editoriale e RTK-së përmes financimit të qëndrueshëm dhe emërimeve të depolitizuara të bordit.
- Të reformohet procesi i emërimit të anëtarëve të KPM-së për të siguruar transparencë dhe për të zvogëluar ndikimin politik.
- Të rivendosen ndalimet ligjore mbi pronësinë politike të medias në përputhje me rekomandimet e Këshillit të Evropës.
- Të integrohen dispozitat anti-SLAPP në Kodin e Procedurës Civile për të parandaluar paditë që synojnë heshtjen e gazetarëve.
- Të krijohen procedura të drejta ligjore për trajtimin e rasteve të shpifjes.
- Të përmirësohet mbledhja e të dhënave dhe koordinimi ndërinstucional (KGJK, KPK, AGK) mbi rastet që lidhen me mediat.
- Të zgjerohet trajnimi për gjyqtarët dhe prokurorët mbi të drejtat e gazetarëve dhe lirinë e shprehjes.

Cilat shoqata të gazetarëve (sidomos AGK) duhet:

Të ofrojë punëtori për ndërtimin e kapaciteteve për gjyqësorin dhe zbatimin e ligjit.

Të mirëmbajë dhe promovojë një bazë të dhënash të zbërthyer të rasteve që lidhen me gazetarët.

Të organizojë dialogje institucionale ndërmjet gazetarëve dhe organeve gjyqësore.

B. POZICIONI I GAZETARËVE NË REDAKSI

Çfarë duhet bërë:

- Të promovohen kodet e sjelljes editoriale dhe hierarkitë e redaksisë së lajmeve të bazuara në meritë, veçanërisht në mediat private dhe lokale.
- Të sigurohet zbatimi i Ligjit të Punës dhe të fuqizohet Inspektorati i Punës për të monitoruar kushtet e punës në media.
- Të mbështetet formimi i një sindikate të pavarur për gazetarët.

- T'u jepet prioritet politikave të shëndetit mendor për të adresuar lodhjen e tepërt, ngacmimin dhe punën e tepërt.
- Të zhvillohen dhe zbatohen politika që i përgjigjen çështjeve gjinore në të gjitha institucionet mediatike.

Çfarë duhet të bëjnë shoqatat e gazetarëve:

- Të avokojnë për mbrojtje më të forta të punës specifike për sektorin e mediave.
- Të mbështetet krijimi i një sindikate gazetarësh përmes dialogut gjithëpërfshirës.
- Të ofrohen këshilla ligjore dhe trajnime mbi të drejtat e punës.
- Të zhvillohen programe të fokusuara në shëndetin mendor dhe mirëqenien për gazetarët.
- Të bashkëpunohet me mediat për të siguruar zbatimin e politikave të redaksisë së lajmeve të ndjeshme ndaj gjinisë.
- Të vazhdohet të ofrohet ndihmë ligjore, avokim dhe trajnim në partneritet me OSBE-në, UNKT-në, NDI-në, Këshillin e Evropës, Forumin ZFD, etj.

C. SIGURIA E GAZETARËVE

Çfarë duhet bërë:

Të krijohet një mekanizëm kombëtar për monitorimin dhe reagimin ndaj kërcënimeve ndaj gazetarëve.

Të standardizohen protokollet për policinë dhe prokurorët në trajtimin e rasteve që lidhen me gazetarët me urgjencë dhe profesionalizëm.

Të mblidhen dhe publikohen statistika të ndara mbi sulmet, kërcënimet dhe SLAPP-et.

Të zhvillohen përgjigje specifike institucionale ndaj kërcënimeve me bazë gjinore, veçanërisht në hapësirat digjitale.

Të forcohen rolet e koordinatorëve të caktuar të policisë dhe prokurorëve për rastet e mediave.

Të sigurohet mbrojtje e plotë e burimeve gazetareske kundër presionit institucional.

Çfarë duhet të bëjnë shoqatat e gazetarëve:

- Të avokohet për krijimin e një organi kombëtar koordinues për sigurinë, duke përfshirë mediat, qeverinë dhe shoqërinë civile.
- Të zhvillohen së bashku procedura standarde për policinë dhe prokurorët për mbrojtjen e gazetarëve.

- Të monitorohen dhe raportohet për kërcënimet dhe ngacmimet ligjore, të ndara sipas gjinisë dhe llojit.
- Të krijohen partneritete me grupet e të drejtave të grave për të adresuar dhunën me bazë gjinore në internet dhe jashtë internetit.
- Të ofrohet mbrojtje ligjore për gazetarët e detyruar të zbulojnë burimet.
- Të shtyhet përpara reforma ligjore dhe institucionale për të rritur konfidencialitetin e burimeve.

Prioritetet Strategjike për Shoqatat e Gazetarëve

- Të përqendrohen përpjekjet në katër shtylla:
 - Reforma ligjore dhe llogaridhënia
 - Të drejtat e punës dhe standardet e redaksisë
 - Siguria dhe mbrojtja e gazetarëve
 - Barazia dhe përfshirja gjinore
- Udhëheqja e avokimit të koordinuar me partnerët shtetërorë dhe ndërkombëtarë.
- Të ndërtohet qëndrueshmëri institucionale përmes trajnimit të vazhdueshëm, monitorimit dhe shërbimeve mbështetëse.

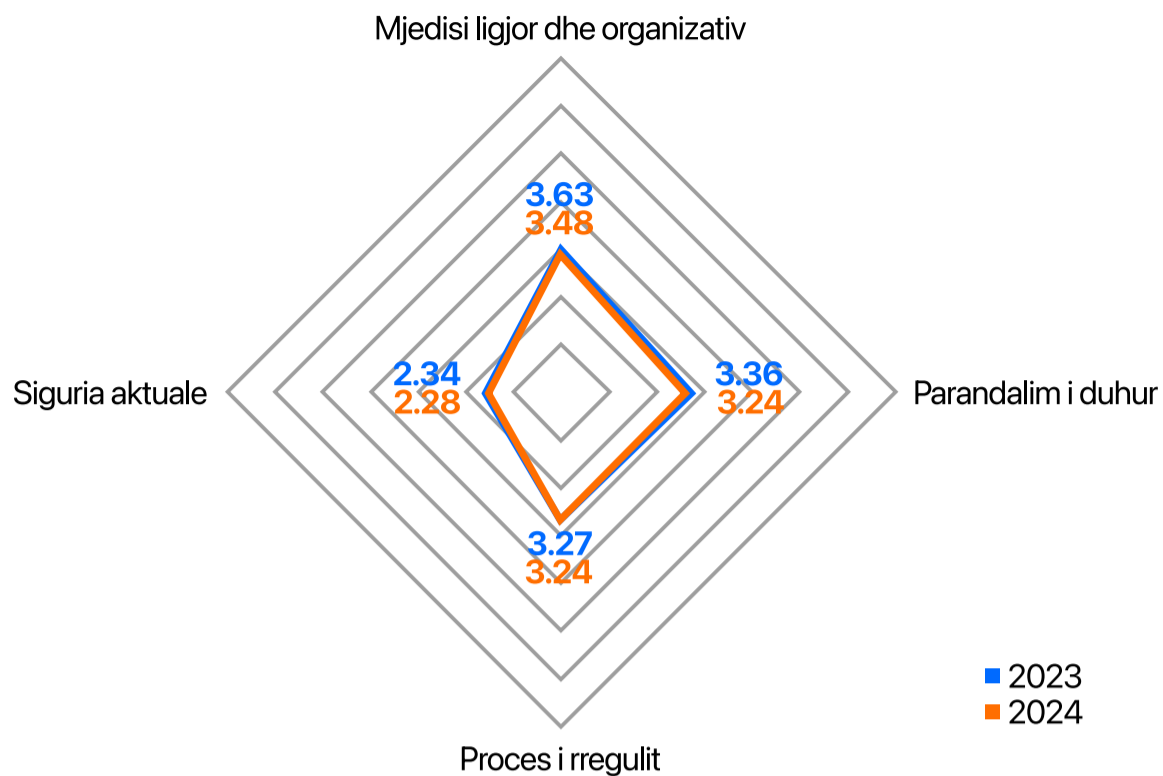
IV

Indeksi i Sigurisë së Gazetarëve në Kosovë – 2024

Ky seksion i raportit paraqet grafikisht Indeksin e Sigurisë së Gazetarëve në vitin 2024, krahasuar me vitin e kaluar 2023. Për secilin nga katër dimensionet dhe për të 19 treguesit, është paraqitur një shpjegim i shkurtër i ndryshimeve kryesore që kanë ndodhur në vitin 2024.

Një shpjegim më i gjerë i të dhënave dhe ndryshimeve që kanë ndodhur për secilin tregues individual të Indeksit mund të lexohet në pjesën narrative të raportit:

Treguesit e Indeksit të Sigurisë së Gazetarëve	Raport narrativ
I. Mjedisi ligjor dhe organizativ	
Dispozitat ligjore në lidhje me shpifjen dhe zbatimin e tyre nuk krijojnë efekte frikësuese ndaj gazetarëve dhe mediave	A.6
Besueshmëria e burimeve të gazetarëve është e garantuar në legjislacion dhe respektohet nga autoritetet	A.8
Ligjet tjera zbatohen në mënyrë objektive dhe ju mundësojnë gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave të punojnë lirshëm dhe të sigurt	A.7
Gazetarët janë të lirë të ushtrjnë profesionin e tyre dhe të themelojnë, të bashkohen apo të marrin pjesë në shoqatat e tyre	A.9
Pozita e gazetarëve në vendin e punës është e qëndrueshme dhe e mbrojtur	B.1
II. Parandalimi	
Gazetarët dhe aktorët tjerë mediatik kanë qasje në masat e shpejta dhe efektive mbrojtëse kur ekspozohen ndaj kërcënimeve	C.1
Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave (jeta ose integriteti fizik i të cilëve është realisht në rrezik të drejtpërdrejtë) kanë qasje në mekanizma të veçantë përmbrojtje/siguri	C.2
Gazetarët femra kanë qasje në masat ligjore dhe mekanizmat mbështetëse kur përballen me kërcënime, ngacmime dhe dhunë me bazë gjinore	C.3
Është vendosur praktikë e dënimit të rregullt publik të rasteve të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe mediave	C.4
Zyrtarët policor janë të ndjeshëm në çështjen e mbrojtjes së gazetarëve	C.5
III. Procesi	
Njësitë dhe/ose zyrtarët e specializuar hetimorë janë të pajisur me ekspertizën përkatëse për hetimin e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve	C.6
Hetimet për sulmet e rënda fizike ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë mediatik zhvillohen me efikasitet (në mënyrë të pavarur, rrënjësore dhe të shpejtë)	C.7
Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave mbrohen në mënyrë efektive nga forma të ndryshme të ngacimit në internet	C.8
Hetimet për të gjitha llojet e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve dhe aktorëve tjerë të mediave zhvillohen në mënyrë transparente	C.9
Nga organet shtetërore janë vendosur sistemet për grumbullimin e të dhënave statistikore cilësore për parandalimin e mosndëshkimit	C.10
IV. Siguria reale	
Kërcënimet dhe ngacimet që nuk kanë të bëjnë me sigurinë fizike	C.11
Kërcënimet ndaj jetës dhe sigurisë fizike të gazetarëve	C.12
Sulmet e realja	C.13
Kërcënimet dhe sulmet ndaj mediave dhe shoqatave të gazetarisë	C.14

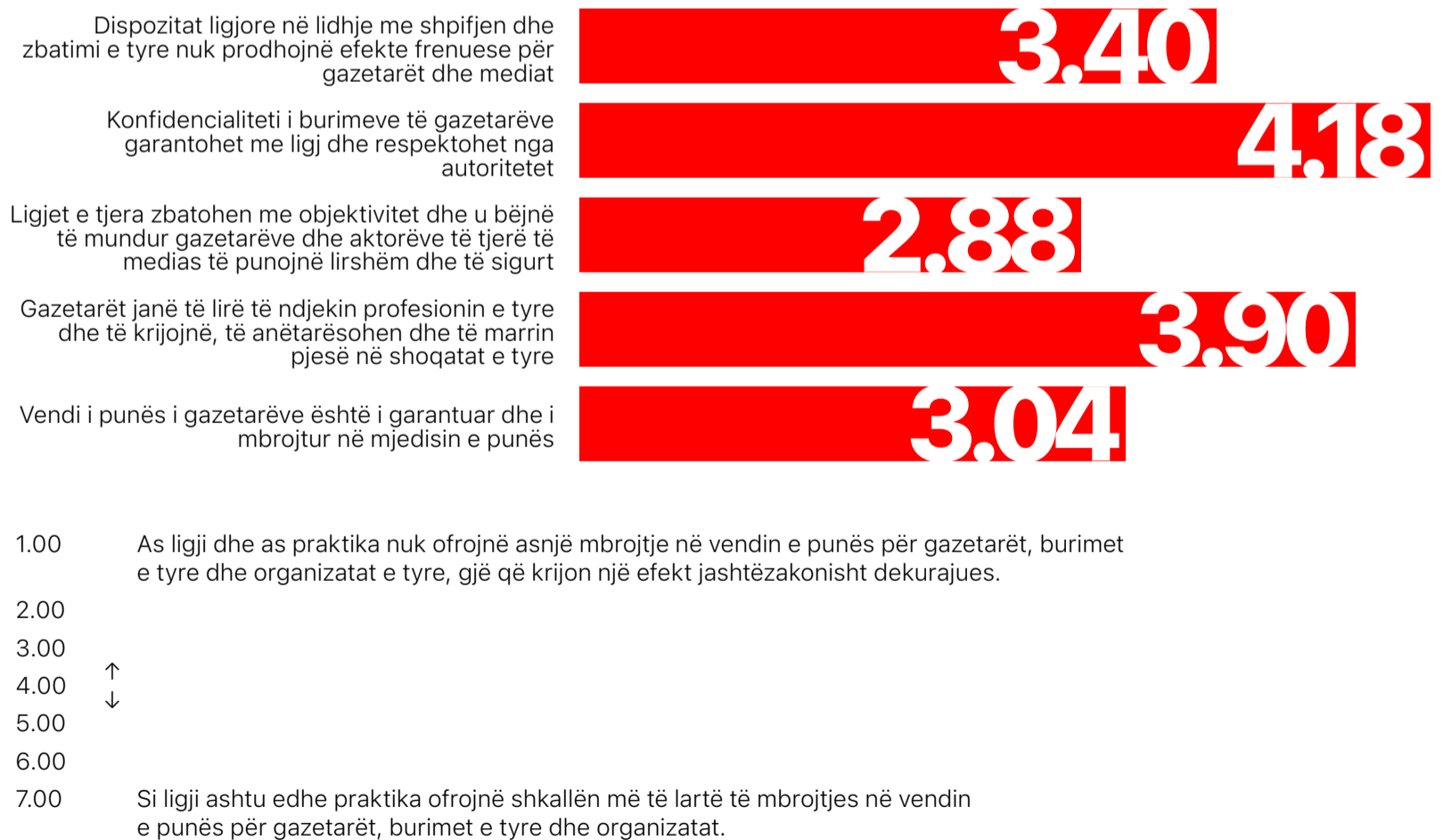

	2023	2024		Ndryshimet e reja kryesore për secilin dimension
Mjedisi ligjor dhe organizativ	3.63	3.48	↑	Në vitin 2024, Kosova ruajti një mjedis ligjor përgjithësisht stabil për lirinë e mediave, megjithatë u vërejtën disa prirje regresive, sidomos në aspektin e presioneve ligjore dhe pasigurisë në punësim. Ligji Civil për Fyerje dhe Shpifje, i miratuar në vitin 2007 dhe i harmonizuar me standardet evropiane, vazhdoi ta ndalojë paditjen e gazetarëve nga zyrtarët publikë në cilësinë e tyre zyrtare; megjithatë, keqpërdorimi i tij përmes padive të tipit SLAPP mbeti i pranishëm. Rasti i reperit Trim Ademi ndaj gazetarit Robert Bojaj simbolizoi trendin në rritje të padive që synojnë frikësimin e gazetarëve, ndërsa gjatë vitit u regjistruan 132 raste shpifjeje, duke krijuar një efekt frikësues përsa i përket raportimit kritik. Mbrojtja e burimeve gazetareske vazhdon të jetë e qëndrueshme dhe u respektua në praktikë, pa raste të detyrimit për zbulimin e tyre, çka mundësoi vazhdimësinë e gazetarisë hulumtuese. Megjithatë, mungesa e mekanizmave gjyqësorë për identifikimin dhe refuzimin e hershëm të padive i la gazetarët të ekspozuar ndaj presioneve të gjata ligjore, siç dëshmohej në rastet ndaj gazetareve dhe gazetarëve si Ardiana Thaçi. Liria e organizimit profesional mbeti e papenguar: gazetarët nuk u përballën me barriera për anëtarësim në Asociacion, ndërsa themelimi i Rrjetit të Grave Gazetare nën ombrellën e AGK-së forcoi solidaritetin gjinor në profesion. Megjithatë, kushtet e punës mbetën të brishta, me kontrata afatshkurtra, paga të pandryshuara dhe mungesë të strukturave përfaqësuese sindikale, sidomos në sektorin privat. Ndërsa kuadri ligjor i Kosovës në letër garanton të drejtat mediale, pasiguria ekonomike dhe paditë e pambrojtura të tipit SLAPP vazhdojnë të minojnë pavarësinë dhe sigurinë profesionale të gazetarëve.
Parandalimi i duhur	3.36	3.24	↑	Në vitin 2024, gazetarët në Kosovë vazhduan të përballen me kërcënime dhe frikësime, ndërkohë që mekanizmat institucionalë për mbrojtjen e tyre mbetën të kufizuar dhe kryesisht reaktivë. Policia e Kosovës vazhdoi të jetë institucioni kryesor për raportimin e rasteve të kërcënimeve, por nuk u krijuan mekanizma emergjentë apo linja të dedikuara për gazetarët. Mospërputhje në raportim mbetën evidente: nga 53 raste të raportuara në AGK, vetëm 12 u regjistruan zyrtarisht nga policia, duke dëshmuar mungesë koordinimi ndërinstucional dhe nën-raportim të vazhdueshëm. Edhe pse policia konsiderohet përgjithësisht institucion bashkëpunues, reagimet e ngadalta dhe mungesa e qëndrueshmërisë në trajtim vazhdojnë të cenojnë besimin. Gratë gazetare mbetën veçanërisht të ekspozuara ndaj ngacmimeve gjinore dhe abuzimeve online. Rrjeti i Grave Gazetare të Kosovës, themeluar në tetor 2024 nën ombrellën e AGK-së, filloi të ofrojë mbështetje ligjore dhe avokim, duke plotësuar boshllëkun institucional. Pavarësisht garancive kushtetuese përmes Konventës së Stambollit, mbrojtja e specializuar për gazetaret gra mungon ende. Udhëheqësit politikë rrallë dënojnë publikisht kërcënimet, ndërsa disa prej tyre u përfshinë vetë në sulme verbale dhe fushata diskredituese, duke nxitur pandëshkueshmëri. Megjithatë, bashkëpunimi ndërmjet mediave dhe Policisë së Kosovës mbeti konstruktiv, me protokolle të brendshme që e bëjnë këtë institucion ndër më të përgjegjshmit ndaj sigurisë së gazetarëve.

	2023	2024		Ndryshimet e reja kryesore për secilin dimension
Procesi i rregullt	3.27	3.24	↓	Në vitin 2024, korniza institucionale e Kosovës për hetimin dhe parandalimin e sulmeve ndaj gazetarëve shënoi pak përparim. Koordinatorët e caktuar në polici dhe prokurori vazhduan të trajtojnë rastet që lidhen me gazetarët, por mungojnë njësi të specializuara dhe udhëzime të qarta hetimore, ndërsa mungesa e burimeve kufizon zgjidhjen efektive të rasteve. Edhe pse bashkëpunimi mes AGK-së, Policisë dhe institucioneve të drejtësisë u përmirësua, hetimet shpesh mbetën sipërfaqësore, me dënime të lehta dhe zvarritje procedurash. Prokurorët rrallë shqyrtojnë motive politike, duke ushqyer ndjenjën e pandëshkueshmërisë. Ngacmimet online mbetën të shpeshta, me mbi dhjetë raste të rënda të regjistruara nga AGK, por mungojnë mekanizma institucionale për t'i trajtuar ato në mënyrë efektive. Transparenca në hetime mbeti e dobët, pasi gazetarët rrallë informohen për ecurinë e rasteve. Mungesa e një baze të dhënash të centralizuar pengon llogaridhënien.
Siguria aktuale	2.34	2.28	↓	Gjatë vitit 2024 u regjistruan 18 kërcënime jofizike ndaj gazetarëve, pak më pak se në vitin 2023, por me intensitet më të lartë. Rasti më i rëndë ishte zbulimi i një pajisjeje gjurmimi në makinën e gazetarit Vehbi Kajtazi, rasti i parë i dokumentuar i përgjimit në Kosovë. Gazetarja Ardiana Thaçi-Mehmeti u përball me ngacmime pas publikimit të numrit të telefonit të saj, ndërsa Robert Bojaj u padit nga reperi Trim Ademi përmes një padie SLAPP. U raportuan nëntë kërcënime me vdekje, kryesisht në rrjete sociale, ndaj gazetarëve Ilir Mirena, Berat Buzhala dhe Kajtazi, si dhe ndaj redaksive të ndryshme. U shënuan shtatë sulme fizike, kryesisht ndaj grave gazetare, përfshirë djegien e makinës së Nevenka Medić. Janë evidentuar gjithashtu 19 raste ndaj mediave dhe presione politike në RTK, që dëshmojnë presion të vazhdueshëm mbi median.
Indeksi i sigurisë së gazetarëve	2.87	2.80	↓	

I.

Mjedisi ligjor dhe organizativ

TREGUESI 1.1

— DISPOZITAT LIGJORE NË LIDHJE ME SHPIFJEN DHE ZBATIMI I TYRE NUK PRODHOJNË EFEKTE DEKURAJUESE PËR GAZETARËT DHE MEDIAT

**Rezultati për vitin 2023: 3.50 /
Rezultati për vitin 2024: 3.40**

Ligji Civil i Kosovës kundër Shpifjes dhe Fyerjes, i miratuar në vitin 2007, përputhet me standardet evropiane dhe u ndalon zyrtarëve publikë të padisin gazetarët në cilësinë e tyre zyrtare – një masë progresive. Megjithatë, mbeten shqetësime në lidhje me përdorimin e SLAPP-eve për të frikësuar gazetarët, siç theksohet nga rasti i reperit Trim Ademi që padit gazetarin Robert Bojaj. Edhe pse ligji mbështet lirinë e shprehjes, keqpërdorimi i tij tregon nevojën për mbrojtje më të forta. Strategjia e Këshillit Gjyqësor të Kosovës tani u jep përparësi rasteve të shpifjes që përfshijnë grupe të cënueshme, përfshirë gazetarët, megjithatë nuk ka pasuar asnjë reformë ligjore. 132 padi për shpifje u ngritën gjatë vitit 2024, megjithëse pjesa që përfshin politikanë është ende e paqartë. Ndërsa shumica e gazetarëve nuk e shohin vetë ligjin si kufizues, numri në rritje i padive nga aktorë të fuqishëm shihet si pengesë për raportimin kritik. Strategjia 2024–2026 e Këshillit Gjyqësor të Kosovës u jep përparësi rasteve të shpifjes që përfshijnë grupe të cënueshme, përfshirë gazetarët, duke synuar trajtimin e shpejtë të rasteve.

TREGUESI 1.2

— KONFIDENCIALITETI I BURIMEVE TË GAZETARËVE ËSHTË I GARANTUAR NË LEGJISLACION DHE RESPEKTOHET NGA AUTORITETET

Rezultati për vitin 2023: 4.59 / Rezultati për vitin 2024: 4.18

Mbrojtja ligjore e burimeve të gazetarëve në Kosovë mbeti e fortë dhe e pandryshuar gjatë vitit 2024. Neni 4 i Ligjit Nr. 04/L-137 për Mbrojtjen e Burimeve të Gazetarisë garanton të drejtën e gazetarëve për të mbajtur sekret identitetin e burimeve të tyre dhe çdo material të lidhur me to. Zbulimi lejohet vetëm me urdhër gjyqësor dhe në raste të jashtëzakonshme kur ekziston një kërcënim serioz për jetën ose sigurinë fizike. Këto masa mbrojtëse vazhduan të respektoheshin në praktikë, pa asnjë rast të raportuar të gazetarëve që janë detyruar të zbulojnë burimet e tyre ose të jenë sanksionuar për refuzimin për ta bërë këtë. AGK-ja e ruajti rolin e saj në avokimin për këto mbrojtje dhe vazhdimisht theksoi nevojën për të parandaluar ndërhyrjen institucionale në punën gazetareske. Gjatë gjithë vitit, nuk pati shkelje të dokumentuara të konfidencialitetit të burimit ose përpjekje nga autoritetet për të anashkaluar këto dispozita ligjore. Gazetarët, veçanërisht ata që punojnë në hetimet e korrupsionit dhe krimin, raportuan se ndiheshin të lirë të angazhoheshin me burime dhe të mblidhnin informacione pa pasur frikë nga pasojat ligjore. Edhe pse disa shprehën ngurrim për të ngritur ankesa zyrtare kur përballeshin me kërcënime – shpesh për shkak të shqetësimeve për procedurat e gjata ose hakmarrjen e mundshme – ky ngurrim buronte më shumë nga joefikasiteti sistemik sesa nga diskriminimi ligjor ose institucional. Në përgjithësi, mjedisi ligjor dhe praktik i Kosovës

në vitin 2024 vazhdoi të mbështeste parimin e mbrojtjes së burimeve, duke i mundësuar gazetarisë hulumtuese të funksionojë pa pengesa të drejtpërdrejta ligjore në këtë fushë.

TREGUESI 1.3

— **LIGJET E TJERA ZBATOHEN NË MËNYRË OBJEKTIVE DHE U MUNDËSOJNË GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE TË PUNOJNË LIRSHËM DHE TË SIGURT**

Rezultati për vitin 2023: 3.02 /
Rezultati për vitin 2024: 2.88

SLAPP-et nuk njihen ligjërisht si kategori e veçantë dhe nuk ka mbrojtje të posaçme për të parandaluar përdorimin e tyre kundër gazetarëve ose organizatave mediatike. Pavarësisht kësaj, nuk u raportuan raste të ligjeve të tjera që u zbatuan në mënyrë arbitrare ose diskriminuese për të heshtur gazetarët ose për t'i ngarkuar ata me kosto të tepërta të mbrojtjes ligjore. Megjithatë, gjatë këtij viti pamë disa raste të padive të shumta për shpifje të ngritura kundër gazetarëve individualë, të cilat u interpretuan gjerësisht si përpjekje për të frikësuar ose bërë presion financiar atyre që raportojnë për korrupsion dhe abuzime me pushtetin. Ndërkohë që ende mungojnë të dhëna gjithëpërfshirëse, padi të tilla raportohen shpesh në AGK kur gazetarët kërkojnë ndihmë ligjore. Diskutimet në grupet e fokusit treguan se gazetarët shpesh ngurrojnë t'i publikojnë këto padi, veçanërisht kur veprimet ligjore i synojnë ata individualisht, për shkak të shqetësimeve për dëmtimin e reputacionit ose ngacmime të mëtejshme. Rastet e spikatura të dokumentuara nga AGK-ja në vitin 2024 përfshijnë ato që përfshijnë Ardiana Thaçin, Robert Bojajn, Betim Musliun, Ehat Miftaraj dhe Leonida Molliqaj. Këto padi perceptohen si veprime ligjore të tipit SLAPP — të cilat nuk synojnë të zgjidhin pretendime legjitime ligjore, por të dekurajojnë raportimin kritik dhe t'i ngarkojnë gazetarët me kosto ligjore. Mungesa e mekanizmave institucionalë për të njohur ose hedhur poshtë raste të tilla që në fillim i lë gazetarët të cenueshëm, duke përforcuar një efekt frenues mbi lirinë e mediave dhe raportimin hulumtues. Ndërkohë që nuk u vu re asnjë zbatim diskriminues i ligjeve të përgjithshme, vazhdimësia e presionit të synuar ligjor nxjerr në pah nevojën urgjente për reforma për të identifikuar, ndjekur dhe mbrojtur gazetarët nga abuzimi me mekanizmat ligjorë.

TREGUESI 1.4

— **GAZETARËT JANË TË LIRË TË USHTROJNË PROFESIONIN E TYRE DHE TË KRIJOJNË, ANËTARËSOHEN DHE MARRIN PJESË NË SHOQATAT E TYRE**

Rezultati për vitin 2023: 3.96 /
Rezultati për vitin 2024: 3.90

Gazetarët në Kosovë vazhdojnë të gëzojnë liri të pakufizuar profesionale, pa asnjë kërkesë për licencë shtetërore ose regjistrim zyrtar për të ushtruar gazetari. Gazetarëve në përgjithësi u këshillohet të kenë me vete një dokument identifikimi të lëshuar nga media – veçanërisht gjatë ngjarjeve

publike ose protestave – por nuk pati përpjekje të raportuara për të futur masa licencimi ose për të kufizuar qasjen bazuar në identifikim. Gjatë gjithë vitit, gazetarët nuk u përballën me pengesa institucionale ose politike për t'u njohur si anëtarë të shtypit dhe nuk pati incidente të njohura ku gazetarëve u është mohuar qasja në ngjarje publike ose procedura zyrtare. Gjatë ngjarjeve të mëdha, siç janë fushatat zgjedhore dhe protestat, AGK-ja i inkurajoi profesionistët e mediave të përdorin shenja të dukshme të shtypit dhe karta identiteti për të garantuar sigurinë dhe për të lehtësuar bashkëpunimin me forcat e ligjit. Gjithashtu, nuk pati raportime për presion ose ndikim nga autoritetet shtetërore, pronarët e mediave ose aktorët politikë që përpiqeshin t'i detyronin gazetarët të bashkoheshin me shoqata të caktuara. AGK-ja mbetet e vetmja organizatë e njohur në nivel kombëtar që përfaqëson gazetarët, pa praninë e organeve paralele ose të jashtëligjshme që kërkojnë të minojnë rolin e saj. Në një zhvillim pozitiv, Rrjeti i Gazetareve Gra të Kosovës u krijua zyrtarisht nën ombrellën e AGK-së, dhe të gjitha anëtarët gra të AGK-së iu bashkuan rrjetit unanimisht, duke përforcuar solidaritetin gjinor dhe avokimin brenda sektorit të mediave. Në përgjithësi, gazetarët vazhduan të operonin në një mjedis të lirë nga ndërhyrjet organizative, me liri të plotë për t'u bashkuar dhe për të marrë pjesë në organe përfaqësuese.

TREGUESI 1.5

— POZICIONI I PUNËS I GAZETARËVE ËSHTË I QËNDRUESHËM DHE I MBROJTUR NË VENDIN E PUNËS

Rezultati për vitin 2023: 3.10 / Rezultati për vitin 2024: 3.04

Gazetarët në Kosovë vazhdojnë të përballen me të njëjtat kushte punësimi, me afërsisht 25% të tyre që kanë kontrata me afat të caktuar, ndërsa shumica punojnë me marrëveshje të përkohshme ose afatshkurtra. Në RTK, gazetarët mbetën pa mbulim të sigurimeve shoqërore dhe, megjithëse sektori privat tregoi përmirësime të lehta, shumë prej tyre ende përballeshin me vonesa në pagesa dhe pasiguri financiare. Pagat mbetën të pandryshuara pavarësisht inflacionit, dhe punonjësit e pavarur raportuan përkeqësim të kushteve, duke përfshirë mungesën e kompensimit për orët shtesë dhe pensionet. Redaksitë monitorojnë orarin e punës, por orët shtesë mbeten të papaguara. Kosova ende nuk ka një sindikatë gazetarësh, duke i lënë gazetarët e sektorit privat pa fuqi negociuese kolektive. AGK-ja vazhdon të përfaqësojë të drejtat e punës së gazetarëve, ndërsa brenda RTK-së, tre sindikata veprojnë sipas një marrëveshjeje kolektive që zbatohet vetëm për stafin e medias publike.

Parandalimi i duhur

Gazetarët dhe aktorët e medias kanë akses te masat e menjëhershme dhe efektive mbrojtëse kur ndjehen të kërcënuar

3.41

Gazetarët dhe aktorët e tjerë të medias (jeta ose integriteti fizik i të cilëve janë në rrezik real dhe të menjëhershëm) kanë akses te mekanizmat specifikë...

3.34

Gazetare gra kanë akses te masat ligjore dhe mekanizmat e mbështetjes kur përballen me kërcënime, ngacmime dhe dhunë me bazë gjinore

3.24

Është krijuar praktika e rregullt e dënimit publik të kërcënimeve dhe sulmeve ndaj gazetarëve dhe mediave

2.63

Organet e policisë janë të ndjeshme ndaj çështjes së mbrojtjes së gazetarëve

3.60

1.00 Nuk ka mekanizma institucionale për mbrojtjen e menjëhershme të gazetarëve në rastet e kërcënimeve dhe sulmeve. Zyrtarët inkurajojnë sulmet ndaj gazetarëve dhe autoritetet policore i trajtojnë gazetarët jashtëzakonisht ashpër.

2.00

3.00

4.00 ↑

5.00 ↓

6.00

7.00

Të gjithë mekanizmat institucionale janë të krijuar për mbrojtjen e menjëhershme të gazetarëve në rast sulmi, zyrtarët në mënyrë të qartë dhe sistematike dekurajojnë sulmet ndaj gazetarëve dhe autoritetet policore i trajtojnë gazetarët me respekt.

TREGUESI 2.1

— GAZETARËT DHE AKTORËT E MEDIAVE KANË QASJE NË MASAT MBROJTËSE TË MENJËHERSHME DHE EFEKTIVE KUR KËRCËNOHEN

Rezultati për vitin 2023: 3.51 / Rezultati për vitin 2024: 3.41

Policia e Kosovës mbetet institucioni kryesor për raportimin e kërcënimeve dhe gjuhës së urrejtjes kundër gazetarëve, megjithatë nuk kishte mekanizma të specializuar për emergjencë apo linja telefonike. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës vazhdoi të veprojë si pika kryesore e kontaktit për raportimin e rasteve, por koordinimi institucional dhe mekanizmat e përshtatur të mbrojtjes mbeten të munguar. Mospërputhjet midis kanaleve të raportimit vazhdojnë: ndërsa 53 raste iu raportuan AGK-së, vetëm 12 u regjistruan zyrtarisht nga PK-ja, me disa ende nën hetim dhe të tjera të referuara në prokurori. Inspektorati Shtetëror i Punës iu përgjigj disa ankesave të ngritura përmes zyrës ligjore të AGK-së, por mbrojtjet e përgjithshme mbeten të dobëta. Edhe pse PK-ja konsiderohet si një nga institucionet më të përgjegjshme, përgjigjet jokonsistente dhe vonesat në adresimin e kërcënimeve dhe shkeljeve të rregullave në vendin e punës vazhdojnë të minojnë besimin. Në vitin 2024 nuk u dokumentuan raste të autoriteteve që refuzuan të përpunonin raportet e gazetarëve, por mungesa e një sistemi të unifikuar reagimi i lë gazetarët të ndihen të mbrojtur në mënyrë të pamjaftueshme.

TREGUESI 2.2

— GAZETARËT DHE AKTORËT E TJERË TË MEDIAS (JETA OSE INTEGRITETI FIZIK I TË CILËVE JANË NË RREZIK REAL DHE TË MENJËHERSHËM) KANË QASJE NË MEKANIZMA TË VEÇANTË MBROJTJEJE/SIGURIE

**Rezultati për vitin 2023: 3.44 /
Rezultati për vitin 2024: 3.34**

Kosova ende nuk ka një mekanizëm kombëtar mbrojtës për gazetarët në rrezik. Ndërkohë që Kodi Penal parasheh mbrojtje të përgjithshme, nuk ekzistojnë struktura të specializuara ligjore ose institucionale për të ofruar mbrojtje të synuar ose masa sigurie fizike për profesionistët e mediave. Nuk ka një sistem vlerësimi të rrezikut për të identifikuar ose parandaluar kërcënimet, duke i lënë gazetarët të prekshëm dhe të ekspozuar. Policia e Kosovës mbetet i vetmi autoritet që reagon ndaj rasteve të tilla, por përpjekjet janë më shumë reaguese sesa parandaluese. AGK-ja vazhdoi të avokojë për veprime urgjente institucionale, megjithatë nuk u ndërmorën hapa konkretë në vitin 2024 për të vendosur mbrojtje të specializuara për gazetarët.

TREGUESI 2.3

— GAZETARËT GRA KANË QASJE NË MASAT LIGJORE DHE MEKANIZMAT MBËSHTETËS KUR PËRBALLEN ME KËRCËNIME, NGACMIME DHE DHUNË ME BAZË GJINORE

Rezultati për vitin 2023: 3.31 / Rezultati për vitin 2024: 3.24

Korniza ligjore e Kosovës, përfshirë Konventën e Stambollit (e miratuar përmes Amendamentit Kushtetues nr. 26), garanton mbrojtje kundër dhunës me bazë gjinore, me detyrime për të parandaluar, hetuar dhe ndëshkuar akte të tilla. Megjithatë, në vitin 2024, mbrojtjet e specializuara për gazetaret gra mbetën të kufizuara. Ndërsa institucione si Zyra e Mbrojtjes së Viktimave, Agjencia e Ndihmës Juridike Falas dhe Avokati i Popullit ofrojnë mbështetje të përgjithshme, në nivel institucional nuk ka mekanizma të ndihmës juridike të përshtatur posaçërisht për gazetaret gra. Për të adresuar këtë boshllëk, Rrjeti i Gazetareve Gra të Kosovës, i themeluar nga AGK-ja në tetor 2024, nisi një iniciativë për të ofruar mbështetje ligjore dhe avokim falas për gazetaret gra që përballen me kërcënime me bazë gjinore dhe ngacmim në vendin e punës. Sipas të dhënave të AGK-së, në vitin 2024 u raportuan 13 raste që përfshinin gazetare gra, nga 11 që ishin raportuar vitin e kaluar. Në mesin e tyre, pesë përfshinin sulme në grup, dhe dy gazetarë kërkuan anonimitet për shkak të fushatave seksiste të shpifjes në internet. Një rast i shquar përfshinte gazetaren Ardiana Thaçi-Mehmeti, e cila u vu në shënjestër pasi hetoi grupin Telegram „Albkings”. Numri i saj i telefonit u publikua, duke çuar në kërcënime dhe ngacmime. Njësia Kundër Krimin Kibernetik reagoi menjëherë, duke arrestuar një nga administratorët e grupit, i cili mbetet në paraburgim. Ndërkohë që qasja ligjore ekziston, gazetaret gra përballen me kërcënime unike personale, dhe mungesa e mbrojtjeve të specializuara vazhdon t’i ekspozojë ato ndaj rrezikut në rritje.

TREGUESI 2.4

— ËSHTË VENDOSUR PRAKTIKA E DËNIMIT TË RREGULLT PUBLIK TË KËRCËNIMEVE DHE SULMEVE NDAJ GAZETARËVE DHE MEDIAVE

Rezultati për vitin 2023: 2.88 /

Rezultati për vitin 2024: 2.63

Institucionet e Kosovës vazhduan t’i pranonin kërcënimet ndaj gazetarëve si shkelje të lirisë së shprehjes, por nuk arritën të reagonin në mënyrë të vazhdueshme ose në mënyrë adekuate. Udhëheqësit politikë kryesisht heshtën ose u përfshinë drejtpërdrejt në fushata shpifjesh dhe presion kundër gazetarëve. Më shumë se gjysma e 53 rasteve të dokumentuara nga Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës (AGK) përfshinin zyrtarë publikë ose shtetërorë, duke kontribuar në një mjedis armiqësor dhe duke përforcuar një kulturë pandëshkueshmërie. Incidentet kryesore përfshinin thirrjen publike të presidentes Osmani për të hetuar median Nacionale dhe referimin e RTK-së në prokurori nga Ministria Albulena Haxhiu, të dyja të konsideruara si kërcënime të drejtpërdrejta ndaj lirisë së medias. Dorëheqja e Drejtorit të Përgjithshëm të RTK-së për shkak të presionit politik theksoi më tej shqetësimet për ndërhyrjen e shtetit. Ndërkohë, retorika anti-media nga zyrtarë të nivelit të lartë si kryeministri u intensifikua, duke dobësuar lirinë e shtypit dhe duke nxitur frikën dhe kërcënimet brenda komunitetit gazetaresk.

**— AUTORITETET POLICORE JANË TË NDJESHME NDAJ
ÇËSHTJEVE TË MBROJTJES SË GAZETARËVE****Rezultati për vitin 2023: 3.65 /
Rezultati për vitin 2024: 3.60**

Bashkëpunimi me Policinë e Kosovës mbeti konstruktiv gjatë gjithë vitit 2024 në adresimin e mbrojtjes së gazetarëve. Duke u bazuar në progresin e viteve të kaluara, policia vazhdoi të tregojë ndjeshmëri institucionale ndaj rolit të gazetarëve, veçanërisht përmes caktimit të oficerëve të kontaktit dhe zbatimit të protokolleve të brendshme që ndalojnë ngacmimin ose kërcënimet. Gjatë vitit nuk u raportuan ndalime të jashtëligjshme të gazetarëve, duke sinjalizuar një respekt të qëndrueshëm për lirinë e medias. Ndërsa incidente të izoluar — siç ishte kërcënimi verbal nga një zyrtar policie në Viti — ngritën shqetësime, ato u trajtuan si sjellje e keqe individuale dhe jo si pasqyrim i problemeve sistemike. Në përgjithësi, marrëdhënia ndërmjet Policisë së Kosovës dhe mediave mbetet një nga më funksionale në mesin e institucioneve publike, me koordinim dhe reagim të vazhdueshëm ndaj sigurisë së gazetarëve.

Procesi i rregullt

Njësitë dhe/ose oficerët e investigimit të specializuara janë të pajisur me ekspertizën përkatëse për hetimin e sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve

3.66

Hetimet për sulme të rënda fizike ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen në mënyrë efektive (të pavarur, të plotë dhe të menjëhershme)

2.97

Gazetarët dhe aktorët e tjerë të mediave mbrohen me efikasitetet nga format e ndryshme të ngacmimeve online

2.83

Hetimet e të gjitha formave të sulmeve dhe dhunës ndaj gazetarëve dhe aktorëve të tjerë të mediave kryhen në mënyrë transparente

3.13

Autoritetet shtetërore krijojnë sisteme cilësore të mbledhjes së statistikave për t'i dhënë fund pandëshkueshmërisë

3.60

1.00

Institucionet nuk hetojnë dhe nuk dënojnë sulmet ndaj gazetarëve, përfshirë ngacmimet në internet, kërcënimet për jetën dhe sigurinë fizike të gazetarëve dhe sulmet fizike ndaj gazetarëve dhe mediave.

2.00

3.00

4.00

5.00

6.00

7.00

Institucionet janë plotësisht efektive dhe transparente në hetimin dhe dënimin e sulmeve ndaj gazetarëve, përfshirë këtu ngacmimet në internet, kërcënimet për jetën dhe sigurinë fizike të gazetarëve dhe sulmeve fizike ndaj gazetarëve dhe mediave.

TREGUESI 3.1

— NJËSITË E SPECIALIZUARA TË HETIMIT DHE/OSE OFICERËT JANË TË PAJISUR ME EKSPERTIZËN PËRKATËSE PËR HETIMIN E SULMEVE DHE DHUNËS NDAJ GAZETARËVE

**Rezultati për vitin 2023: 3.66 /
Rezultati për vitin 2024: 3.66**

Koordinatorët e caktuar brenda Policisë dhe Prokurorisë së Kosovës vazhduan të trajtonin rastet që lidhen me gazetarët, të mbështetur nga monitorimi dy herë në vit nga AGK-ja. Edhe pse bashkëpunimi institucional me KPK-në dhe KGJK-në është përmirësuar, nuk ekziston asnjë njësi e dedikuar apo udhëzime zyrtare për hetimin e krimeve kundër gazetarëve. Sistemit të drejtësisë ende i mungojnë protokollet e strukturuar dhe trajnimet e synuara, duke kufizuar efektivitetin e ndjekjeve penale. Në përgjithësi, ndërsa komunikimi ndërmjet institucioneve është përmirësuar, mangësitë në burime dhe mungesa e një kornize të unifikuar vazhdojnë të pengojnë mbrojtjen e gazetarëve dhe zgjidhjen e rasteve.

TREGUESI 3.2

— HETIMET E SULMEVE TË RËNDA FIZIKE NDAJ GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE KRYHEN ME EFIKASITET (NË MËNYRË TË PAVARUR, TËRËSISHT DHE MENJËHERË)

Rezultati për vitin 2023: 3.00 / Rezultati për vitin 2024: 2.97

Korniza ligjore e Kosovës zyrtarisht parasheh hetime të pavarura dhe të plota për krimet kundër gazetarëve, por zbatimi mbetet i dobët. Hetimeve shpesh u mungon thellësia; zakonisht shqiptohen dënime të lehta si gjoba ose dënime me kusht. Prokurorët në përgjithësi përqendrohen te autorët e krimeve pa marrë parasysh motivet politike ose lidhjet me punën gazetareske, duke kontribuar në një ndjenjë pandëshkueshmërie. Pavarësisht udhëzimeve nga Kryeprokurori i Shtetit në detyrë për t'i dhënë përparësi rasteve të tilla, zbatimi i ligjit nga prokuroritë nuk ishte konsistent. Rastet komplekse, veçanërisht në veri të Kosovës, mbetën të vështira për t'u hetuar. Kodi i Procedurës Penale përcakton afate të qarta, megjithatë vonesat dhe klasifikimi i gabuar i veprave penale janë të shpeshta, duke çuar në uljen e llogaridhënies. Ndërsa institucionet i kushtojnë vëmendje formale sigurisë së gazetarëve, procedurat e ngadalta dhe hetimet jo të plota vazhdojnë të minojnë drejtësinë.

TREGUESI 3.3

— GAZETARËT DHE AKTORËT E TJERË TË MEDIAVE MBROHEN NË MËNYRË EFIKASE NGA FORMA TË NDRYSHME TË NGACMIMEVE NË INTERNET

**Rezultati për vitin 2023: 2.94 /
Rezultati për vitin 2024: 2.83**

Korniza ligjore e Kosovës ofron rrugë të shumta për të adresuar ngacmimin online, duke përfshirë dispozitat sipas Kodit Penal,

Ligjit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale dhe Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Ndërsa këto ligje zbatohen për shpifjen, kërcënimet dhe abuzimin me bazë identiteti, zbatimi i tyre mbetet i dobët. Në vitin 2024, AGK-ja regjistroi mbi 10 raste të ngacmimit online, kryesisht në mediat sociale, që përfshinin kërcënime dhe frikësime nga individë, aktivistë dhe zyrtarë publikë. Kërcënime serioze iu drejtuan gazetarëve si Ilir Mirena dhe Berat Buzhala, duke ekspozuar rreziqet e vazhdueshme për lirinë e shtypit në hapësirën digjitale. Kosova nuk ka mekanizma të dedikuar institucionalë për t'i adresuar këto kërcënime në mënyrë efektive. Ekziston një hendek i vazhdueshëm në reagimin e koordinuar, duke nënvizuar nevojën urgjente për përmirësimin e zbatimit ligjor dhe bashkëpunimin shumëpalësh për të mbrojtur gazetarët në internet.

TREGUESI 3.4

— HETIMET PËR TË GJITHA LLOJETE SULMEVE DHE DHUNËS NDAJ GAZETARËVE DHE AKTORËVE TË TJERË TË MEDIAVE KRYHEN NË MËNYRË TRANSPARENTE

Rezultati për vitin 2023: 3.13 / Rezultati për vitin 2024: 3.13

Kodi i Procedurës Penale i Kosovës (Nr. 08/L-032) vazhdon t'u garantojë viktimave, përfshirë gazetarëve, të drejtën për t'u informuar rreth rasteve të tyre. Zyra e Avokimit dhe Ndihmës për Viktimat ofron mbështetje ligjore, por në praktikë, gazetarët rrallë u qasen këtyre shërbimeve dhe përditësimet e rasteve mbeten të kufizuara. Pavarësisht detyrimeve ligjore, prokurorët dhe gjykatat shpesh dështojnë t'u ofrojnë informacion të rregullt ose të detajuar gazetarëve-viktima, dhe qasja në dosjet e çështjeve është e paqëndrueshme. Komunikimi është kryesisht në diskrecionin e zëdhënësve individualë, dhe transparencja institucionale mbetet e dobët, veçanërisht për rastet e vjetra dhe të pazgjidhura. Ndërsa ekzistojnë korniza për transparencë sipas ligjeve që rregullojnë Këshillat Gjyqësorë dhe Prokurorialë, zbatimi i tyre është i pabarabartë. Edhe pse ekziston një dialog i vazhdueshëm ndërmjet AGK-së, KGJK-së dhe KPK-së, gazetarët ende nuk kanë qasje sistematike në informacionin ligjor dhe përditësimet gjatë procedurave.

TREGUESI 3.5

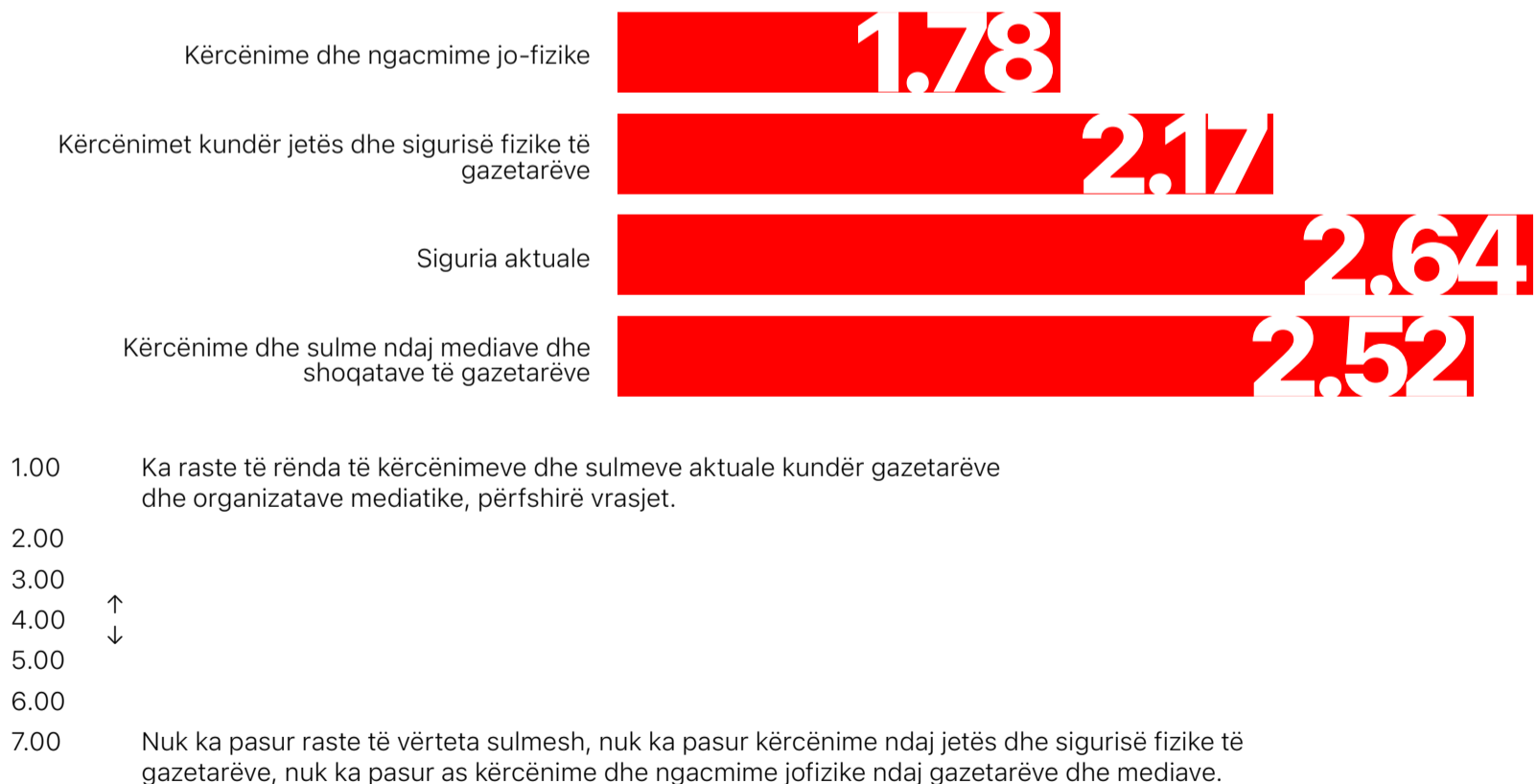
— SISTEMET E GRUMBULLIMIT TË STATISTIKAVE CILËSORE TË KRIJUARA NGA AUTORITETET SHTETËRORE PËR TË FRENUAR MOSNDËSHKIMIN

**Rezultati për vitin 2023: 3.60 /
Rezultati për vitin 2024: 3.60**

Institucionet shtetërore ende nuk kanë një bazë të dhënash të centralizuar dhe të besueshme mbi kërcënimet dhe sulmet ndaj gazetarëve. Të dhënat mbeten të fragmentuara dhe vetëm pjesërisht të ndara, pa klasifikim të qartë sipas llojit të shkeljes ose faktorëve socio-demografikë. Megjithatë, një bazë e të dhënave e re referuese po zhvillohet bashkërisht nga AGK-ja dhe KGJK-ja për vitin 2025, me qëllim që të kapërcejë boshllëkun aktual të të dhënave dhe të harmonizojë raportimin me statistikat në kohë reale dhe zyrtare.

IV.

Siguria aktuale

TREGUESI 4.1

— KËRCËNIMET DHE NGACMIMET QË NUK LIDHEN ME SIGURINË FIZIKE

Kjo mund të përfshijë vëzhgimin ose përcjelljen; ngacmimi me telefon; ngacmim arbitrar gjyqësor ose administrativ; deklarata agresive nga zyrtarët publikë; lloje të tjera presionesh që kërcënojnë sigurinë e gazetarëve gjatë kryerjes së punës së tyre. Këto lloj kërcënimesh nuk përfshijnë ngacmimin dhe bullizmin në mjedisin e punës.

Rezultati për vitin 2023: 2.03 / Rezultati për vitin 2024: 1.78

Gjatë vitit 2024, u regjistruan 18 kërcënime jofizike, një rënie e lehtë nga 20 në vitin 2023, megjithatë ashpërsia e kërcënimeve u rrit, me raste në rritje të frikësimit, ngacmimit ligjor dhe fushatave të shpifjes në internet. Një përshkallëzim i dukshëm ndodhi më 31 tetor, kur gazetari Vehbi Kajtazi zbuloi një pajisje gjurmimi në makinën e tij, duke shënuar rastin e parë të dokumentuar të mbikëqyrjes në Kosovë dhe duke shkaktuar shqetësime serioze për sigurinë.

Raste të tjera përfshinin ngacmimin e Ardiana Thaçi Mehmeti pasi numri i saj i telefonit u publikua, dhe kërcënimin ligjor të gazetarit Robert Bojaj nëpërmjet një padie SLAPP nga reperi Trim Ademi. Në Parlament, deputeti Dimal Basha akuzoi mediat për aktivitet të jashtëligjshëm. Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës i ka cilësuar disa nga këto incidente si kërcënime për lirinë e shtypit, duke i nxitur autoritetet të shmangin hetimet e motivuara politikisht dhe të sigurojnë mbrojtjen e gazetarëve.

TREGUESI 4.2

— KËRCËNIME NDAJ JETËS DHE SIGURISË FIZIKE TË GAZETARËVE

Kjo mund të përfshijë thirrjen për vrasjen e gazetarëve, miqve, familjes ose burimeve të tyre; duke bërë thirrje për sulme fizike ndaj gazetarëve, miqve, familjes ose burimeve të tyre. Kërcënimet mund të jenë të drejtpërdrejta ose të dërgohen nëpërmjet palëve të treta; dërguar në mënyrë elektronike ose në komunikim të drejtpërdrejtë; ato mund të jenë të nënkuptuara dhe të qarta.

Rezultati për vitin 2023: 2.17 / Rezultati për vitin 2024: 2.17

Gjatë periudhës së raportimit, në AGK u raportuan 9 raste të incidenteve kërcënuese për jetën kundër gazetarëve, pak më pak nga 11 sa ishin në vitin 2023. Megjithatë, intensiteti dhe natyra e kërcënimeve u përshkallëzuan, me 8 raste që përfshinin kërcënime të qarta me vdekje, kryesisht nëpërmjet Facebook, Instagram, TikTok dhe X. Shumë kërcënime ishin personale, duke iu referuar familjeve ose vendndodhjeve të gazetarëve. Rastet e rëndësishme përfshinin kërcënime me vdekje ndaj gazetarëve Ilir Mirena, Berat Buzhala dhe Vehbi Kajtazi, si dhe kërcënime kolektive ndaj ekipeve editoriale të Sbunker dhe Insajderi. Vullnet Krasniqi u shënjestrua me kërcënime grafike në TikTok, dhe ekipi i Kallxo.com u përball me kërcënime të drejtpërdrejta gjatë punës në terren.

TREGUESI 4.3

— SULMET AKTUALE

Kjo mund të përfshijë dëmtim aktual fizik ose mendor, rrëmbim, pushtim të shtëpisë/zyrës, sekuestrim të pajisjeve, ndalim arbitrar, tentativa të dështuara për vrasje, etj.

Rezultati për vitin 2023: 2.64 /

Rezultati për vitin 2024: 2.64

Shtatë sulme fizike kundër gazetarëve u regjistruan nga AGK-ja gjatë vitit 2024, që shënon një rënie nga 20 raste në vitin 2023, të cilat lidheshin kryesisht me trazirat në veri. Megjithatë, shumica e incidenteve të vitit 2024 përfshinin gazetare gra dhe ndodhën jashtë zonave të konfliktit, duke ngritur shqetësime të reja. Dy raste ishin sulme në grup, dhe dy sulme të tjera ndaj gazetarëve nuk u regjistruan. Rastet më të rënda përfshinin zjarrvënien e makinës së Nevenka Mediq dhe një fushatë të koordinuar linçimi online kundër Ardiana Thaçi Mehmeti. Gazetaret Fjolla Hyseni dhe Lindita Berisha janë sulmuar fizikisht në Prishtinë, ndërsa një kameraman nga Betimi për Drejtësinë është sulmuar nga një prokuror. Për më tepër, gjatë një transmetimi të drejtpërdrejtë, gazetari i Kanal10, Naim Kryeziu, u sulmua nga një drejtor shkolle, ndërsa u raportua edhe ngacmim verbal me bazë gjinore, duke përfshirë vërejtje seksiste ndaj gazetares Qlirisa Hasani.

TREGUESI 4.4

— KËRCËNIME DHE SULME NDAJ MEDIAVE DHE SHOQATAVE TË GAZETARËVE

Kërcënimet mund të përfshijnë telefonata ngacmuese, ngacmime arbitrare gjyqësore ose administrative, deklarata agresive nga zyrtarët publikë dhe forma të tjera presioni (mbishkrime, postime kërcënuese, etj.). Sulmet aktuale përfshijnë pushtimin e zyrave, sekuestrimin e pajisjeve, thyerjen e pajisjeve, automjeteve, etj.

Rezultati për vitin 2023: 2.52 / Rezultati për vitin 2024: 2.52

Në krahasim me vitin 2023, ku u raportuan 20 raste kërcënimesh dhe sulmesh ndaj mediave, në vitin 2024 u regjistruan 19 raste. Megjithatë, ashpërsia e disa incidenteve mbeti e lartë, veçanërisht dy që përfshinin frikësim të lidhur me shtetin: një rast presioni politik mbi RTK-në që dëmtoi pavarësinë e saj editoriale, gjë që çoi në dorëheqjen e Drejtorit të Përgjithshëm, si dhe shënjestrimin e dy mediave nga RTK në edicionin kryesor të lajmeve duke cituar një portal në Bosnje dhe Hercegovinë. Raste të tjera përfshijnë pengim nga zyrtarë publikë, email-e kërcënuese (Periskopi) dhe sulme verbale ndaj gazetarëve të TV Syri nga një drejtor rajonal i shërbimeve publike. AGK-ja raportoi gjithashtu fushata shpifjesh dhe sulme kibernetike, duke treguar se presionet mbi mediat vazhdojnë pavarësisht rënies së numrit.

Titulli origjinal
KOSOVË
Treguesit e nivelit të lirisë së mediave dhe
Indeksi i Sigurisë së Gazetarëve 2024

Botuesi
Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës
Prishtinë, 2025

Autor(ë)
Getoarë Mulliqi

Recenzentët
Abit Hoxha
Yll Zekaj

Redaktor gjuhe për (gjuha origjinale) botim
Anyla Zajmi

Përkthimi në anglisht
Anyla Zajmi

Foto e kopertinës
Andrija Vukelić

Dizajni
comma.rs

Ky publikim është zhvilluar me mbështetje
financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja
e tij është përgjegjësi vetëm e autorit
dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht
pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

[mohim përgjegjësie për
donatorë të tjerë, nëse ka]